

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

Кримінальний процес

Методичні вказівки до семінарських занять та самостійної роботи
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання
Спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність»
Галузь знань - 26 Цивільна безпека
Юридичний факультет

Обговорено і
рекомендовано на
засіданні кафедри
кримінального права та
правосуддя
Протокол № 2
Від « 01» вересня 2020 р.

Кримінальний процес. Методичні вказівки до семінарських занять та самостійної роботи для здобувачів вищої освіти денної форми навчання спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність», галузь знань - 26 Цивільна безпека / Укл.: Сенченко Н.М. – Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2020. – 135 с.

Укладач: Сенченко Надія Миколаївна, канд. юрид. наук, доцент

Відповідальна за випуск: Коломієць Н.В., завідувачка кафедри кримінального права та правосуддя, доктор юридичних наук, професор кафедри

Рецензент: Пузирний В.Ф., доктор юридичних наук, професор кафедри трудового права, адміністративного права та процесу Національного університету «Чернігівська політехніка»

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1 ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ	6
2 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	20
3 ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	23
4 ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	24
5 САМОСТІЙНА РОБОТА ЗВО.....	105
6 МЕТОДИ НАВЧАННЯ.....	125
7 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ	126
8 ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	126
9 РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗВО	131
10 ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS.....	133
11 МІНІМАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ	133
12 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	134

ВСТУП

Курс «Кримінальний процес» належить до фундаментальних нормативних професійно орієнтованих юридичних дисциплін і посідає провідне місце у професійній підготовці слідчих, суддів, адвокатів і прокурорів, юристів усіх інших профілів.

Вивчення кримінального процесу передбачає здобуття знань та вмінь, необхідних для забезпечення встановлення істини та надійного захисту прав і свобод людини, вирішення завдань правосуддя, а також дає можливість поглибити уявлення про законність, добро і справедливість, вчить шляхетності, гуманності та людяності, дозволяє забезпечувати виховання студентів у душі відданості ідеям правової держави.

Курс «Кримінальний процес» спрямований на формування у ЗВО цілісного уявлення про основні положення здійснення кримінального провадження, набуття навичок самостійного аналізу, тлумачення відповідних кримінальних процесуальних норм та їх правильного застосування у правозастосовній практиці.

Програма вивчення обов'язкової навчальної дисципліни «Кримінальний процес» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 26 «Цивільна безпека», спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність».

Курс «Кримінальний процес» сприяє активізації аналітичної діяльності ЗВО, поглибленню навичок самостійного аналізу норм кримінального процесуального права, удосконалення методики застосування теоретичних знань і положень кримінального процесуального закону при вирішенні практичних ситуацій щодо здійснення кримінального провадження.

Мета вивчення дисципліни — підготувати майбутніх фахівців в галузі права до практичної роботи з людьми, конкурентоспроможних на європейському та внутрішньому ринках праці, здатних до компетентної, відповідальної й ефективної діяльності за своєю спеціальністю на рівні світових стандартів, що є неможливе без систематичної самостійної роботи.

У результаті вивчення курсу ЗВО повинні опанувати вміння:

- використовувати дані науки кримінального процесу під час тлумачення та застосування норм кримінального процесуального права;
- самостійно аналізувати норми кримінального процесуального права щодо здійснення кримінального провадження;
- оцінювати відповідність слідчих та інших процесуальних дій, а також процесу збирання, дослідження, перевірки, оцінки та використання доказів вимогам закону;
- оцінювати їх належність, достовірність, допустимість та достатність для прийняття правомірних, законних, обґрунтованих процесуальних рішень;
- аналізувати та надавати правильну правову оцінку встановленим фактичним обставинам;

- формулювати, юридично обґрунтовувати, відстоювати свою позицію, оформлювати її у відповідному процесуальному документі;
- застосовувати сучасні методи дослідження й аналізу проблемних питань, які виникають під час здійснення кримінального провадження;
- забезпечувати захист прав і свобод людини та громадянина;
- орієнтуватися в системі кримінального процесуального права та в судовій практиці у кримінальних провадженнях;
- поставити завдання та організувати наукові дослідження з визначення проблемних ситуацій, пов'язаних із здійсненням кримінального провадження .

Під час викладення матеріалу з навчальної дисципліни «Кримінальний процес» вивчаються : поняття, система та завдання кримінального процесу, як діяльності компетентних органів; засади кримінального провадження; суб'єкти кримінальної процесуальної діяльності; докази і доказування; заходи забезпечення кримінального провадження; провадження на стадії досудового розслідування (слідчі (розшукові) дії) та прийняття відповідних рішень; розгляд кримінального провадження в суді першої інстанції; перегляд судових рішень в апеляційному та касаційному порядку та ін.

У процесі вивчення дисципліни ЗВО вирішують такі основні завдання: засвоюють теоретичні положення науки кримінального процесуального права; виробляють навички практичного застосування знань і норм кримінального процесуального права.

Основне завдання самостійної роботи ЗВО – сформувати вміння поглиблювати власні знання шляхом особистого пошуку і формування інтересу до творчого підходу при опрацюванні навчального матеріалу з дисципліни, а також вміння користуватися рекомендованою літературою, міжнародно-правовими нормами, аналізувати прочитане у вигляді тез, конспекту, рефератів.

Самостійна робота ЗВО містить у собі:

- підготовку до аудиторних занять (лекційних та практичних);
- виконання відповідних завдань з навчальної дисципліни протягом семестру;
- самостійну роботу над окремими темами навчальної дисципліни відповідно до навчально-тематичного плану;
- підготовку до практичних занять та виконання завдань, передбачених робочою програмою дисципліни;
- виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ);
- підготовку до усіх видів контрольних випробувань (залікових, підсумкових тощо);
- участь у роботі факультативів, спецсеминарів тощо;
- участь у студентських наукових і науково-практичних конференціях, семінарах тощо;
- інші види діяльності, що ініціюються та здійснюються інститутом, факультетом, кафедрою й органами студентського самоврядування.

1 ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Змістовий модуль 1. Поняття, принципи, система курсу кримінального процесу

Тема 1. Поняття, завдання і система курсу кримінального процесу

Загальне поняття та історичні форми кримінального процесу. Поняття кримінального процесу як діяльності компетентних органів і посадових осіб. Кримінальні процесуальні правовідносини. Кримінальний процес, кримінальне судочинство, правосуддя.

Завдання кримінального процесу. Його роль в державному механізмі боротьби зі злочинністю та в охороні прав особи.

Система і стадії кримінального процесу.

Кримінальні процесуальні функції: поняття, основні види, суб'єкти. Наука кримінального процесуального права. Розвиток її в Україні. Кримінальний процес як навчальна дисципліна, її завдання. Зв'язок кримінального процесу з іншими галузями права, суміжними науками, а також з оперативно-розшуковою діяльністю.

Тема 2. Кримінальне процесуальне законодавство України

Поняття і завдання кримінального процесуального права України. Кримінальний процесуальний кодекс України. Його структура та зміст. Інші законодавчі акти, які містять норми кримінального процесуального права. Міжнародні договори України та їх співвідношення з кримінально процесуальним законодавством України.

Кримінальний процесуальний закон і кримінальні процесуальні норми. Застосування кримінального процесуального закону за аналогією.

Чинність кримінального процесуального закону в часі, просторі та щодо осіб.

Значення для кримінального процесу рішень Конституційного Суду України, керівних роз'яснень Пленуму Верховного Суду України, наказів та інструкцій Генерального прокурора України, керівництва СБУ та МВС України.

Процесуальна форма, її поняття і значення.

Процесуальні гарантії, їх поняття та види.

Тема 3. Принципи кримінального процесу України

Поняття, значення і система принципів кримінального процесу. Їх співвідношення з принципами судоустрою.

Конституційні принципи кримінального процесу, їх значення та зміст. Законність. Державна мова судочинства. Рівність усіх учасників процесу перед законом і судом. Повага до гідності особи, невтручання в її особисте і сімейне життя. Право людини на свободу та особисту недоторканність. Недоторканність житла. Таємниця листування, телефонних розмов, телеграфної

та іншої кореспонденції. З'ясування істини, Забезпечення підозрюваному, обвинуваченому, підсудному права на захист. Презумпція невинуватості. Свобода від самовикриття, викриття членів сім'ї чи близьких родичів. Здійснення правосуддя виключно судами. Участь народу в здійсненні правосуддя. Незалежність і недоторканність суддів, їх підкорення лише закону. Змагальність судового розгляду. Забезпечення апеляційного та касаційного оскарження судових рішень. Доступ до правосуддя та обов'язковість рішень суду. Заборона двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне і те саме правопорушення.

Інші принципи кримінального процесу, закріплені в Кримінальному процесуальному кодексі України, їх значення та зміст. Гласність і диспозитивність. Публічність процесу. Забезпечення всім особам, які беруть участь у справі, правана захист їх законних інтересів. Таємниця спілкування. Безпосередність дослідження доказів. Усність судового розгляду. Розумність строків.

Принципи кримінального процесу України і проблеми реалізації міжнародних стандартів основних прав і свобод людини.

Тема 4. Суб'єкти кримінальної процесуальної діяльності

Поняття і класифікація суб'єктів кримінальної процесуальної діяльності.

Державні органи і посадові особи, які ведуть процес. Суд як орган правосуддя. Законний склад суду. Слідчий суддя в кримінальному процесі, його повноваження. Прокурор, його завдання і повноваження у кримінальному процесі на різних його стадіях.

Слідчий як суб'єкт кримінальної процесуальної діяльності, його повноваження. Процесуальна самостійність слідчого. Керівник органу досудового розслідування, його повноваження. Дізнавач, його повноваження. Керівник органу дізнання, його повноваження.

Оперативні підрозділи.

Обставини, що виключають можливість участі у справі судді, присяжного засідателя, прокурора, слідчого.

Відводи і самовідводи.

Особи, які мають особистий інтерес у справі. Підозрюваний. Обвинувачений. Потерпілий, Цивільний позивач. Цивільний відповідач. Їх процесуальні права та обов'язки. Підстави та порядок заявлення цивільного позову у кримінальному провадженні.

Особи, які представляють у кримінальному провадженні інтереси інших суб'єктів кримінальної процесуальної діяльності. Поняття захисту у кримінальному процесі. Захисник підозрюваного, обвинуваченого, його завдання, права та обов'язки. Обставини, які виключають участь особи у справі як захисника. Запрошення, призначення, заміна захисника. Момент допуску захисника до участі у кримінальному провадженні. Випадки обов'язкової участі захисника в кримінальному провадженні. Відмова

підозрюваного, обвинуваченого (підсудного) від захисника. Оплата праці захисника.

Юридична особа щодо якої вирішуються питання про застосування заходів кримінально-правового характеру. Третя особа, щодо майна якої вирішується питання про арешт.

Законний представник підозрюваного, обвинуваченого, потерпілого, цивільного позивача. Коло осіб, які можуть брати участь у справі як законні представники, їх права та обов'язки.

Представник потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача, юридичної особи щодо якої вирішуються питання про застосування заходів кримінально-правового характеру, третіх осіб щодо майна яких вирішується питання про арешт. Коло осіб, які можуть бути допущені до участі у справі як представники. Обставини, які виключають участь особи у справі як представника. Права та обов'язки представника.

Свідок у кримінальному провадженні, його права та обов'язки. Експерт у кримінальному провадженні, його права та обов'язки. Спеціаліст у кримінальному провадженні, його права та обов'язки. Перекладач у кримінальному провадженні, його права та обов'язки. Понятий у кримінальному провадженні, його права та обов'язки. Заявник у кримінальному провадженні, його права та обов'язки.

Процесуальні та непроцесуальні заходи забезпечення безпеки суб'єктів кримінальної процесуальної діяльності.

Змістовий модуль 2. Доказування в кримінальному процесі. Заходи забезпечення кримінального провадження

Тема 5. Процесуальні строки та судові витрати

Процесуальні строки: поняття, значення, класифікація в кримінальному процесі. Встановлення процесуальних строків прокурором, слідчим, суддею, судом. Обчислення процесуальних строків. Додержання процесуальних строків. Поновлення процесуального строку.

Судові витрати: поняття, значення. Види процесуальних витрат. Зменшення розміру процесуальних витрат або звільнення від оплати, відстрочення та розстрочення процесуальних витрат. Витрати на правову допомогу. Витрати, пов'язані із прибуттям до місця досудового розслідування або судового провадження. Витрати, пов'язані із залученням потерпілих, свідків, спеціалістів, перекладачів та експертів. Витрати, пов'язані із зберіганням і пересиланням речей і документів. Визначення розміру процесуальних витрат.

Тема 6. Доказування і докази у кримінальному процесі

Поняття і значення кримінального процесуального доказування. Теорія доказів. Доказове право. Теорія пізнання і теорія доказів. Мета доказування у кримінальному процесі. Поняття та зміст істини в кримінальному процесі.

Предмет і межі доказування у кримінальному провадженні. Особливості предмету доказування в окремих категоріях проваджень.

Поняття доказів та їх процесуальних джерел. Належність і допустимість доказів. Достатність і достовірність доказів. Класифікація доказів та їх джерел.

Процес доказування у кримінальному провадженні, його елементи. Обов'язок доказування. Способи збирання і перевірки доказів. Застосування науково-технічних засобів для збирання та перевірки доказів. Співвідношення доказів і оперативно-розшукових матеріалів. Процесуальні умови використання оперативно-розшукових матеріалів для одержання доказів кримінальних проваджень.

Участь у доказуванні підозрюваного, обвинуваченого, захисника, потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача та інших осіб.

Поняття та значення оцінки доказів. Правила оцінки доказів. Характеристика джерел доказів. Показання свідків, їх предмет, значення та оцінка. Особи, які не можуть бути допитані як свідки у кримінальному провадженні. Перевірка і оцінка показань свідка.

Показання потерпілого, їх предмет, значення та оцінка.

Показання підозрюваного та обвинуваченого, їх предмет, значення та оцінка. Повне або часткове визнання вини, повне або часткове заперечення вини, обмова і самообмова, алібі, як різновиди показань підозрюваного (обвинуваченого).

Висновок експерта, його предмет, значення, форма та зміст. Підстави для призначення експертизи у кримінальному провадженні. Випадки обов'язкового призначення експертизи. Права, обов'язки та відповідальність експерта. Підстави для відводу експерта, порядок його вирішення. Відмінність експерта від спеціаліста. Висновок (висновки) експертів при проведенні комісійної та комплексної експертиз. Перевірка та оцінка висновку експерта.

Речові докази, їх поняття та види. Процес формування речових доказів. Оцінка речових доказів. Зберігання речових доказів. Вирішення питання про речові докази при завершенні провадження у кримінальній справі.

Документи, як джерело доказів. Матеріали фотозйомки, звукозапису, відеозапису та інші носії інформації. Матеріали, отримані внаслідок здійснення під час кримінального провадження заходів, передбачених чинними міжнародними договорами, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України. Протоколи слідчих та судових дій як джерела доказів. Процесуальні гарантії їх повноти та достовірності. Перевірка та оцінка протоколів слідчих і судових дій. Висновки ревізій та акти перевірок.

Тема 7. Заходи забезпечення кримінального провадження

Поняття, призначення, та види заходів забезпечення кримінального провадження. Загальні правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження.

Виклик слідчим, прокурором. Судовий виклик. Порядок здійснення виклику в кримінальному провадженні. Повістка про виклик: поняття, зміст. Поважні причини неприбуття особи на виклик. Наслідки неприбуття на виклик.

Привід: поняття, мета застосування. Клопотання про здійснення приводу та порядок розгляду слідчим суддею, судом. Виконання ухвали про здійснення приводу.

Накладення грошового стягнення: поняття, мета застосування. Клопотання про накладення грошового стягнення та порядок його розгляду слідчим суддею або судом. Скасування ухвали про накладення грошового стягнення.

Тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом: поняття і мета застосування. Клопотання про тимчасове обмеження в користуванні спеціальним правом та порядок його розгляду слідчим суддею або судом.

Відсторонення від посади: поняття та мета застосування. Клопотання про відсторонення від посади та порядок розгляду його слідчим суддею або судом. Вирішення питання про відсторонення від посади.

Тимчасовий доступ до речей: поняття та мета застосування. Клопотання про тимчасовий доступ до речей і документів та порядок його розгляду слідчим суддею або судом. Речі і документи, до яких заборонено доступ. Речі і документи, які містять охоронювану законом таємницю. Виконання ухвали слідчого судді, суду про тимчасовий доступ до речей і документів.

Тимчасове вилучення майна: поняття та мета застосування. Порядок тимчасового вилучення майна. Припинення тимчасового вилучення майна.

Арешт майна: поняття та підстави застосування. Розгляд клопотання про арешт майна слідчим суддею або судом. Скасування арешту майна.

Конституційні гарантії законності застосування заходів забезпечення кримінального провадження.

Тема. 8. Запобіжні заходи

Запобіжні заходи: поняття, значення, мета застосування. Підстави застосування запобіжних заходів. Обставини, що враховуються при обранні запобіжного заходу.

Особисте зобов'язання. Процесуальний порядок обрання запобіжного заходу у вигляді особистого зобов'язання.

Особиста порука. Процесуальний порядок обрання запобіжного заходу у вигляді особистої поруки.

Домашній арешт. Процесуальний порядок обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту.

Застава. Процесуальний порядок обрання запобіжного заходу у вигляді застави. Розмір застави.

Тримання під вартою. Процесуальний порядок обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. Строки тримання під вартою.

Затримання особи. Клопотання про дозвіл на затримання з метою приводу та порядок його розгляду слідчим суддею або судом. Дії уповноважених службових осіб після затримання на підставі ухвали слідчого судді, суду про дозвіл на затримання.

Застосування електронних засобів контролю.

Клопотання слідчого, прокурора, підозрюваного, обвинуваченого про зміну запобіжного заходу. Порядок звільнення особи з-під варти. Загальні обов'язки судді щодо захисту прав людини.

Законне затримання. Затримання уповноваженою службовою особою. Момент затримання. Доставлення до органу досудового розслідування. Строк затримання особи без ухвали слідчого судді, суду. Повідомлення осіб про затримання.

РОЗДІЛ II. ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

Змістовий модуль 3. Процесуальна форма досудового розслідування

Тема 9. Загальні положення досудового розслідування

Досудове розслідування: поняття, значення та завдання. Форми досудового розслідування. Поняття і характеристика загальних положень досудового розслідування.

Додержання правил про підслідність. Об'єднання і виділення матеріалів досудового розслідування. Використання групового методу розслідування. Додержання строків досудового розслідування. Взаємодія слідчого з оперативними підрозділами. Ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення. Недопустимість розголошення даних досудового розслідування. Заявлення клопотань під час досудового розслідування. Складання процесуальних документів. Використання науково-технічних засобів при розслідуванні кримінальних правопорушень.

Тема 10. Слідчі (розшукові) дії

Поняття та види слідчих дій. Вимоги до проведення слідчих (розшукових) дій.

Порядок виклику і допиту свідка. Особливості виклику і допиту малолітнього, неповнолітнього свідка. Допит свідка під час досудового розслідування в судовому засіданні.

Порядок виклику і допиту потерпілого. Допит потерпілого під час досудового розслідування у судовому засіданні.

Підстави та порядок застосування слідчим і оперативними працівниками заходів до забезпечення безпеки свідків і потерпілих.

Відшкодування свідкам, потерпілим та іншим особам витрат у зв'язку з їх викликом до органів досудового розслідування.

Процесуальний порядок виклику і допиту підозрюваного, обвинуваченого.

Огляд. Його мета, види і порядок проведення. Протокол огляду.

Огляд трупа, пов'язаний з ексгумацією. Поняття, підставита процесуальний порядок проведення.

Освідування. Його поняття, мета, види, підстави та порядок проведення.

Пред'явлення для впізнання, його поняття, мета, види, порядок проведення і оформлення.

Проведення допиту, впізнання у режимі відеоконференції.

Слідчий експеримент. Його поняття, мета та підстави застосування.

Обшук, його поняття, види, підстави та порядок проведення. Протокол обшуку.

Підстави та порядок призначення експертизи. Порядок залучення експерта. Розгляд слідчим суддею клопотання про залучення експерта. Одержання зразків для експертного дослідження. Випадки обов'язкового призначення експертизи.

Тема 11. Негласні слідчі (розшукові) дії. Повідомлення про підозру

Поняття негласних слідчих (розшукових) дій. Підстави проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Розгляд клопотання про дозвіл на проведення негласної слідчої(розшукової) дії. Строк дії ухвали слідчого судді про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії. Фіксація ходу і результатів негласних (розшукових) дій.

Втручання у приватне спілкування. Загальні положення про втручання у приватне спілкування. Аудіо-,відеоконтроль особи. Накладення арешту на кореспонденцію. Огляд і виїмка кореспонденції. Зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж. Зняття інформації з електронних інформаційних систем.

Обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи. Установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу. Спостереження за особою, річчю або місцем. Мониторинг банківських рахунків.

Аудіо-, відеоконтроль місця. Контроль за вчиненням злочину. Виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації. Засоби, що використовуються під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

Негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження.

Тема 12. Повідомлення про підозру

Повідомлення особі про підозру. Випадки повідомлення особі про підозру. Зміст письмового повідомлення про підозру. Вручення письмового повідомлення про підозру. Допит підозрюваного. Зміна повідомлення про підозру.

Тема 13. Зупинення і закінчення досудового розслідування

Зупинення досудового розслідування: поняття, підстави, умови та процесуальний порядок.

Підстави та процесуальний порядок оголошення розшуку підозрюваного.

Взаємодія слідчого та оперативними підрозділами з метою встановлення місця знаходження підозрюваного і розкриття злочину.

Підстави та процесуальний порядок відновлення зупиненого досудового розслідування.

Форми закінчення досудового розслідування. Підстави та процесуальний порядок закриття кримінального провадження. Постанова про закриття кримінального провадження, її форма, зміст і значення.

Загальні положення кримінального провадження під час звільнення особи від кримінальної відповідальності. Порядок звільнення від кримінальної відповідальності. клопотання прокурора про звільнення від кримінальної відповідальності. Розгляд питання про звільнення від кримінальної відповідальності.

Підстави та процесуальний порядок закінчення досудового слідства складання обвинувального акта. Обвинувальний акт і реєстр матеріалів досудового розслідування, його форма, зміст і значення. Додатки до обвинувального акта.

Тема 14. Особливості досудового розслідування кримінальних проступків

Загальні положення досудового розслідування кримінальних проступків. Застосування запобіжних заходів під час досудового розслідування кримінальних проступків. Проведення слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування кримінальних проступків. Особливості закінчення досудового розслідування кримінальних проступків. клопотання прокурора про розгляд обвинувального акта у спрощеному провадженні.

Тема 15. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування

Рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора, які можуть бути оскаржені під час досудового розслідування, та право на оскарження. Строк подання скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора, її повернення або відмова відкриття провадження. Правові наслідки подання скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора під час досудового розслідування. Порядок розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора під час досудового розслідування. Рішення слідчого судді за результатами розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора під час досудового розслідування. Оскарження недотримання розумних строків.

Ухвали слідчого судді, які підлягають оскарженню під час досудового розслідування.

Рішення, дії чи бездіяльність прокурора, які можуть оскаржуватись слідчим. Порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності прокурора. Порядок вирішення скарги на рішення, дії чи бездіяльність прокурора.

Змістовий модуль 4. Судове провадження у першій інстанції

Тема 16. Підсудність у кримінальному провадженні. Підготовче провадження

Підсудність кримінальних проваджень. Види підсудності кримінальних проваджень. Завдання і значення підготовчого провадження.

Вирішення питань, пов'язаних з підготовкою до судового розгляду. Рішення, які приймаються судом на стадії підготовчого провадження.

Строки призначення справи до розгляду в судовому засіданні.

Матеріали кримінального провадження (кримінальна справа) та право на ознайомлення з ними.

Тема 17. Загальні положення судового розгляду

Завдання і значення стадії судового розгляду кримінальної справи. Реалізація принципів кримінального процесу в стадії судового розгляду.

Законний склад суду. Незмінність складу суду при розгляді справи. Безперервність судового розгляду.

Участь прокурора в судовому розгляді, його права та обов'язки. Наслідки неприбуття прокурора в судове засідання.

Участь обвинуваченого в судовому розгляді справи, його права та обов'язки. Наслідки неприбуття обвинуваченого в судове засідання.

Участь захисника обвинуваченого в судовому розгляді, його права та обов'язки. Наслідки неприбуття захисника в судове засідання.

Наслідки неприбуття цивільного позивача, цивільного відповідача, їх представників, представника юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження.

Участь у судовому розгляді свідка, перекладача, спеціаліста і експерта, їх права та обов'язки. Наслідки неприбуття їх в судове засідання.

Об'єднання і виділення матеріалів кримінального провадження. Відкладення, зупинення, закриття кримінального провадження на стадії судового розгляду.

Право перебувати в залі судового засідання. Обов'язки присутніх у залі судового засідання. Заходи, які вживаються до осіб, що порушують порядок в судовому засіданні і виявляють неповагу до суду.

Межі судового розгляду. Підстави та порядок зміни обвинувачення в суді. Висунення додаткового обвинувачення. Початок провадження щодо юридичної особи під час судового розгляду. Відмова від підтримання публічного обвинувачення.

Тема 18. Порядок судового розгляду

Підготовча частина судового засідання, її значення. Питання, які розглядаються і вирішуються в цій частині.

Початок судового розгляду. Вступні промови сторін. Встановлення обсягу та порядку дослідження доказів.

Процесуальний порядок допиту обвинуваченого, потерпілого, свідка. Особливості допиту малолітнього або неповнолітнього свідка чи потерпілого. Пред'явлення для впізнання. Особливості призначення експертизи в суді. Допит експерта. Дослідження речових доказів. Дослідження звуко- і відеозаписів. Консультації та роз'яснення спеціаліста. Огляд місця події, предметів, оголошення документів. Доповнення судового слідства. Підстави та порядок відновлення судового слідства.

Судові дебати, їх значення, порядок і зміст промов. Репліки учасників судових дебатів.

Останнє слово обвинуваченого, його зміст та значення.

Тема 19. Особливі порядки провадження в суді першої інстанції

Спрошене провадження щодо кримінальних проступків. Загальні положення спрощеного провадження щодо кримінальних проступків. Розгляд обвинувального акта у спрощеному провадженні.

Провадження в суді присяжних. Роз'яснення права на суд присяжних. Виклик присяжних. Права та обов'язки присяжного. Відбір присяжних у суді. Приведення присяжних до присяги. Недопустимість незаконного впливу на присяжного. Усунення присяжного. Порядок наради і голосування в суді присяжних.

Тема 20. Постановлення та проголошення судового рішення

Види судових рішень. Законність, обґрунтованість і вмотивованість судового рішення.

Суть і значення вироку суду. Види вироків. Підстави для постановлення обвинувального вироку. Види обвинувальних вироків. Підстави для постановлення виправдувального вироку.

Порядок постановляння і проголошення вироку. Окрема думка судді, її юридичне значення.

Форма та зміст обвинувального і виправдувального вироків.

Звільнення обвинуваченого з-під варті. Заходи піклування про неповнолітніх, непрацездатних і збереження майна обвинуваченого. Виправлення описок і очевидних арифметичних помилок у судовому рішенні. Роз'яснення судового рішення.

Змістовий модуль 5. Перегляд судових рішень в кримінальному провадженні

Тема 21. Провадження в суді апеляційної інстанції

Завдання і значення апеляційного провадження. Основні риси апеляційного провадження. Конституція України про форми оскарження судових рішень у кримінальних провадженнях.

Особи, які мають право на апеляційне оскарження вироку суду та ухвали. Порядок і строки апеляційного оскарження. Відновлення строку на апеляційного оскарження, підстави та порядок.

Повідомлення учасникам процесу про подання апеляційні скарги. Подача заперечень. Строки розгляду справи в апеляційній інстанції. Особи, які беруть участь у апеляційному провадженні, їх права та обов'язки.

Підстави для скасування та зміни судового рішення судом апеляційної інстанції.

Порядок розгляду справи в суді апеляційної інстанції.

Види рішень, які може прийняти апеляційна інстанція.

Підстави для зміни чи скасування судового рішення судом апеляційної інстанції.

Судові рішення суду апеляційної інстанції. Зміст ухвали суду апеляційної інстанції.

Тема 22. Касаційне провадження

Завдання і значення стадії касаційного провадження. Відмінність цієї стадії від апеляційного провадження. Строки касаційного оскарження. Особи, які мають право на касаційне оскарження. Порядок касаційного оскарження.

Вимоги до касаційної скарги. Відкриття касаційного провадження.

Підготовка касаційного розгляду. Заперечення на касаційну скаргу. Відмова від касаційної скарги підчас касаційного провадження.

Межі перегляду судом касаційної інстанції. Касаційний розгляд. Повноваження суду касаційної інстанції за наслідками розгляду касаційної скарги.

Підстави для скасування або зміни судового рішення судом касаційної інстанції. Новий розгляд справи після скасування судового рішення судом касаційної інстанції. Закриття кримінального провадження судом касаційної інстанції. Зміст ухвали суду касаційної інстанції.

Тема 23. Виконання судових рішень

Завдання і значення стадії виконання судових рішень.

Набрання судовим рішенням законної сили. Наслідки набрання законної сили судовим рішенням.

Порядок виконання судових рішень у кримінальному провадженні. Звернення судового рішення до виконання. Відстрочка виконання вироку. Питання, які вирішуються судом під час виконання вироків. Порядок вирішення судом питань, пов'язаних із виконанням вироку.

Тема 24. Перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами.

Підстави для здійснення кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами. Строк, порядок та вимоги

до заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами. Відкриття кримінального провадження за нововиявленими або виключними обставинами. Порядок здійснення перегляду судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами.

Змістовий модуль 6. Особливі порядки кримінального провадження

Тема 25. Особливі порядки провадження у кримінальному процесі України

Кримінальне провадження на підставі угод. Ініціювання та укладення угоди. Обставини, що враховуються прокурором при укладенні угоди про визнання винуватості. Зміст угоди про примирення та про визнання винуватості. Наслідки укладення та затвердження угоди. Загальний порядок судового провадження на підставі угоди. Вирок на підставі угоди. Наслідки невиконання угоди.

Поняття кримінального провадження у формі приватного обвинувачення. Відшкодування шкоди потерпілому у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення.

Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб. Повідомлення про підозру. Особливості порядку притягнення до кримінальної відповідальності, затримання і обрання запобіжного заходу.

Кримінальне провадження щодо неповнолітніх. Обставини, що підлягають встановленню у кримінальному провадженні щодо неповнолітніх.

Комплексна психолого-психіатрична і психологічна експертиза неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого. Участь законного представника неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого. Застосування до неповнолітнього підозрюваного, обвинуваченого запобіжного заходу. Передання неповнолітнього підозрюваного чи обвинуваченого під нагляд. Порядок застосування до неповнолітнього обвинуваченого примусових заходів виховного характеру.

Підстави для здійснення кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Порядок здійснення досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру та щодо обмежено осудних. Обставини, що підлягають встановленню під час досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Судовий розгляд у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру. Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру.

Кримінальне провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю.

Кримінальне провадження на території дипломатичних представництв, консульських установ України, на повітряному, морському чи річковому судні,

що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні.

Тема 26. Відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження.

Умови відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження. Особи, які мають право звертатися до суду із заявою про відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження. Зміст заяви про відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження. Судовий розгляд по відновленню втрачених матеріалів кримінального провадження та постановлення судового рішення.

Тема 27. Кримінальне провадження у порядку перейняття. Визнання та виконання вироків судів іноземних держав та передача засуджених осіб

Порядок і умови перейняття кримінального провадження від іноземних держав. Тримання під вартою особи до отримання запиту про перейняття кримінального провадження. Порядок кримінального провадження, що перейняте від іншої держави. Порядок і умови передання кримінального провадження компетентному органу іншої держави. Зміст і форма клопотання про передання кримінального провадження іншій державі.

Підстави і порядок виконання вироків судів іноземних держав. Розгляд судом питання про виконання вироку суду іноземної держави. Виконання вироку суду іноземної держави. Умови передачі засуджених осіб і їх прийняття для відбування покарання. Порядок і строки вирішення питання про передачу осіб, засуджених судами України, для відбування покарання в іноземних державах. Організація виконання покарання щодо переданої засудженої особи. Повідомлення про зміну або скасування вироку суду іншої держави. Витрати, пов'язані з передачею засудженої особи.

Змістовий модуль 8. Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження

Тема 28. Загальні засади міжнародного співробітництва

Обсяг міжнародного співробітництва під час кримінального провадження. Законодавство, що регулює міжнародне співробітництво під час кримінального провадження.

Надання та отримання міжнародної правової допомоги чи іншого міжнародного співробітництва без договору.

Інформація, що містить державну таємницю.

Виконання процесуальних дій дипломатичними представництвами або консульськими установами.

Запит про міжнародне співробітництво. Зберігання та передання речових доказів і документів. Доказова сила офіційних документів

Тема 29. Міжнародна правова допомога при проведенні процесуальних дій.

Запит про міжнародну правову допомогу. Зміст та форма запиту про міжнародну правову допомогу. Розгляд запиту іноземного компетентного органу про міжнародну правову допомогу. Відмова у виконанні запиту про міжнародну правову допомогу.

Порядок виконання запиту (доручення) про міжнародну правову допомогу на території України. Процесуальні дії, які потребують спеціального дозволу.

Визнання та виконання вироків судів іноземних держав та передача засуджених осіб.

Виклик особи, яка перебуває за межами України. Допит за запитом компетентного органу іноземної держави шляхом проведення відео- або телефонної конференції. Розшук, арешт і конфіскація майна.

Контрольована поставка. Прикордонне переслідування. Створення і діяльність спільних слідчих груп. Оскарження рішення, дій чи бездіяльності органів державної влади, їх посадових чи службових осіб, відшкодування завданої шкоди та витрати, пов'язані з наданням міжнародної правової допомоги на території України.

Тема 30. Видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція).

Направлення запиту про видачу особи (екстрадицію). Порядок підготовки документів та направлення запитів. Межі кримінальної відповідальності виданої особи. Тимчасова видача. Особливості тримання під вартою. Тимчасовий арешт. Екстрадиційний арешт. Фактична передача особи.

Права особи, стосовно якої розглядається питання про видачу (екстрадицію). Особливості затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення за межами України. Застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою для забезпечення видачі особи (екстрадиційний арешт). Застосування запобіжного заходу, не пов'язаного із триманням під вартою, для забезпечення видачі особи на запит іноземної держави. Припинення тимчасового арешту або запобіжного заходу. Видача особи (екстрадиція) у спрощеному порядку.

Відмова у видачі особи (екстрадиції). Рішення за запитом про видачу особи (екстрадицію). Порядок оскарження рішення про видачу особи (екстрадицію).

4 Структура навчальної дисципліни

№ пп	Найменування розділів і тем	Лекції	Сем.	Самостійн.
<i>Змістовий модуль 1. Поняття, принципи, система курсу кримінального процесу</i>				
1	Поняття, завдання і система курсу кримінального процесу	2	-	2
2	Кримінальне процесуальне законодавство	-	-	4
3	Принципи кримінального процесу	-	2	-
4	Суб'єкти кримінальної процесуальної діяльності	2	2	-
5	Наука кримінального процесу: предмет, система, завдання	-	-	6
6	Кримінальні процесуальні засади та їх правовий зміст	-	-	4
7	Державний захист суддів, працівників суду і правоохоронних органів та осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні	-	-	6
Всього за 1 модуль		4	4	22
<i>Змістовий модуль 2. Доказування в кримінальному процесі. Заходи забезпечення кримінального провадження</i>				
8	Процесуальні строки та судові витрати	-	-	6
9	Докази і доказування у кримінальному процесі	2	2	
10	Заходи забезпечення кримінального провадження	2	2	
11	Запобіжні заходи	2	2	4
12	Загальні положення теорії доказів	-	-	4
13	Особливості процесу доказування на стадіях кримінального процесу	-	-	4
14	Відшкодування шкоди у кримінальному провадженні	-	-	
Всього за 2 модуль		6	6	18
<i>Змістовий модуль 3. Процесуальна форма досудового розслідування</i>				
15	Загальні положення досудового розслідування	2	2	2
16	Слідчі (розшукові) дії	2	2	
17	Негласні слідчі (розшукові) дії	-	-	4
18	Повідомлення про підозру	2	2	-
19	Закінчення і зупинення досудового розслідування	2	2	-
20	Особливості досудового розслідування кримінальних проступків	-	-	2

21	Взаємодія слідчого з оперативними підрозділами на стадії досудового розслідування	-	-	2
22	Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування	-	-	4
	Всього за 3 модуль	8	8	14
Змістовий модуль 4. Судове провадження в першій інстанції				
23	Підсудність кримінальних проваджень. Підготовче провадження	2	2	
24	Загальні положення судового розгляду	2	2	2
25	Судовий розгляд кримінальної справи	2	2	
26	Особливі порядки провадження в суді першої інстанції	-	-	4
27	Постановлення та проголошення судового рішення	2	2	-
28	Зміна обвинувачення в суді першої інстанції та реалізація правил про недопустимість погіршення становища обвинуваченого	-	-	2
29	Дія принципів кримінального процесу на стадії судового розгляду	-	-	2
30	Особливості промови адвоката на стадії судового провадження	-	-	2
31	Особливості промови прокурора на стадії судового провадження	-	-	2
	Всього за 4 модуль	8	8	14
Змістовий модуль 5. Перегляд судових рішень у кримінальному провадженні				
32	Провадження в суді апеляційної інстанції	2	2	-
33	Провадження в суді касаційної інстанції	2	2	-
34	Виконання судових рішень	-	-	4
35	Провадження за нововиявленими обставинами	-	-	4
36	Провадження за виключними обставинами	-	-	2
37	Реалізація правил про недопустимість погіршення становища засудженого (виправданого) у стадії апеляційного провадження кримінальної справи	-	-	4
38	Кримінальний процес зарубіжних країн	-	-	8

	Всього за 5 модуль	4	4	22
	Змістовий модуль 6. Особливі порядки кримінального провадження			
39	Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру	2	2	-
40	Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів виховного характеру	-	-	4
41	Кримінальне провадження на підставі угод	-	-	4
42	Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення	2	2	2
43	Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб	-	-	4
44	Кримінальне провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю	-	-	4
45	Кримінальне провадження на території дипломатичних представництв, консульських установ України на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні	-	-	4
	Всього за 6 модуль	4	4	22
	Змістовий модуль 7. Особливі порядки кримінального провадження			
46	Особливий режим досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції	-	-	4
47	Відновлення втрачених матеріалів	-	-	4
48	Визнання та виконання вироків судів іноземних держав та передача засуджених осіб	-	-	6
49	Кримінальне провадження в порядку перейняття	-	-	6
50	Міжнародно-правові стандарти в сфері захисту прав людини у кримінальному провадженні	-	-	6
55	Проблеми реабілітації в кримінальному процесі	-	-	4

	Всього за 7 модуль	-	-	30
Змістовий модуль 8. Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження				
56	Загальні засади міжнародного співробітництва	2	-	8
57	Міжнародна правова допомога при проведенні процесуальних дій	-	-	8
58	Видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція)	-	-	10
	Всього за 8 модуль	2	-	28
	Всього:	36	34	170

5 Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (д/з)
1	Принципи кримінального процесу	2
2	Суб'єкти кримінальної процесуальної діяльності	2
3	Докази і доказування у кримінальному процесі	2
4	Заходи забезпечення кримінального провадження	2
5	Запобіжні заходи	2
6	Загальні положення досудового розслідування	2
7	Слідчі (розшукові) дії	2
8	Повідомлення про підозру	2
9	Закінчення і зупинення досудового розслідування	2
10	Підсудність кримінальних справ. Підготовче провадження	2
11	Загальні положення судового розгляду	2
12	Судовий розгляд кримінальної справи	2
13	Постановлення і проголошення судового рішення	2
14	Провадження в суді апеляційної інстанції	2
15	Провадження в суді касаційної інстанції	2
16	Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру	2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (д/з)
17	Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення	2
Разом		34

4 ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. Поняття, принципи, система курсу кримінального процесу

Семінарське заняття 1

Тема: Принципи кримінального процесу

План

1. Поняття і значення принципів кримінального процесу.
2. Характеристика принципів кримінального процесу.

Теми рефератів та доповідей

1. Система принципів кримінального процесу.
2. Гарантії недоторканості особи.
3. Порядок реалізації принципів кримінального процесу.
4. Етичні засади в судовій діяльності.

Питання для самостійного опрацювання

1. Принцип неприпустимості примушування до свідчення проти самого себе та своїх близьких родичів.
2. Принцип таємниці наради суддів.
3. Принцип забезпечення повної реабілітації осіб, незаконно та безпідставно притягнутих до відповідальності.
4. Принцип документованості.
5. Принцип справедливості.
6. Принцип стадійності.

Питання та завдання для самоконтролю

1. Розкрийте поняття та значення принципів (засад) кримінального провадження.
2. В чому полягає суть принципу (засади) верховенства права?
3. В чому полягає суть принципу (засади) законності?
4. В чому полягає суть принципу (засади) рівності перед законом та судом?
5. В чому полягає суть принципу (засади) поваги до людської гідності?
6. В чому полягає суть принципу (засади) права на свободу та особисту недоторканість?

7. В чому полягає суть принципу (засади) недоторканості житла та іншого володіння особи?
8. В чому полягає суть принципу (засади) таємниці спілкування?
9. В чому полягає суть принципу (засади) невтручання в особисте життя?
10. В чому полягає суть принципу (засади) недоторканості права власності?
11. В чому полягає суть принципу (засади) презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини?
12. В чому полягає суть принципу (засади) свободи від самовикриття?
13. В чому полягає суть принципу (засади) забезпечення права на захист?
14. В чому полягає суть принципу (засади) публічності?
15. В чому полягає суть принципу (засади) безпосередності дослідження доказів?

Практичні завдання

Задача 1. При відкритті судового засідання по справі Карвича Н.З., який обвинувачувався в розбійному нападі, захисник Карвича Н.З. заявив суду, що Карвич Н.З. за національністю латиш, погано розуміє українську мову і дуже слабо нею володіє, між тим досудове розслідування проводилось без участі перекладача. За цими підставами захисник прохав повернути справу прокурору для провадження досудового слідства.

Прокурор заперечував проти клопотань захисника, вказуючи, що на досудовому слідстві Карвич Н.З. не просив забезпечити його допомогою перекладача, а на даний час перекладач викликаний і з його участю буде розглянуто справу.

Як повинен вчинити суд?

Задача 2. Барієву Б.Б. було повідомлено про підозру у вчиненні злочину, передбаченого ч.3 ст.185 КК України. Підозрюваний винним себе не визнав і пояснив слідчому, що не міг бути причетним до вказаного злочину, так як в момент його скоєння знаходився в іншому місці. Слідчий заявив, що не може прийняти до уваги доводи Барієва, так як той не представив йому докази, які підтверджують алібі.

Чи відповідають дії слідчого принципам кримінальному процесу?

Задача 3. Народний депутат Кленков О.І. був викликаний повісткою на судовий розгляд по справі про злочин, передбачений ст.123 КК України, в якості потерпілого при відкритті судового розгляду Кленков О.І. заявив клопотання про розгляд справи у закритому судовому розгляді. Клопотання обґрунтував тим, що не хоче оголошувати цей інцидент.

Суддя задовольнив клопотання Кленкова О.І. і виніс постанову, в якій сказав: “Приймаючи до уваги, що розголошення даних судового розгляду

можуть негативно позначитись на депутатській діяльності Кленкова О.І., слухання по справі провести в закритому судовому засіданні”.

Якими принципами кримінального процесу слід керуватися при оцінці прийнятого суддею рішення?

Задача 4. При призначенні до слухання справи Мушкина О.Г., який обвинувачувався в підпалі, суд постановив слухати справу з участю прокурора і захисника. В судовий розгляд 18 серпня з’явився прокурор, захисник і всі свідки, але обвинувачений, який знаходився під вартою, не був доставлений і справа була відкладена. На наступний судовий розгляд 29 серпня був доставлений обвинувачений, з’явилися всі свідки і прокурор, але не з’явився захисник. Суд постановив: “Приймаючи до уваги, що захисник не з’явився і що повторно відкладати справу не доцільно, слухати справу без участі захисника і прокурора”. Потім суд розглянув справу і виніс вирок.

Чи правильні дії судді?

Задача 5. По справі Устименко І.І. і Волкова Н.М., по справам яких було проведено підготовче засідання по обвинуваченню в розбійному нападі, на судовий розгляд з’явилися свідки і потерпілі Макаров О.З. і Сватова І.О. На судовий розгляд з’явився лише свідок Теплов О.М., потерпілі і інші свідки в суд не з’явилися, довідок про вручення їм повісток в справі не було. Прокурор запропонував слухати справу в відсутності свідків, які не з’явилися, захисник підтримав думку прокурора. Суд постановив: слухати справу. Обвинувачені Устименко і Волков, які на досудовому слідстві визнали себе винними, на судовому розгляді відмовились від раніш даних ними показань і наполягали на тому, що вони невинні. Суд допитав обвинувачених, оголосив показання, дані ними на досудовому слідстві, допитав свідка Теплового Г., оголосив показання, дані на досудовому слідстві потерпілими і іншими свідками і виніс вирок.

Оцініть правильність дій суду?

Задача 6. Кодрян В.М., який знаходився у відрядженні у м. Харкові, став очевидцем хуліганства і був запрошений у Дзержинський РВВС м. Харкова для допиту в якості свідка. Перед початком допиту свідок заявив, що він є громадянином республіки Молдова і буде давати показання на молдавській мові. Слідчий не заперечував проти цього, пояснивши, що довгий час працював у Кишиньові і дуже добре знає молдавську мову. Після того як Кодрян В.М. повідомив все, що йому стало відомо по справі, на молдавській мові, слідчий оформив протокол допиту свідка на російській мові і роз’яснив Кодряну В.М. його зміст. Після цього свідок і слідчий підписали протокол допиту.

Чи забезпечив слідчий такою процедурою дотримання принципів кримінального процесу?

Задача 7. Проводячи підготовче судове засідання по обвинуваченню Бочарова Б. за ч.2 ст.190 КК, суддя зазначив в ухвалі, що розгляд даної справи призначається за участю державного обвинувача. Про захисника в ухвалі не згадувалось. У судове засідання з'явилися державний обвинувач, захисник у розгляді справи участі не брав.

Хоча до журналу судового засідання прикладена заява Бочарова Б. про те, що він буде захищатися сам, з його апеляційної скарги видно, що підставою для відмови від захисника стала неявка адвоката у судове засідання.

Які порушення кримінального процесуального закону були допущені судом? Яке рішення має прийняти апеляційна інстанція за скаргою засудженого Бочарова?

Задача 8. В чергову частину Шевченківського відділу Нацполіції м. Харківка по телефону надійшло повідомлення громадянки Лобанової Л. про те, що з її квартири скоєна крадіжка. Для перевірки вказаної інформації на місце події виїхав черговий слідчий і працівник оперативного підрозділу. В результаті перевірки було встановлено, що на входних дверях кв.27 буд.3 по вул. Асхарова є сліди злому, в квартирі безлад. Лобанова пояснила, що з дому зникли відеореєстратор, 10 відеокасет, шкіряна куртка.

Лобанов Л. давати будь-які пояснення відмовився і вказав, що про крадіжку його жінка повідомила без поради з ним, сам він не заінтересований у кримінальному провадженні по факту крадіжки його індивідуального майна. Причину цього Лобанов Л. пояснювати відмовився.

Як повинен вчинити слідчий?

Якими принципами кримінального процесу він повинен керуватися при прийнятті рішення?

Задача 9. Дільничний інспектор з метою перевірки інформації, що в нього була, про незаконне зберігання нарізної мисливської зброї разом з працівником оперативного підрозділу прибув до будинку громадянина Василенко В.

Василенко В. відкрив двері домоволодіння, робітники Нацполіції пояснили, що вони здійснюють перевірку паспортного режиму. Господар впустив їх в будинок, після чого дільничний інспектор зайнявся перевіркою документів. Оперуповноважений в цей час оглянув всі кімнати в будинку, а також приміщення, в літній кухні і гаражі. Нічого не виявивши, робітники міліції вибачилися і покинули будинок Василенко В.

Чи відповідають дії робітників Нацполіції принципам кримінального процесу?

Задача 10. Чернов К. вранці доставив в відділ міліції 15-річного Тихонова О. і заявив, що підліток наніс побої його неповнолітньому сину. Тихонов О. давати будь-які пояснення відмовився і працівники Нацполіції помістили його в окрему кімнату до з'ясування обставин, які мали місце.

Тихонов О. пробувши до вечора, був відправлений додому без будь-яких пояснень.

Оцініть вказану ситуацію з точки зору принципів кримінального процесу.

Задача 11. Оперативний працівник Петренко П. одержав інформацію про те, що на квартирі у громадянина Усенка У. незаконно зберігаються наркотичні засоби в особливо великих розмірах (ч. 3 ст. 307 КК). Побоючись за те, що наркотичні засоби будуть швидко передані на продаж, він вирішив їх вилучити. Прибувши на квартиру Усенка У., оперативний працівник встановив, що господарів вдома немає. Двері йому відчинив малолітній син Усенка У. Оперативний працівник запросив двох сусідів як понятих, зайшов з ними до квартири Усенка У. і провів там обшук. Під час обшуку було виявлено 200 грамів макової соломи і чотири упаковки кофеїну, про що було відзначено у протоколі обшуку, який підписали всі присутні під час обшуку. Було розпочате провадження.

Чи були допущені порушення закону працівником поліції. Якщо так, то якого саме?

Чи були порушені принципи кримінального процесу? Якщо так, то які. Розкрийте їх зміст.

Задача 12. Під час апеляційного провадження кримінальної справи судова колегія Закарпатського апеляційного суду дійшла висновку, що вирок Виноградівського районного суду слід скасувати, а справу повернути на новий розгляд. Підставою для цього рішення були такі обставини.

З матеріалів справи вбачається, що засуджений Гофінгер Г. є угорцем за національністю і українською та російською мовами володіє недосконало. Копія ж обвинуваченого акту була йому вручена російською мовою. В справі є письмове клопотання засудженого, яким він просив суд, щоб захист його інтересів у суді було доручено адвокатові Гриці Г., який досконало володіє угорською мовою. Суд, відмовивши в задоволенні клопотання засудженому, лише через 3 дні призначив захисником адвоката Дудку Д. Останній угорську мову знав недосконало, і коли засуджений про це дізнався, то відмовився від показань у суді і від захисника.

Чи були допущені порушення принципів кримінального процесу на досудовому розслідуванні?

Чи були порушені принципи кримінального процесу в суді?

Чи правильні дії апеляційного суду?

Література

1. Права людини. Міжнародні договори України, декларації, документи. - К., 1992.

2. Конституція України від 28 червня 1996 р. : [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254K/96-Вр>

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. : [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/shgw/995_004

3. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р.: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015

4. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 р.: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/99>

5. Конвенція ООН проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання від 10 грудня 1984 р. : [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_085

6. Мінімальні стандартні правила відправлення правосуддя щодо неповнолітніх («Пекінські правила») від 29 листопада 1985 р.: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ua-info.biz/legal/baseni/ua-rmpubu/index.htm>

7. Про засади державної мовної політики : Закон України від 3 липня 2012 р. : [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/50>

8. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 2 червня 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2011. — № 51. — Ст. 577.

9. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06. 2016 р. № 1402-УШ // Відомості Верховної Ради України. — 2016. — № 31. — Ст. 545.

10. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23 лютого 2006 р. // Офіційний вісник України. — 2006. — № 12. — С 16-22.

11. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / О. М. Бандурка, Є. М. Блажівський, Є. П. Бурдоль та ін.; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Шпонки, А. В. Портнова. — Х.: Право, 2012. — Т. 1. — 768 с

12. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / Є. М. Блажівський, Ю. М. Грошевий, Ю. М. Дьомін та ін. ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Шпонки, А. В. Портнова.- Х.: Право, 2012. — Т. 2. — 664 с

13. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / за заг. ред. В. Г. Гончаренка, В. Т. Нора, М. Є. Шумила. — К.: Юстініан, 2012. — 1224 с.

14. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. Т. 1 / О. М. Бандурка, Є. М. Блажівський, Є. П. Бурдоль та ін. ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Шпонки, А. В. Портнова. — Х. : Право, 2012. — 768 с. — С. 247–308 (автор – Погорецький М.А.); С. 367–391 (автор – Шило О.Г.).

15. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. 3-тє вид., переробл. та доповн. / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. — К.: Атіка, 2005. — 1064 с.

16. Капліна О.В., Шило О.Г., Трофименко В.М. Кримінальний процес [Текст]: підручник/ О.В. Капліна, О.Г.Шило., В.М. Трофименко - Харків:

Видавництво «Право», 2018.- 584 с.

17.Кримінальний процес України: Підручник для студ. юрид. спец. вищих закл. освіти / [за ред. Ю.М. Грошевого та В.М. Хотенця] – Харків: Право, 2000. – 496 с.

18.Кримінальний процес: Підручник/ [Ю.М. Грошевий, В.Я. Тацій, А.Р. Туманянц та ін. ;за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило] – Харків: Право, 2013.- 824 с.

19.Про засади державної мовної політики : Закон України від 3 липня 2012 р. : [Електронний ресурс]. — Режим доступу:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/50>

20.Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 2 червня 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2011. — № 51. — Ст. 577.

21.Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06. 2016 р. № 1402-УШ // Відомості Верховної Ради України. — 2016. — № 31. — Ст. 545.

22.Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23 лютого 2006 р. // Офіційний вісник України. — 2006. — № 12. — С 16-22.

23.Безуглов Н.А. Презумпция невиновности. Записки прокурора / Н.А. Безуглов. – М., 1985.

24.Бибило В.Н. Конституционные принципы правосудия и их реализация в стадии исполнения приговора / В.Н. Бибило. – Минск, 1986.

25.Гриненко А.В., Кожевников Г.К., Шумилин С.Ф. Принцип презумпции невиновности и его реализация в досудебном уголовном процессе/ А.В. Гриненко, Г.К. Кожевников, С.Ф. Шумилин. - Х.: Консум, 1997.

30.Ларин А.М. Презумпция невиновности / А.М. Ларин. - М., 1982.

31.Либус И.А. Презумпция невиновности в советском уголовном процессе/ И.А. Либус. – Ташкент, 1981.

32.Лопушанский Ф.А., Леоненко В.В., Чангули Г.И., Михеенко М.М., Петрухин И.Л. Совершенствование уголовно-процессуального законодательства и охрана прав личности / Ф.А. Лопушанский, В.В. Леоненко, Г.И. Чангули, М.М. Михеенко. - К., 1983.

33.Михеенко М.М., Шибіко В.В., Нор В.Т. Кримінально-процесуальне право/ М.М. Михеенко, в.В. Шибіко, В.Т. Нор. – 1999 р. – 356 с.

34.Мотовиловкер Я.О. О принципах объективной истины, презумпции невиновности и состязательности процесса/ Я.О. Мотовиловкер. - Ярославль, 1978.

35.Петрухин И.Л. Судебные гарантии прав личности (в уголовном процессе) / И.Л. Петрухин. - М., 1992.

36.Стецовский Ю.И., Ларин А.М. Конституционный принцип обеспечения обвиняемому права на защиту/ Ю.И. Стецолвский, А.М. Ларин. - М., 1988.

38.Строгович М.С. Право обвиняемого на защиту и презумпция невиновности / М.С. Строгович. - М., 1984.

39.Тертишник В.М. Кримінально-процесуальне право/ В.М. Тертишник. – К. – 2003. – 1120 с.

40.Удалова Л.Д. Кримінальний процес України: особлива частина: Підручник/ Л.Д. Удалова. – К.: Кондор, 2005. – 280 с.

Семінарське заняття 2

Тема: Суб'єкти кримінальної процесуальної діяльності

План

1. Поняття і класифікація суб'єктів кримінальної процесуальної діяльності.
2. Кримінальні процесуальні функції.
3. Державні органи і посадові особи, які ведуть процес:
 - а) Суд, його повноваження. Законний склад суду.
 - б) Слідчий суддя, суддя, їх повноваження. Обставини, що виключають участь судді, слідчого судді в кримінальному процесі. Відвід судді.
 - в) Прокурор, загальна характеристика його повноважень. Функції прокурора та його повноваження в різних стадіях процесу. Обставини, що виключають участь прокурора в кримінальному процесі.
 - г) Слідчий, його повноваження. Обставини для відводу слідчого.
 - д) Керівник органу досудового розслідування.
 - е) Оперативні підрозділи, їх завдання і повноваження. Обставини для відводу.
4. Особи, які захищають свої або представлявані інтереси в кримінальному процесі:
 - а) підозрюваний, його процесуальне становище;
 - б) обвинувачений, його процесуальне становище;
 - в) захисник, його права і обов'язки;
 - г) потерпілий, його процесуальне становище;
 - д) цивільний позивач, його процесуальне становище;
 - е) цивільний відповідач, його процесуальне становище;
 - є) законні представники підозрюваного, обвинуваченого, потерпілого, цивільного позивача;
 - ж) представники потерпілого, цивільного позивача і цивільного відповідача, юридичної особи щодо якої вирішується питання про застосування заходів кримінально-правового характеру, третьої особи щодо майна якої вирішується питання про арешт.
5. Особи, які відіграють допоміжну роль в кримінальному процесі:
 - а) заявник
 - б) свідок;
 - в) перекладач;
 - в) експерт;
 - г) спеціаліст;
 - д) секретар судового засідання, розпорядник судового засідання;
 - е) понятий.

Теми рефератів та доповідей

1. Процесуальне положення органів і посадових осіб: історія і сучасність.
2. Історичний і зарубіжний досвід регламентації статусу основних учасників процесу.
3. Порядок обрання присяжного засідателя.
4. Процесуальний статус присяжного засідателя.
5. Суд присяжних: позитив, негатив
6. Інститут забезпечення безпеки – невід’ємна частина кримінального процесу.
7. Нормативна база інституту забезпечення безпеки.
8. Права та обов’язки органів, що здійснюють заходи безпеки.
9. Порядок застосування та скасування заходів безпеки по кримінальній справі.
10. Поняття та види гарантій забезпечення безпеки суб’єктів кримінального процесу.

Питання для самостійного опрацювання

1. Порядок формування списків присяжних засідателів.
2. Порівняльна характеристика присяжних і народних засідателів.
3. Процесуальний порядок вирішення відводу.
4. Предмет захисту при забезпеченні безпеки суб’єктів кримінального процесу.
5. Гарантії забезпечення безпеки учасників кримінального процесу.

Питання та завдання для самоконтролю

1. Дайте визначення суб’єктів кримінальної процесуальної діяльності.
2. Розкрийте повноваження судді у кримінальному провадженні.
3. Розкрийте повноваження слідчого судді у кримінальному провадженні.
4. Розкрийте повноваження прокурора у кримінальному провадженні.
5. Розкрийте повноваження керівника органу досудового розслідування у кримінальному провадженні.
6. Розкрийте повноваження слідчого у кримінальному провадженні.
7. Розкрийте повноваження оперативних підрозділів у кримінальному провадженні.
8. Розкрийте процесуальний статус підозрюваного (обвинуваченого) у кримінальному провадженні (права та обов’язки).
9. Розкрийте процесуальний статус потерпілого у кримінальному провадженні (права та обов’язки).
10. Розкрийте процесуальний статус захисника у кримінальному провадженні (права та обов’язки).
11. Розкрийте процесуальний статус цивільного позивача у кримінальному провадженні (права та обов’язки).

12. Розкрийте процесуальний статус цивільного відповідача у кримінальному провадженні (права та обов'язки).

13. Розкрийте процесуальний статус свідка у кримінальному провадженні (права та обов'язки).

14. Розкрийте процесуальний статус експерта у кримінальному провадженні (права та обов'язки).

15. Розкрийте процесуальний статус спеціаліста у кримінальному провадженні (права та обов'язки).

16. Розкрийте процесуальний статус понятого, заявника у кримінальному провадженні (права та обов'язки).

Практичні завдання

Задача 1. Карасика К. було засуджено за хуліганство.

Судова колегія у кримінальних справах апеляційного суду, переглянувши справу в апеляційному порядку, скасувала вирок і повернула справу на новий розгляд. Взято до уваги такі обставини: як видно з висновку судово-психіатричної експертизи, проведеної на досудовому розслідування, Карасик К. виявляв ознаки розумової відсталості в ступені легкої дебільності. У школі він вчився слабо, у 5 і 6 класах залишався на другий рік і у зв'язку з психічними вадами був демобілізований з армії. Захисник брав участь у справі Карасика К. при ознайомленні з матеріалами закінченого досудового розслідування. У суді першої інстанції його не було.

Оцініть правильність рішення суду апеляційної інстанції. Коли участь захисника у кримінальній справі є обов'язковою?

Задача 2. У судовому засіданні Хайман Х. і Петухов П., які обвинувачувались за ч.2 ст.152 КК, заявили відвід державному обвинувачеві - прокурору Костишину К. У своєму клопотанні вони зазначили, що заявляють відвід прокурору тому, що він у процесі досудового слідства погрожував "засадити їх надовго в тюрму".

Суд задовольнив клопотання обвинувачених і виніс ухвалу про відвід прокурора. Однак через 5 днів у судовому засіданні у цій же справі знову взяв участь той самий прокурор, щодо якого обвинувачені і їх захисники знову заявили відвід, виклавши ті ж самі мотиви. Суд відхилив клопотання як необґрунтовані, взявши до уваги також пояснення прокурора про те, що на даний час ніхто з працівників прокуратури не може його замінити.

Засуджені Хайман Х. і Петухов П. та їх захисники звернулися до апеляційного суду з апеляційними скаргами, у яких виклали зазначені обставини.

Чи були законні підстави для відводу прокурора?

Яке рішення має винести апеляційна інстанція за скаргами обвинувачених та їх захисників?

Задача 3. Апеляційний суд, переглядаючи справу про хуліганство Сидорова С. і Безпалого Б., встановив, що державне обвинувачення в суді

першої інстанції підтримувала помічник прокурора району Борисова Б., яка є рідною сестрою старшого слідчого відділу Нацполіції справ Москаленка М., котрий проводив розслідування по справі.

Яке рішення має прийняти апеляційний суд, на якій підставі?

Задача 4. Слідчий, який проводив розслідування кримінальної справи по обвинуваченню Андрєєва А. за ч.3 ст.296 КК України російською мовою, допитав обвинуваченого, потерпілу Степанову С. і свідка Павлова П. їх рідною мовою - марійською, а протоколи допитів оформив російською мовою. Переклад їх показань, зафіксованих в протоколах, з російської мови на марійську робив сам.

Оскільки слідчий добре володів і російською, і марійською мовами, ніяких зауважень на такий порядок спілкування з слідчим ні обвинувачений, ні потерпіла, ні свідок не висловлювали.

В анкетних частинах протоколів допитів потерпілої і свідка суд виявив записи “перекладача не потребує”, у протоколах допиту Андрєєва А. такий запис був відсутній.

Чи були допущені порушення закону слідчим? Якщо були, то які саме і як суд має на них реагувати?

Задача 5. Обвинувачений Годунов Г. заявив відвід слідчому відділенню Нацполіції Кривоножку К. на тій підставі, що той, працюючи раніше оперативним працівником, проводив у цій же справі певні слідчі дії.

Хто і як повинен вирішити питання про відвід?

Задача 6. Виїхавши для проведення слідчого експерименту у справі про злочин, передбачений ч.2 ст.286 КК, слідчий став очевидцем вчинення хуліганства.

Чи може він розпочати провадження за ознаками цього злочину і провести невідкладні, а можливо і всі інші необхідні слідчі дії?

Задача 7. Віник В. обвинувачувався у вчиненні грабежу і розбійного нападу. У підготовчому провадженні справа була призначена з участю державного обвинувача і захисника. Однак 14 грудня 2017 р. Віник В. зробив заяву про відмову від захисника - адвоката Трохимова Т., зазначивши, що захищатися буде сам. Суд своєю ухвалою задовольнив клопотання обвинуваченого без з’ясування причин відмови.

У своєму поясненні, адресованому апеляційній інстанції 11 січня 2017 р., Віник В. зазначив, що у судовому засіданні адвоката не було, а за дві-три хвилини до початку судового засідання секретар запитала, чи потрібен йому адвокат. Виходячи з того, що адвокат за такий короткий час не зміг би ознайомитись з матеріалами справи, він заявив, що захисник йому не потрібен.

За повідомленням Ради адвокатів регіону, угода на захист Віника В. адвокатом Трохимовим Т. не укладалась і ордер на його захист 14 грудня 2017

р. в судовому засіданні не видавався. У справі є ордер, виданий адвокату Трохимову 10 січня 2017 р.

Розглянувши справу без адвоката, місцевий суд засудив Віника В. до позбавлення волі.

Які конкретно порушення кримінального процесуального закону були допущені місцевим судом?

Чи можуть вони бути підставою для скасування вироку щодо Віника В.?

Задача 8. Чемоданов Ч., Колмаков К. і Альошин А. були засуджені апеляційним судом за те, що 12 березня 2017 р. у клубі с. Першотравневе на пропозицію Чемоданова згвалтували малолітню Данилову.

На досудовому слідстві і в суді їх захист здійснював адвокат Сірош.

Чемоданов на досудовому слідстві не визнавав себе винним у згвалтуванні Данилової Д., а також в організації її згвалтування Альошиним А. і Колмаковим К. Останні ж стверджувати, що в злочин їх втягнув Чемоданов Р.

В апеляційній скарзі на захист Чемоданова Р. адвокат просив пом'якшити йому покарання, враховуючи дані про особу засудженого, а в скарзі на захист Альошина А. і Колмакова К. просив врахувати той факт, що вони були втягнуті в злочин Чемодановим Р.

Які порушення закону були допущені органами розслідування і судом? Яке рішення має винести суд касаційної інстанції?

Задача 9. Розглядаючи справу про крадіжку з гуртожитку речей, які належали Радченко О.М., слідчий дійшов висновку, що в справі вже є ряд даних, які вказують на те, що крадіжку скоїв один із п'яти, які проживають разом з Радченко О.М. робітників. В зв'язку з цим слідчий допитав всіх проживаючих в одній кімнаті з потерпілим, як підозрюваних.

Чи правомірні дії слідчого?

Задача 10. Крисенко К. підозрювався у вчиненні злочину, передбаченого п.4,5 ст.115 КК України. Родичі Крисенка К. на прохання останнього уклали угоду на здійснення його захисту адвокатом Срібняком С., про що повідомили і слідчого.

10 квітня адвокат Срібняк С. прибув до прокуратури. Однак слідчий відмовився надати йому можливість ознайомитися з матеріалами справи в порядку ст.221 КПК України, заявивши, що справу вже закінчено і Крисенко К. ознайомився того ж дня, 10 квітня, з матеріалами справи разом з адвокатом Грищенком Г., призначеним в порядку ст.53 КПК.

При цьому слідчий показав приєднану до справи заяву, написану від імені Крисенка К., про те, що останній відмовляється від повторного ознайомлення з матеріалами справи з участю адвоката Срібняка С.

У апеляційній скарзі Крисенко К. стверджував, що цю заяву він підписав всупереч своїй волі під впливом слідчого.

Які порушення кримінального процесуального закону були допущені слідчим? Чи можуть вони стати підставою для скасування вироку щодо Крисенка К.?

Література

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. : [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254K/96-Вр>
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р.— Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_004
3. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р.: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015
4. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 р.: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/99>
5. Конвенція ООН проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання від 10 грудня 1984 р. : [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_085
6. Мінімальні стандартні правила відправлення правосуддя щодо неповнолітніх («Пекінські правила») від 29 листопада 1985 р.: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ua-info.biz/legal/baseni/ua-rmpubu/index.htm>
7. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 2 червня 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2011. — № 51. — Ст. 577.
8. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 7 липня 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2010. — № 41-45. — Ст. 529.
9. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23 лютого 2006 р. // Офіційний вісник України. — 2006. — № 12. — С 16-22.
10. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / О. М. Бандурка, Є. М. Блажівський, Є. П. Бурдоль та ін.; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Шпонки, А. В. Портнова. — Х.: Право, 2012. — Т. 1. — 768 с
11. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / Є. М. Блажівський, Ю. М. Грошевий, Ю. М. Дьомін та ін.; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Шпонки, А. В. Портнова.- Х.: Право, 2012. — Т. 2. — 664 с
12. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / за заг. ред. В. Г. Гончаренка, В. Т. Нора, М. Є. Шумила. — К.: Юстініан, 2012. — 1224 с
13. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. 3-тє вид., переробл. та доповн. / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. — К.: Атіка, 2005. — 1064 с.
14. Кримінальний процес : підруч. / Бойко О.П., Гаркуша А.Г., Захарко А.В., Литвинов В.В., Рогальська В.В., Сербін М.М., Солдатенко О.А., Федченко

- В.М., Черняк Н.П./ кер. авт. кол. д-р юрид. наук, доц. О.Ф. Кобзар. – У 2-х ч. Ч. 1. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017 – 337 с.
- 15.Капліна О.В., Шило О.Г., Трофименко В.М. Кримінальний процес [Текст]: підручник/ О.В. Капліна, О.Г.Шило., В.М. Трофименко- Харків: Видавництво «Право», 2018.- 584 с.
- 16.Альперт С.А. Субъекты уголовного процесса / С.А. Альперт. - Х., 1997.
- 17.Барщевский М.Ю. Адвокат, адвокатская фирма, адвокатура / М.Ю. Барщевский. – М., 1995.
- 18.Бушуев Г.И. Судья в уголовном процессе / Г.И.Бушуев. - М., 1984.
- 19.Варфоломеева Т.В. Защита в уголовном судопроизводстве /В.Т. Варфоломеева - К., 1998.
- 20.Гошовський М.І., Кучинська О.П. Потерпілий в кримінальному процесі України / М.І. Гошовський, О.П. Кучинська. - К., 1997.
- 21.Гуляев А.П. Следователь в уголовном процессе / А.П. Гуляев. - М., 1981.
- 22.Денежкин В.А. Подозреваемый в советском уголовном процессе / В.А. Денежкин. - Саратов, 1982.
- 23.Кокорев Л.Д. Подсудимый в советском уголовном процессе / Л.Д.Кокорев. - Воронеж, 1973.
- 24.Леоненко В.В. Профессиональная этика участников уголовного судопроизводства / В.В.Леоненко. - К.: Наукова думка, 1981.
- 25.Лупинская П.А. Сост. Гаврилов С.Н. Адвокат в уголовном процессе/ П.А.Лупинская. – М., 1997.
- 26.Мартынчик Е.Г., Радьков В.П., Юрченко В.Е. Охрана прав и законных интересов личности в уголовном судопроизводстве /Е.Г. Мартынчик, В.П. Радьков, В.Е. Юрченко . - Кишинев, 1982.
- 27.Мизулина Е. Уголовный процесс: концепция самоограничения государства / Е. Мизулина. - Тарту, 1991.
- 28.Михеенко М.М. Понятие и классификация субъектов уголовно-процессуальной деятельности/ М.М. Михеенко // Проблемы правоведения. - К., 1985. Вып.46. - С.99-108.
- 29.Михеенко М.М., Шибіко В.П., Нор В.Т. Кримінально-процесуальне право / М.М. Михеенко, В.П. Шибіко, В.Т. Нор. – 1999 р. – 356 с.
- 30.Нор В.Т. Защита имущественных прав в уголовном судопроизводстве / В.Т. Нор. - К., 1989.
- 31.Павлов Н.Е. Долг свидетеля / Н.Е.Павлов. – М., 1989.
- 32.Павлов Н.Е. Субъект уголовного процесса. Учебное пособие / Н.Е.Павлов. – М., 1997.
- 33.Святоцький О.Д., Медведчук В.В. Адвокатура: історія і сучасність/ О.Д. Святоцький. - К.: Ін Юре, 1997.
- 34.Святоцький О.Д., Михеенко М.М. Адвокатура України / О.Д. Святоцький. - К., 1997.
- 35.Святоцький О.Д.Сучасні системи адвокатури / О.Д.Святоцький. - К., 1993.
- 36.Удалова Л.Д. Кримінальний процес України: особлива частина / Л.Д. Удалова: Підручник. – К.: Кондор, 2005. – 280 с.

Змістовий модуль 2. Доказування в кримінальному процесі. Заходи забезпечення кримінального провадження

Семінарське заняття 3

Тема. Докази і доказування у кримінальному процесі

План

1. Поняття кримінального процесуального доказування. Доказове право
2. Збирання доказів та їх процесуальних джерел.
3. Перевірка та оцінка доказів та їх джерел.
4. Предмет, межі і суб'єкти доказування.
5. Поняття і класифікація доказів та їх джерел.
6. Характеристика джерел доказів:
 - а) показання свідків;
 - б) показання потерпілого;
 - в) показання підозрюваного і обвинуваченого;
 - г) висновок експерта;
 - д) речові докази;
 - є) документи.

Теми рефератів та доповідей

1. Встановлення об'єктивної істини – мета доказування у кримінальному процесі.
2. Поняття, зміст та характер істини, що підлягає доказуванню.
3. Основні етапи розвитку доказового права.
4. Доказове право і теорія доказів.
5. Встановлення істини як мета доказування.
6. Особливості процесу доказування в окремих стадіях кримінального судочинства.
7. Основи доказування в кримінальному процесі зарубіжних країн.
8. Імунітет свідка.
9. Показання з чужих слів
10. Належність і допустимість доказів у кримінальному процесі.
11. Правила користування непрямими доказами

Питання для самостійного опрацювання

1. Допустимість використання в доказуванні фактичних даних, отриманих за допомогою сучасних наукових методів і засобів.
2. Оцінка та використання доказів, отриманих органами адміністративної юрисдикції.
3. Види науково-технічних засобів, які використовуються при збиранні та перевірці доказів (джерел доказів).

4. Процесуальний порядок застосування науково-технічних засобів і перспективи подальшого їх вдосконалення у кримінально-процесуальному доказуванні.
5. Тактичні особливості допиту свідка, потерпілого.
6. Використання в доказуванні у кримінальній справі матеріалів оперативно-розшукової діяльності.
7. Позаекспертні дослідження в доказуванні у кримінальній справі.

Питання та завдання для самоконтролю

1. Дайте визначення доказування в кримінальному процесуальному праві.
2. Які існують способи збирання доказів стороною обвинувачення?
3. Які існують способи збирання доказів стороною захисту?
4. Які способи перевірки доказів передбачені чинним КПК України?
5. Які обставини входять до предмета доказування в кримінальному провадженні?
6. Охарактеризуйте межі кримінально-процесуального доказування.
7. Які джерела доказів передбачені чинним КПК України?

Практичні завдання

Задача 1. Адвокат Павлов П., викликаний слідчим на допит як свідок по справі Троянова Т., який підозрювався в нанесенні тілесних ушкоджень своїй жінці, заявив слідчому, що не може давати показань по даній справі, так як є єдиним адвокатом у районі і вже обіцяв Троянову Т. участь у справі в якості його захисника по закінченні досудового слідства і при розгляді справи в суді.

Чи може адвокат Павлов П. бути допитаний як свідок?

Задача 2. При розслідуванні справи за підозрою Житнікова О.М. в зловживанні службовим становищем у розпорядженні слідчого були документи, в яких мали місце подробиці, виконані, як показав на допиті підозрюваний, його рукою. Враховуючи зізнання підозрюваного, а також ті обставини, що для встановлення фактів подрібок закон не потребує обов'язкового провадження експертизи, слідчий відмовив у клопотанні захисника підозрюваного про призначення відповідної експертизи. Мотивуючи своє рішення, слідчий послався також на те, що довгий час працював експертом у криміналістичній науковій установі і сам володіє необхідними знаннями, щоб зробити висновок про подрібку документів.

Чи правильно вчинив слідчий? Чи потрібно проводити експертизу в випадках, коли за законом вона не обов'язкова, але для вирішення виниклих питань необхідні спеціальні знання?

Задача 3. Громадянину Єршову О.О. було повідомлено про підозру у тому, що він був посередником при передачі хабара Немчинову С.В.

Єршов винним себе не визнав і показав, що з Немчиновим С.В. ніколи не зустрічався і не знає його. При проведенні обшуку в квартирі Єршова виявлено лист Немчинова С.В., в якому останній призначив Єршову місце для зустрічі в визначений час.

Чи є цей лист при обшуку Немчинова С.В. письмовим або й речовим доказом?

Як повинен вчинити слідчий з виявленням при обшуку листом Немчинова С.В.?

Задача 4. Старший слідчий прокуратури області Карасик К. після проведення всіх можливих, на його думку, слідчих дій у справі про умисне вбивство з особливою жорстокістю громадянина Косенка В., виніс постанову про зупинення досудового розслідування.

Рідний брат загиблого - Косенко М., юрисконсульт одного з підприємств, який ще донедавна працював слідчим сусідньої області, взявся самотужки розкрити цей тяжкий злочин. Маючи ще при собі службове посвідчення слідчого, він звично для себе провів допити ряду свідків, очні ставки та інші слідчі дії і таким чином зібрав достатню інформацію про причетність до вбивства свого брата якогось Яцика Я. Всі зібрані і складені ним документи Косенко М. разом із своїм поясненням про шляхи своїх пошуків убивці передав прокурору області.

Оцініть доказове значення поданих Косенком М. документів.

Що має робити прокурор у цій ситуації?

Що змінилося б у відповіді, якби Косенко М. ще працював на час пошуків особи, винної у вбивстві його брата, слідчим сусідньої області?

Задача 5. Житель с.Заворичі Рябов Р. повідомив поліцію, що за час його нетривалої відсутності невідомим був зламаний замок на входних дверях його будинку і винесені такі цінні речі, як шкіряне чорне жіноче пальто та ін.

На місце події разом зі слідчим прибув кінолог з службовою собакою, який взяв слід і привів до будинку односельчанина Рябова Р. – Ільчука І. Шляхом проведення обшуку було знайдено пальто, яке потім впізнала дружина Рябова Р. як своє. Інших викрадених речей не виявлено. Ільчук І. пояснив, що це пальто він купив своїй дружині два дні тому на “товкучці” у незнайомого йому чоловіка за 700 гривень і заявив протест проти того, що його підозрюють, ганьблять в очах односельців лише на підставі того, що до його будинку привела собака.

Який доказовий матеріал зібрано слідчим? Оцініть пояснення Ільчука І.

Задача 6. Коломийченко К., затриманий за підозрою у вчиненні 27 квітня 2017 р. крадіжки майна у Дончака Д., на допиті заявив слідчому, що крадіжку вчинити не міг, бо в цей період їздив до Харкова, щоб провідати хвору матір. При особистому обшуку у Коломийченка К. були вилучені два залізничні квитки: Київ - Харків за 26 квітня і Харків - Київ за 27 квітня 2017 р.

Про які джерела доказів і види доказів йдеться в умові задачі? Чи достатньо їх для прийняття слідчим рішення про закриття провадження щодо Коломийченка К.?

Задача 7. Соломін підозрювався у вчиненні злочину, передбаченому ч.1 ст.185 КК.

Викликаний для допиту як свідок, батько підозрюваного Соломін Р. відмовився давати показання про відомі йому обставини вчинення злочину сином, посилаючись на те, що він не бажає, щоб завдяки його показанням син був засуджений.

Чи зобов'язаний близький родич обвинуваченого давати показання проти останнього?

Як бути слідчому при зазначених вище обставинах?

Література

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. : [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254K/96-Вр>

2.Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / О. М. Бандурка, Є. М. Блажівський, Є. П. Бурдоль та ін.; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Шпонки, А. В. Портнова. — Х.: Право, 2012. — Т. 1. — 768 с

3.Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / Є. М. Блажівський, Ю. М. Грошевий, Ю. М. Дьомін та ін. ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Шпонки, А. В. Портнова.- Х.: Право, 2012. — Т. 2. — 664 с

4.Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / за заг. ред. В. Г. Гончаренка, В. Т. Нора, М. Є. Шумила. — К.: Юстініан, 2012. — 1224 с.

5.Кримінальний процес : підруч. / Бойко О.П., Гаркуша А.Г., Захарко А.В., Литвинов В.В., Рогальська В.В., Сербін М.М., Солдатенко О.А., Федченко В.М., Черняк Н.П./ кер. авт. кол. д-р юрид. наук, доц. О.Ф. Кобзар. – У 2-х ч. Ч. 1. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017 – 337 с.

6.Грошевий Ю.М., Тацій В.Я., Туманянц А.Р. Кримінальний процес: підручник за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило. Харків: Право, 2013.- 824 с.

7.Капліна О.В., Шило О.Г., Трофименко В.М. Кримінальний процес [Текст]: підручник/ О.В. Капліна, О.Г.Шило., В.М. Трофименко- Харків: Видавництво «Право», 2018.- 584 с.

8.Варфоломеева Т.В. Производные вещественные доказательства / Т.В. Варфоломеева. - М., 1980.

9.Докази і доказування у кримінальному судочинстві. Навч. посіб. / А.О.Ляш, С.М.Стаховський; За наук.ред. Ю.М.Грошевого. – К.: Університет “Україна”, 2006. – 185 с.

10.Експертизи в судовій практиці. - К.: Либідь, 1993.

11.Зеленецький В.С. Прокурорский надзор за исполнением закона о

всестороннем, полном и объективном исследовании обстоятельств уголовного дела в стадии предварительного расследования/ В.С. Зеленський. - Х., 1990.

12.Золотых В.В. Проверка допустимости доказательств в уголовном процессе/ В.В. Золотых. - Ростов-на-Дону, 1999.

13.Каз Ц.М. Проблемы доказывания в суде первой инстанции (Цели доказывания) / Ц.М. Каз. - Саратов, 1978.

14.Карнеева Л.М. Доказательства в советском уголовном процессе / Л.М. Карнеева. - Волгоград, 1988.

15.Кокорев Л.Д., Кузнецов Н.П. Уголовный процесс: доказательства и доказывание / Л.Д. Кокорев. - Воронеж, 1995.

16.Копьева А.Н. Документы как доказательства в советском уголовном процессе / А.Н. Копьева. - Иркутск, 1973.

17.Костаков А.А. Допустимость доказательств / А.А. Костаков. – Л., 1991.

18.Ляш А.А. Вещественные доказательства в досудебных стадиях уголовного процесса / А.А. Ляш. - К., 1991.

19.Михеенко М.М. Доказывание в советском уголовном судопроизводстве / М.М. Михеенко. - К., 1984.

20.Михеенко М.М., Шибіко В.П., Нор В.Т. Кримінально-процесуальне право / М.М. Михеенко, В.П. Шибіко, В.Т. Нор. – 1999 р. – 356 с.

21.Нор В.Т. Проблеми теорії і практики судових доказів / В.Т. Нор. - Львів, 1978.

22.Резник Г.М. Внутреннее убеждение при оценке доказательств /Г.М. Резник. - М., 1977.

23.Сибільова Н.В. Допустимість доказів у радянському кримінальному процесі / Н.В. Сибільова. - К., 1991.

24. Жогин Н.В.Теория доказательств в советском уголовном процессе / Н.В.Жогин. - К., 1973. - С. 139-521.

25.Тертишник В.М. Кримінально-процесуальне право / В.М. Тертишник. – К. – 2003. – 1120 с.

26.Тертышник В.М. Доказательства и доказывание в советском уголовном процессе / В.М. Тертышник - Харьков, 1992.

27.Хмыров А.А. Косвенные доказательства / А.А. Хмыров. - М., 1979.

28.Шаламов М.П. Теория улик / М.П. Шаламов. - М., 1960.

29.Шейфер С.А. Собираание доказательств в советском уголовном процессе / С.А. Шейфер. – Саратов, 1986.

Семінарське заняття 4

Тема. Заходи забезпечення кримінального провадження

План

1 Поняття та класифікація заходів забезпечення кримінального провадження. Мета та загальні правила їх застосування.

2. Характеристика заходів забезпечення кримінального провадження.

Теми рефератів та доповідей

1. Правова природа заходів забезпечення кримінального провадження.
2. Речі і документи, до яких заборонено доступ.
3. Речі і документи, які містять охоронювану законом таємницю.
4. Наявність обґрунтованої підозри – єдина підстави застосування заходів забезпечення кримінального провадження.
5. Гарантії забезпечення прав і законних інтересів особи щодо якої здійснюється привід.

Питання для самостійного опрацювання

1. Ознаки заходів забезпечення кримінального провадження.
2. Зміст повістки про виклик.
3. Поважні причини неприбуття особи на виклик.
4. Привід співробітника розвідувального органу України.
5. Підстави та наслідки неможливості здійснення приводу.
6. Документи, що підтверджують право на керування транспортним засобом, на полювання, на заняття підприємницькою діяльністю
7. Поняття «особа, щодо якої можливо застосування відсторонення від посади».

Питання та завдання для самоконтролю

1. Визначте сутність заходів забезпечення кримінального провадження.
2. Назвіть підстави застосування заходів забезпечення кримінального провадження.
3. Які види заходів забезпечення кримінального провадження передбачені КПК? Які загальні правила застосування передбачені чинним КПК України?
4. Охарактеризуйте застосування заходу забезпечення кримінального провадження у вигляді виклику слідчим, прокурором.
5. Охарактеризуйте застосування заходу забезпечення кримінального провадження у вигляді накладення грошового стягнення.
6. Охарактеризуйте застосування заходу забезпечення кримінального провадження у вигляді тимчасового обмеження у користуванні спеціальним правом.
7. Охарактеризуйте застосування заходу забезпечення кримінального провадження у вигляді відсторонення особи від посади (тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя).
8. Охарактеризуйте застосування заходу забезпечення кримінального провадження у вигляді тимчасового доступу до речей і документів.
9. Охарактеризуйте застосування заходу забезпечення кримінального провадження у вигляді арешту майна.
10. Охарактеризуйте застосування заходу забезпечення кримінального провадження у вигляді затримання особи.

Практичні ситуації

Практичні завдання

Задача 1. В процесі досудового розслідування кримінального провадження 22 березня 2018 року слідчим Бевзом К. було подано клопотання до слідчого судді про накладення грошового стягнення на підозрюваного Клименко К. за невиконання ним процесуальних обов'язків у формі неприбуття на виклик слідчого. Клопотання було розглянуто слідчим суддею 27 березня 2018 року, за участю слідчого та підозрюваного, і задоволено. На Клименко К. було накладено грошове стягнення у вигляді 3 розмірів мінімальної заробітної плати.

29 березня, після отримання копії ухвали слідчого судді, Клименко К. подав апеляційну скаргу на дану ухвалу до вищестоящего суду. У скарзі підозрюваний не погоджувався з мотивувальною частиною ухвали, крім того, він зазначив, що через хворобу не зміг повноцінно взяти участь у судовому засіданні і аргументувати свою позицію.

Дайте правову оцінку ситуації.

Задача 2. Слідчий Павленко П., розслідуючи справу про крадіжку речей з гуртожитку, викликав підозрюваного Іванцова І., який не з'явився, не повідомивши про причини неявки. Слідчий прийняв рішення і застосував привід щодо підозрюваного Іванцова І., винісши постанову про застосування заходу забезпечення кримінального провадження у вигляді приводу.

Оцініть рішення слідчого.

Задача 3. По справі на ухиленню від сплати податків, слідчий Іванов І., вирішив застосувати до підозрюваного Ігнатенко І. захід забезпечення кримінального провадження у вигляді арешту майна.

Який порядок обрання даного заходу забезпечення КП?

Задача 4. Слідчий Павлюченко В., за погодженням із прокурором, подав клопотання до слідчого судді про застосування до підозрюваного у вчиненні злочину, передбаченого ст.193 ККУ (незаконне привласнення особою знайденого майна), Азарова А. заходу забезпечення кримінального провадження у вигляді тимчасового вилучення майна.

За яких підстав можливо затосувати даний захід забезпечення КП?

Задача 5. 20 лютого 2018 року о 19 год.30 хв. Пономаренко П. був затриманий у парку громадянином Зубом З., при вчиненні кримінального правопорушення, передбаченим ст. 187 ККУ і доставлений до відділку Національної поліції міста о 20 годині. Слідчий, провівши невідкладні дії, затримав Пономаренко П. до 23 лютого 2018 року до 21 години.

Чи правомірні дії слідчого?

Література

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод // Офіційний вісник України. — 1998. — № 13. — Ст. 270.

2. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України від 28 черв. 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / О. М. Бандурка, Є. М. Блажівський, Є. П. Бурдоль та ін.; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Шпонки, А. В. Портнова. — Х.: Право, 2012. — Т. 1. — 768 с

4. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / Є. М. Блажівський, Ю. М. Грошевий, Ю. М. Дьомін та ін.; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Шпонки, А. В. Портнова. — Х.: Право, 2012. — Т. 2. — 664 с

5. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / за заг. ред. В. Г. Гончаренка, В. Т. Нора, М. Є. Шумила. — К.: Юстініан, 2012. — 1224 с.

6. Про попереднє ув'язнення : Закон України від 30 черв. 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 35. — Ст. 360.

7. Рішення у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України про відповідність Конституції України (конституційність) положень ст. 150 Кримінально-процесуального кодексу України щодо тяжкості злочину (справа про врахування тяжкості злочину при застосуванні запобіжного заходу) : рішення Конституційного Суду України від 08 лип. 2003 р. // Вісник Конституційного Суду України. — 2003. — № 3. — Ст. 34.

8. Рішення у справі щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень статті 263 Кодексу України про адміністративні правопорушення та пункту 5 частини першої статті 11 Закону України “Про міліцію” (справа про строки адміністративного затримання) [Електронний ресурс] : рішення Конституційного Суду України від 11 жовт. 2011 р. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v010p710-11>

9. Рішення по справі «Свершов проти України» : рішення Європейського Суду з прав людини від 27 лист. 2008 р. // Офіційний вісник України. — 2009. — № 39. — Ст. 1344.

10. Рішення по справі «Ткачов проти України» Рішення Європейського Суду з прав людини від 13 груд. 2007 р. // Офіційний вісник України. — 2008. — № 31. — Ст. 1031.

11. Про практику застосування судами запобіжного заходу у вигляді взяття під варту та продовження строків тримання під вартою на стадіях дізнання і досудового слідства (зі змінами та доповненнями) : постан. Пленуму Верховного Суду України від 25 квіт. 2003 р. № 4 // Постанови Пленуму Верховного Суду України в кримінальних справах / [упоряд. В. В. Рожнова, А. С. Сизоненко, Л. Д. Удалова]. — К. : ПАЛИВОДА А. В., 2010. — С. 247—256.

12. Про деякі питання застосування законодавства, яке регулює порядок і строки затримання (арешту) осіб при вирішенні питань, пов'язаних з екстрадицією : постан. Пленуму Верховного Суду України від 08 жовт. 2004 р. № 16 // Вісник Верховного Суду України. — 2003. — № 3 (37). — С. 6—10.

13. Кримінальний процес : підруч. / Бойко О.П., Гаркуша А.Г., Захарко А.В., Литвинов В.В., Рогальська В.В., Сербін М.М., Солдатенко О.А., Федченко В.М., Черняк Н.П./ кер. авт. кол. д-р юрид. наук, доц. О.Ф. Кобзар. — У 2-х ч. Ч. 1. — Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017 — 337 с.

14.Грошевий Ю.М., Тацій В.Я., Туманянц А.Р. Кримінальний процес: підручник за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило. Харків: Право, 2013.- 824 с.

15.Капліна О.В., Шило О.Г., Трофименко В.М. Кримінальний процес [Текст]: підручник/ О.В. Капліна, О.Г.Шило., В.М. Трофименко- Харків: Видавництво «Право», 2018.- 584 с.

16.Білоусов О. І. Затримання підозрюваного у кримінальному процесі : [монографія] / О. І. Білоусов, С. М. Смоков. — Одеса : [б. в.], 2009. — 112 с.

Семінарське заняття 5

Тема: Запобіжні заходи

План

- 1.Запобіжні заходи: поняття, види, мета і підстави застосування
- 2.Загальні положення застосування запобіжних заходів
3. Порядок застосування окремих видів запобіжних заходів

Теми рефератів та доповідей

1. Основні тенденції забезпечення правомірності процесуального примусу: факти з історії і зарубіжної практики.
2. Взяття під варту – найсуворіший запобіжний захід.
3. Обрання, зміна і скасування запобіжного заходу.
4. Застава, як запобіжний захід.

Питання для самостійного опрацювання

- 1.Судовий контроль за законністю і обґрунтованістю арешту і продовження його терміну.
- 2.Взяття неповнолітнього під нагляд батьків, опікунів, піклувальників.
- 3.Особливості гарантій законного і обґрунтованого застосування в якості запобіжного заходу взяття під варту.
4. Характеристика основних правил утримання осіб, щодо яких застосовано взяття під варту.

Питання та завдання для самоконтролю

1. В чому полягає суть та значення запобіжних заходів?.
2. Яка мета застосування запобіжних заходів?.
3. Визначте підстави застосування запобіжних заходів.
4. Які загальні положення застосування запобіжних заходів?
5. Розкрийте суть, значення та порядок застосування запобіжного заходу у вигляді особистого зобов'язання?
6. Розкрийте суть, значення та порядок застосування запобіжного заходу у вигляді особистої поруки?

7. Розкрийте суть, значення та порядок застосування запобіжного заходу у вигляді застави?

8. Розкрийте суть, значення та порядок застосування запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту?

9. Розкрийте суть, значення та порядок застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою?

Практичні завдання

Задача 1. 21 березня 2018 р., біля 12 години, на території музею народної архітектури і побуту «Шевченківський гай» у м. Львові був затриманий Галімзянов Г. Він, перебуваючи у нетверезому стані, чіплявся до відвідувачів музею та його працівників, брудно лайався, а потім напав на громадянина Синельникова С., вдарив його перочинним ножом у живіт, спричинивши тяжкі тілесні ушкодження.

Галімзянов Г. був затриманий працівниками поліції, які здійснювали охорону парку, і доставлений в райвідділ поліції, де після складання протоколу затримання його о 14 год. 30 хв. 21 березня помістили до камери затриманих. Наступного дня о 17 год. 30 хв. про затримання Галімзянова Г. телефоном був повідомлений прокурор району, який наступного дня вніс клопотання до слідчого судді про обрання запобіжного заходу — взяття під варту. Того ж дня суддя, ознайомившись з матеріалами справи, виніс постанову про запобіжний захід — взяття під варту.

1 квітня 2018 р. слідчий склав повідомлення про підозру Галімзянова Г. у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 121 КК України, але враховуючи, що він затриманий і перебуває в камері тримання затриманих Нацполіції, запобіжних заходів до нього не вживав. Після допиту Галімзянова Г. як підозрюваного, під час якого останній визнав повністю свою вину, слідчий виніс постанову про переведення його до слідчого ізолятора.

Проаналізуйте описану ситуацію і дайте відповіді на такі запитання:

1. До кого можна застосовувати запобіжні заходи?

2. Пригадайте, хто є підозрюваним у кримінальному процесі України та порядок і підстави його затримання.

3. У чому полягають процесуальні гарантії від незаконного затримання?

4. Де відповідно до закону мають утримуватися затримані (підозрювані) та особи (як правило, обвинувачені), щодо яких як запобіжний захід обрано взяття під варту?

5. Чи були допущені порушення процесуального закону з боку посадових осіб в описаній ситуації?

Задача 2. Слідчий повідомив про підозру Гончаренко Софію у вчиненні нею злочину, передбаченого ч. 1 ст. 225 КК України.

Обвинувачена є інвалідом III групи, розведена, має на утриманні малолітню дитину, освіта — середня спеціальна, проживає на приватній квартирі як піднаймач, раніше не судима. Враховуючи ці обставини, слідчий вирішив обрати запобіжний захід — особисте забор'язання. Проте проведена за

його вказівкою контрольна закупка продуктів, які продавала підозрювана, засвідчила, що вона знову обважила покупця на 300 г і перевищила встановлені на них роздрібні ціни.

Як, на вашу думку, має вчинити слідчий у цій ситуації?

Задача 3. 16-річний Зубенко З., затриманий за підозрою у вчиненні крадіжки ювелірних виробів з квартири Денисенка Д., просив слідчого не повідомляти про його затримання батькам та по місцю навчання - в кооперативний технікум.

Чи може слідчий задовольнити таке прохання підозрюваного?

Задача 4. Вдовиченко був затриманий дільничним інспектором міліції на місці вчинення злочину - зґвалтування неповнолітньої 8 жовтня 2017 р. о 22 годині, доставлений до райвідділу 9 жовтня 2017 р. о 9 годині, протокол затримання було складено 10 жовтня. Цього ж дня було направлено письмове повідомлення прокурору. Допитаний Вдовиченко В. був з участю адвоката 12 жовтня 2017 р.

Чи були додержані вимоги кримінального процесуального закону про процесуальні строки, пов'язані з затриманням і допитом підозрюваного?

Як слід було відобразити в протоколі момент затримання Вдовиченко В. за підозрою у вчиненні злочину?

Задача 5. Слідчий обрав щодо обвинуваченого Сироватки С. запобіжний захід у вигляді особистого зобов'язання без дозволу прокурора.

23 квітня 2018 р. справа з обвинувальним актом надійшла до прокурора, який 25 квітня 2018 р. надіслав її до суду, затвердивши обвинувальний акт.

24 квітня 2018 р. Сироватка змінив місце свого проживання, навіть не повідомивши про це органи, які ведуть процес.

Чи порушив обвинувачений Сироватка С. запобіжний захід?

Який орган і які заходи має вжити щодо Сироватки С., якщо про цей факт стало відомо: а) коли справа знаходилась ще у прокурора; б) коли справа вже надійшла до суду?

Література

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України від 28 черв. 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.

2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. : [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/shgw/995_004

3. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р.: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015

4. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 р.: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/99>

5. Конвенція ООН проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання від 10 грудня 1984 р.: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_085

6. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод // Офіційний вісник України. — 1998. — № 13. — Ст. 270.

7. Мінімальні стандартні правила відправлення правосуддя щодо неповнолітніх («Пекінські правила») від 29 листопада 1985 р.: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ua-info.biz/legal/baseni/ua-rmpubu/index.htm>

8. Про попереднє ув'язнення : Закон України від 30 черв. 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 35. — Ст. 360.

9. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / О. М. Бандурка, Є. М. Блажівський, Є. П. Бурдоль та ін.; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Шпонки, А. В. Портнова. — Х.: Право, 2012. — Т. 1. — 768 с

10. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / Є. М. Блажівський, Ю. М. Грошевий, Ю. М. Дьомін та ін.; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Шпонки, А. В. Портнова. — Х.: Право, 2012. — Т. 2. — 664 с

11. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / за заг. ред. В. Г. Гончаренка, В. Т. Нора, М. Є. Шумила. — К.: Юстініан, 2012. — 1224 с

12. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. 3-тє вид., переробл. та доповн. / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. — К.: Атіка, 2005. — 1064 с.

13. Рішення по справі «Свершов проти України» : рішення Європейського Суду з прав людини від 27 лист. 2008 р. // Офіційний вісник України. — 2009. — № 39. — Ст. 1344.

14. Рішення по справі «Ткачов проти України» Рішення Європейського Суду з прав людини від 13 груд. 2007 р. // Офіційний вісник України. — 2008. — № 31. — Ст. 1031.

15. Кримінальний процес : підруч. / Бойко О.П., Гаркуша А.Г., Захарко А.В., Литвинов В.В., Рогальська В.В., Сербін М.М., Солдатенко О.А., Федченко В.М., Черняк Н.П./ кер. авт. кол. д-р юрид. наук, доц. О.Ф. Кобзар. — У 2-х ч. Ч. 1. — Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017 — 337 с.

16. Грошевий Ю.М., Тацій В.Я., Туманянц А.Р. Кримінальний процес: підручник за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило. Харків: Право, 2013.- 824 с.

17. Капліна О.В., Шило О.Г., Трофименко В.М. Кримінальний процес [Текст]: підручник/ О.В. Капліна, О.Г.Шило., В.М. Трофименко- Харків: Видавництво «Право», 2018.- 584 с.

18. Батюк В.В. Задержание и заключение под стражу в стадии предварительного расследования / В.В. Батюк - К., 1990.

19. Білоусов О. І. Затримання підозрюваного у кримінальному процесі : [монографія] / О. І. Білоусов, С. М. Смоков. — Одеса : [б. в.], 2009. — 112 с.

20. Благодир А. А. Застосування примусу під час провадження слідчих дій : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика ; судова експертиза ; оперативно-розшукова діяльність»/ А. А. Благодир. — К., 2009. — 17 с.

21. Борисов В. І. Проблеми затримання та взяття під варту на досудовому провадженні по кримінальній справі : [монографія] / В. І. Борисов, Н. В. Глинська, В. С. Зеленецький, О. Г. Шило. — Х. : Сх.-регіон. центр гуманітар.-освіт. ініціатив, 2005. — С. 352.

22. Бортновська З. Реалізація права на свободу і особисту недоторканність в українському кримінальному процесі / З. Бортновська // Право України. — 2003. — № 10. — С. 104—107.

23. Буланова Н. В. Заключение под стражу при предварительном расследовании преступлений : [науч.-метод. пособ.] / Буланова Н. В. — М. : Юрлитинформ, 2005. — 256 с.

24. Ветрова Г. Н. Уголовно-процессуальная ответственность / Ветрова Г. Н. ; отв. ред. А. М. Ларин. — М. : Наука, 1987. — 112 с.

25. Дубинский А.Я., Сербулов А.М. Меры пресечения в советском уголовном процессе / А.Я. Дубинский, А.М. Сербулов. - К., 1980.

26. Еникеев З.Д. Применение мер пресечения по уголовным делам. - Уфа, 1988.

26. Затримання та взяття під варту в процесі дізнання та досудового слідства в Україні / Борисов В. І., Глинська Н. В., Зеленецький В. С., Шило О. Г. — Х. : Східнорегіональний центр гуманітарно-освітніх ініціатив, 2004. — 160 с.

28. Зинатуллин З.З. Уголовно-процессуальное принуждение и его эффективность/ З.З Зинатулин. - Казань, 1981.

29. Короткий Н.Н. Процессуальные гарантии неприкосновенности личности подозреваемого и обвиняемого в стадии предварительного расследования / Н.Н.Короткий. - М., 1981.

30. Михеєнко М.М., Шибіко В.П., Нор В.Т. Кримінально-процесуальне право/ М.М. Михеєнко, В.П. Шибіко, В.Т. Нор – 1999 р. – 356 с.

31. Петрухин И.Л. Неприкосновенность личности и принуждение в уголовном процессе / И.Л. Петрухин. - М., 1989.

Змістовий модуль 3. Процесуальна форма досудового розслідування

Семінарське заняття 6

Тема. Загальні положення досудового розслідування

План

1. Поняття та значення стадії досудового розслідування.
2. Форми досудового розслідування.
3. Характеристика загальних положень досудового розслідування кримінальних проваджень.

Теми рефератів та доповідей

1. Застосування заходів процесуального примусу у стадії досудового розслідування.
2. Досудове слідство і дізнання.
3. Процесуальний статус слідчого.
4. Процесуальні форми, принципи та правові основи взаємодії слідчого, з працівником оперативного підрозділу та експерта.
5. Особливості реалізації принципів кримінального процесу на стадії досудового розслідування.
6. Судовий контроль і нагляд прокурора за дотриманням законів при проведенні досудового розслідування

Питання для самостійного опрацювання

1. Використання групового (бригадного) методу розслідування кримінального провадження.
2. Забезпечення прав учасників досудового розслідування.
3. Недопустимість розголошення даних досудового слідства.
4. Складання процесуальних документів при провадженні досудового розслідування.
5. Використання науково-технічних засобів при розслідуванні кримінальних правопорушень.
6. Залучення громадськості при розкритті і розслідуванні кримінальних правопорушень.
7. Виявлення причин та умов, які сприяли вчиненню злочину, та вжиття заходів до їх усунення.

Питання та завдання для самоконтролю

1. В чому суть загальних положень досудового розслідування?
2. Назвіть форми досудового розслідування кримінальних проваджень.
3. Розкрийте дотримання правил про підслідність, як загальне положення досудового розслідування.
4. Які підстави для об'єднання або виділення кримінальних проваджень?
5. Розкрийте суть та значення строків досудового розслідування.
6. В чому полягає заявлення клопотань, як загальне положення досудового розслідування?
7. В чому суть ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення і яка існує процедура?

Практичні завдання

Задача 1. 20-річні Шамко Ш. і Киричук К. та 16-річний Гуцу Г. протягом трьох місяців спільно вчинили ряд крадіжок особистого майна громадян з проникненням у житло в містах Чернівці, Івано-Франківськ і Київ. Під час чергової крадіжки в Києві вбили господаря квартири, який раптово повернувся додому. У Львові, при спробі винести викрадене з квартири, їх було затримано.

Де слід зосередити розслідування злочинних дій цих осіб?

Задача 1. Мармеладов М. і Галушка Г. підозрювались у вчиненні в ніч з 10 на 11 жовтня групового зґвалтування Заріцької З. Тієї ж ночі Заріцька З. була зґвалтована також Хачатуровим Х.

Посилаючись на те, що в обох випадках потерпіла і свідки одні і ті ж, події пов'язані між собою, слідчий виніс постанову про об'єднання справ в одне провадження.

Оцініть правильність рішення слідчого.

Задача 2. 17 вересня 2017 р. з кримінальної справи за підозрою Шані О., Курасова К. і Назарова Н., провадження по якій розпочалося 29 серпня 2017р., виділено в окреме провадження справу щодо неповнолітнього Назарова.

З якого моменту слід обчислювати строк досудового розслідування по виділеній кримінальній справі?

Задача 3. При розслідування кримінальної справи за підозрою Ярошенка О.В. у вчиненні квартирних крадіжок було встановлено, що Ярошенко О.В. діяв не сам, а входив до складу злочинної групи з п'яти чоловік, яка вчинила десятки подібних та інших злочинів на території різних населених пунктів України.

Слідчий звернувся до керівника органу досудового розслідування з проханням вирішити питання про створення слідчої групи.

Хто і як це має зробити?

Задача 4. Під час огляду місця події, коли слідчий з участю судово-медичного експерта перейшов до огляду трупа, понятя Осадча О. знепритомніла, побачивши знівечене обличчя загиблого.

Як бути слідчому, маючи на увазі, що огляд провадився у безлюдному місці, де були, крім самого слідчого, привезених з собою понятих, експерта, ще два працівники міліції? Чи може він продовжити огляд з одним понятим?

Якщо слідчий запрошує іншого понятого, слідча дія продовжується чи починається заново?

Задача 5. Разом зі слідчим на місце події виїхав також судово-медичний експерт, який, оглянувши труп, повідомив слідчому, що смерть настала від трьох ножових ран приблизно дві години тому.

Чи може слідчий записати це до протоколу? Яка роль судово-медичного експерта при огляді місця події?

Задача 6. Мандрик М., Крохмалюк К. і Жигунов Ж. були затримані під час спроби вивезти з м'ясокомбінату 123 кг м'яса. Начальник позавідомчої охорони з участю понятих провів огляд машини, в якій вказані особи намагалися вивезти крадене м'ясо з підприємства, обшукав кожного з них і

допитав. Вжиті заходи були зафіксовані в протоколах огляду місця події, обшуку і допиту.

1. Чи є начальник позавідомчої охорони підприємства органом розслідування?

2. Дайте оцінку діям начальника позавідомчої охорони.

3. Яке процесуальне значення мають складені ним документи?

Задача 7. Під час проведення кримінального провадження Личаківським відділом поліції м. Львова у справі про крадіжку речей з квартири громадянина Вовка С. І. (ч. 3 ст. 185 КК) було встановлено, що злочин вчинили неповнолітні Братусь Б. і Федорчак Ф. Через 15 діб із часу початку провадження матеріали були передані безпосередньо до слідчого Личаківського райвідділу Нацполіції. Через два дні до начальника цього райвідділу з'явився з повинною неповнолітній Заремба К. і заявив, що він також брав участь у крадіжці. Начальник райвідділу дав розпорядження працівнику оперативного підрозділу карного розшуку негайно допитати Зарембу К. як підозрюваного. Після допиту, на якому Заремба К. розповів обставини вчинення злочину і повідомив, де міститься частина викрадених речей, оперуповноважений провів їх виїмку. Протоколи затримання Заремби К., його допиту та виїмки речей були направлені слідчому для приєднання до справи. Проте слідчий відмовився прийняти ці документи і повернув їх начальнику райвідділу. В супровідному листі радив йому розпочати провадження за фактом вчинення злочину Зарембою К., провести відповідні дії і лише після повідомлення йому про підозру надіслати справу до слідчого відділення для об'єднання зі справою про обвинувачення Братуся Б. і Федорчака Ф.

Дайте правову оцінку відповідним діям.

Задача 8. У складі групи осіб, підозрюваних за ч. 2 ст. 185 та ст. 189 КК України, був менгрел (народність на Закавказзі) Ахметілі А., який не володів українською мовою, погано володів російською. Слідчий домовився з Ахметілі А., що допит щодо нього вестиме грузинською мовою, яку і слідчий, і підозрюваний знають добре, але запис показань у протоколі вестиметься російською мовою. Після закінчення допиту і складення протоколу слідчий зробив його усний переклад грузинською мовою й підозрюваний підписав протокол.

1. Дайте оцінку діям слідчого.

2. Які принципи кримінального процесу України реалізуються під час проведення досудового розслідування?

Література

1. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. ; зі змін. і доповн. — К. : Атіка, 2012. — 68 с.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квіт. 2012 р. // Голос України. — 2012. — 19 травня (№ 90—91).

3. Положення про порядок ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань, затверджений Наказом Генеральної прокуратури України 06.04.2016 № 139: Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z0680-16#n14>.

5.Кримінальний процес : підруч. / Бойко О.П., Гаркуша А.Г., Захарко А.В., Литвинов В.В., Рогальська В.В., Сербін М.М., Солдатенко О.А., Федченко В.М., Черняк Н.П./ кер. авт. кол. д-р юрид. наук, доц. О.Ф. Кобзар. – У 2-х ч. Ч. 1. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017 – 337 с.

6.Грошевий Ю.М., Тацій В.Я., Туманянц А.Р. Кримінальний процес: підручник за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило. Харків: Право, 2013.- 824 с.

7.Капліна О.В., Шило О.Г., Трофименко В.М. Кримінальний процес [Текст]: підручник/ О.В. Капліна, О.Г.Шило., В.М. Трофименко- Харків: Видавництво «Право», 2018.- 584 с.

8. Басиста І. В. Прийняття і використання рішень слідчого на стадії досудового розслідування : [монографія] / Басиста І. В. — Івано-Франківськ, 2011. — 532 с.

9. Досудове розслідування кримінальних справ : [навч.-практ. посіб.] / Ю. І. Грошевий, В. В. Вапнярчук, О. В. Капліна, О. Г. Шило ; за заг. ред. Ю. М. Грошевого. — Х. : ФІНН, 2009. — 328 с.

11. Коваленко Є. Г. Кримінальний процес України : [підруч.] / Є. Г. Коваленко, В. Т. Маляренко. — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 688 с.

12. Кримінально-процесуальне право України : [підруч.] / за ред. Ю. П. Аленіна. — Х. : Одісей, 2009. — 816 с.

13. Лобойко Л. М. Кримінально-процесуальне право : Курс лекцій : [навч. посіб.] / Лобойко Л. М. — К. : Істина, 2005. — 456 с.

14. Михеєнко М. М. Кримінальний процес України: [підруч.] / Михеєнко М. М., Нор В. Т., Шибіко В. П. — К. : Либідь, 1999. — 532 с.

15. Строган А. Ю. Клопотання як самостійний інститут кримінально-процесуального права: заявлення, розгляд та вирішення клопотань на досудовому слідстві : [монографія] / Строган А. Ю. — К. : Істина, 2009. — 455 с.

Семінарське заняття 7 **Тема. Слідчі (розшукові)дії**

План

1. Поняття та види слідчих (розшукових) дій.
2. Допит особи.
3. Пред'явлення особи та речей для впізнання
4. Проникнення до житла та іншого володіння особи та проведення обшуку.
5. Огляд. Експертиза трупа
6. Слідчий експеримент
7. Освідування.
8. Призначення експертизи

Теми рефератів та доповідей

1. Загальні процесуальні умови проведення слідчих (розшукових) дій.
2. Пред'явлення для впізнання у слідчій практиці.
3. Перевірка показань на місці.
4. Ексгумація трупа.
5. Освідування та його види.
6. Слідчий експеримент.

Питання для самостійного опрацювання

1. Правила оформлення протоколу слідчої (розшукової) дії.
2. Додатки до протоколу слідчої (розшукової) дії.
3. Особливості виклику і допиту неповнолітнього свідка.
4. Підстави та процесуальний порядок застосування до свідка приводу.
5. Особливості виклику і допиту як свідків працівників дипломатичних представництв і консульських установ іноземних держав на території України.
6. Підстави та порядок застосування слідчим і працівником оперативного підрозділу заходів до забезпечення безпеки свідків і потерпілих.
7. Накладання арешту на майно та його опис.
8. Підстави та порядок призначення експертизи. Одержання зразків для експертного дослідження.
9. Особливості призначення експертизи, що проводиться особою, яка не працює в експертній установі.
10. Особливості призначення стаціонарної судово-медичної та судово-психіатричної експертиз.

Питання та завдання для самоконтролю

1. Що слід розуміти під слідчою (розшуковою) дією ?
2. Розкрийте суть та процесуальну форму допиту особи. Які етапи проведення існують.
3. Який існує порядок пред'явлення для впізнання особи?
4. Який існує порядок пред'явлення для впізнання предметів?
5. Який існує порядок та умови можливості проникнення до житла чи іншого володіння особи? Мета проникнення.
6. Розкрийте суть та порядок проведення огляду. Які види огляду передбачені КПК України?
7. В чому суть слідчої дії – ексгумація трупа. Назвіть умови проведення.
8. В чому суть та мета проведення слідчого експерименту?
9. Розкрийте процесуальну форму проведення освідування, як слідчої дії.
10. Розкрийте підстави та порядок призначення експертизи на стадії досудового розслідування.
11. Вкажіть випадки обов'язковості призначення експертизи.

Практичні завдання

Задача 1. 13-річний Панкін П., який був очевидцем звалтування його неповнолітньої однокласниці, перед початком його допиту як свідка заявив слідчому, що він категорично відмовляється давати показання в присутності педагога і батька.

Як бути слідчому в цій ситуації? Чи може він задовольнити клопотання Панкіна П.?

Задача 2. Допитаний із застосуванням звукозапису свідок Патрикеев П. запитав слідчого, чому так стисло записані його показання в протоколі допиту. Слідчий пояснив, що оскільки повністю показання зафіксовані на магнітофонній плівці, яка буде приєднана до протоколу допиту, можна обійтися і без детального викладення показань у самому протоколі.

Чи ґрунтується таке пояснення слідчого на законі?

Задача 3. 12 березня 2017 р. Коробов К., глухонімиий, був викликаний слідчим для допиту як свідок у справі Кришталенка К., який підозрювався у вчиненні умисного тяжкого тілесного ушкодження Милованову М.

Оскільки 12 березня закінчувався строк тримання підозрюваного під вартою, слідчий вирішив не проводити далі пошуку особи, яка б розуміла знаки глухонімих, а побудувати спілкування з допитуваним свідком у письмовій формі: спочатку він запропонував тому написати на аркуші паперу відомості на кожний пункт анкетної частини протоколу (ці дані слідчий сам вписав до протоколу), потім розписатися про попередження про кримінальну відповідальність за ст.ст. 384, 385 ККУ. Далі запропонував записати власноручно до протоколу все, що йому відомо про обставини вчинення злочину Кришталенком К. Після цього запису слідчий одержав від допитуваного власноручно записані відповіді на додаткові запитання і в кінці запис про те, що він, Коробков К., ознайомився з записами в протоколі, зауважень і доповнень не має.

Оцініть дії слідчого.

Задача 4. 16 жовтня 2017 р. о 10 год. Шевцов О., викладач політехнічного інституту, з'явився за викликом слідчого для допиту як свідок у справі про хуліганство. Проте слідчий змушений був негайно виїхати на місце виявлення трупа. Тому він дав Шевцову О. бланк протоколу допиту і, попередивши про кримінальну відповідальність за ст.ст. 384, 385 КК, попросив його заповнити анкетну частину протоколу, а також записати все, що йому відомо про обставини вчинення даного злочину, зафіксувавши в кінці, що показання записані власноручно.

Повернувшись за кілька годин з огляду місця події, слідчий приєднав до матеріалів справи залишений свідком Шевцовим протокол.

Чи були тут порушені вимоги кримінального процесуального закону щодо порядку допиту свідка?

Задача 5. 24 листопада 2018 р. слідчий допитав як свідка у кримінальній справі Друзенко Аллу, 24 листопада 2010 р. народження, в присутності тільки її батька, вчителя історії середньої школи, де навчається Алла.

Чи були порушені слідчим вимоги закону щодо порядку допиту неповнолітнього свідка?

Задача 6. Про проведення одночасного допиту між підозрюваним Філімоновим Ф. і свідком Крючковим К. слідчий склав протокол і запропонував допитаним підписати кожен сторінку протоколу і кожен свою відповідь на поставлені запитання.

Свідок Крючков К. погодився на це. Підозрюваний же категорично заперечив проти цього і поставив свій підпис лише в кінці протоколу.

Оцініть законність пропозиції слідчого.

Як бути слідчому в зв'язку з відмовою підозрюваного підписати кожен сторінку протоколу?

Задача 7. Допитана у справі про зґвалтування потерпіла Бартецька О. показала, що насильника можна легко впізнати по численних татуюваннях на ногах, грудях, спині. Вона добре пам'ятала, що на обох ногах у гвалтівника вище колін є по одному татуюванню - "русалки".

Як перевірити показання потерпілої, маючи на увазі, що за підозрою у вчиненні злочину на цей час вже було затримано Кузьменка, неодноразово раніше судимого за насильницькі злочини?

Задача 8. Потерпіла від зґвалтування Яковлева Я. під час допиту заявила, що вона змогла б впізнати гвалтівника, якби їй його пред'явили. Слідчий вирішив пред'явити їй для впізнання підозрюваного Коряка М. Напередодні проведення цієї слідчої дії слідчий дізнався про те, що у Коряка Миколи є брат - близнюк Сергій. Тому він вирішив по черзі пред'явити їх потерпілій.

При пред'явленні для впізнання Миколи потерпіла заявила, що серед пред'явлених осіб немає того, хто вчинив злочин, при пред'явленні другого брата вона впевнено показала на нього як на гвалтівника.

Оцініть дії слідчого. Чи матиме доказове значення таке впізнання?

Чи змінилася б оцінка дій слідчого, якби він пред'явив потерпілій відразу обох братів серед двох інших чоловіків?

Задача 9. З приватної колекції В.Мартинюка було викрадено картину художника Зарубіна, учня Куїнджі. Через деякий час барон Фальц-Фейн з Ліхтенштейну придбав цю картину на всесвітньо відомому аукціоні "Сотбіс" і передав Українському фонду культури. Потерпілий Мартинюк заявив, що він зможе впізнати викрадену у нього картину.

Які процесуальні дії повинен провести слідчий, щоб встановити, що викрадена і передана фонду культури картина - одна і та ж?

Задача 10. Слідчий розслідував кримінальну справу про викрадення особистого майна з квартири Никодименко Н. Маючи достатні дані про те, що викрадені речі можуть знаходитися на квартирі батька підозрюваного, слідчий виніс постанову про проведення там обшуку. Під час обшуку була присутня запрошена слідчим потерпіла Никодименко Н.

Слідчий вилучив зимове жіноче пальто, плащ та два літніх сукні, на які потерпіла вказала як на такі, що належали їй, але були викрадені, і оформив свої дії на квартирі двома протоколами - обшуку та пред'явлення речей для впізнання.

Оцініть дії слідчого і доказове значення протоколів.

Чи можна проводити обшук у осіб, які не підозрюються і не обвинувачуються у вчиненні злочину?

Задача 11. У справі по обвинуваченню Гершковича Г. за ч.3 ст.185 КК слідчий з метою виявлення і вилучення викрадених речей проводив обшук у п'ятикімнатній квартирі знайомого Гершковича - Мироновича. Коли підійшла черга проводити обшук у наступній, третій, кімнаті, та виявилась замкнутою. Господар квартири пояснив, що там мешкає квартирант, студент університету, який зараз перебуває на сільгоспроботах.

Як має діяти слідчий у цій ситуації?

Задача 12. У квартирі Іванютиної І., яка підозрювалась в отруєнні громадян талієм, слідчий проводив обшук, під час якого Іванютина І. непомітно вкинула в кишеню одного з понятих пакунок, у якому була пляшечка з рідиною "клеричі", що містить талій.

Чи може слідчий провести особистий обшук понятого?

Задача 13. За результатами виїмки ювелірних виробів, викрадених з спеціалізованого магазину по їх продажу, слідчий записав у протоколі, що були вилучені: сережки срібні - 2 пари, сережки золоті - 4 пари.

Оцініть правильність запису в протоколі слідчої дії.

Література

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України від 28 черв. 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. // Голос України. — 2012. — 19 травня (№ 90—91).

3. Кримінальний кодекс України: Чинне зак-во зі змінами та допов. на 18 січня 2011 р. / Україна. Закони. — К. : Алерта ; ЦУЛ, 2011. — 174 с.

4. Про судову експертизу [Електронний ресурс] : Закон України від 25 лют. 1994 р. (із змін. та доповн.) // Відомості Верховної Ради України. — 1994. — № 28. — Ст. 232. — Режим доступу :

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>.

5.Кримінальний процес : підруч. / Бойко О.П., Гаркуша А.Г., Захарко А.В., Литвинов В.В., Рогальська В.В., Сербін М.М., Солдатенко О.А., Федченко В.М., Черняк Н.П./ кер. авт. кол. д-р юрид. наук, доц. О.Ф. Кобзар. – У 2-х ч. Ч. 1. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017 – 337 с.

6.Грошевий Ю.М., Тацій В.Я., Туманянц А.Р. Кримінальний процес: підручник за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило. Харків: Право, 2013.- 824 с.

7.Капліна О.В., Шило О.Г., Трофименко В.М. Кримінальний процес [Текст]: підручник/ О.В. Капліна, О.Г.Шило., В.М. Трофименко- Харків: Видавництво «Право», 2018.- 584 с.

8.Арсеньев В.Д., Заболоцкий В.Г. Использование специальных знаний при установлении фактических обстоятельств уголовного дела. - Красноярск, 1986.

9.Бахарев Н.Б. Очная ставка / Н.Б. Бахарев. - Казань, 1982.

10.Войтович І. І. Процесуальні і тактичні особливості провадження невідкладних слідчих дій : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика ; судова експертиза ; оперативно-розшукова діяльність» / І. І. Войтович. — Одеса, 2012. — 19 с.

11.Глазырин Ф.В., Кругликов А.П. Следственный эксперимент / Ф.В. Глазырин. - Волгоград, 1981.

12.Диденко Ф.К. Применение научно-технических средств и методов при осмотре места происшествия / Ф.К. Диденко. – Ярославль, 1989.

13.Докази і доказування у кримінальному судочинстві. Навч.посіб. / А.О.Ляш, С.М.Стаховський; За наук.ред. Ю.М.Грошевого. – К.: Університет “Україна”, 2006. – 185 с.

14.Експертизи у судовій практиці / Під ред. В.Г.Гончаренка. - К., 1993.

15.Жукова Н.И., Жуков А.М. Производство следственного эксперимента. – Саратов, 1989.

16.Леви А.А., Пичкалева Г.И., Селиванов Н.А. Получение и проверка показаний следователем / А.А.Леви, Г.И. Пичкалева, Н.А.Селиванов - М., 1987.

17.Літвінова І. Ф. Забезпечення недоторканості житла чи іншого володіння особи в кримінальному процесі : [монографія] / Літвінова І. Ф. — К. : О. С. Ліпкан, 2012. — 230 с.

18.Лобойко Л. М. Кримінально-процесуальна регламентація слідчих дій : [монографія] / Л. М. Лобойко, А. П. Черненко. — Дніпропетровськ : Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2006. — 168 с.

19.Метелица Ю.Л. Судебно-психиатрическая экспертиза потерпевших / Ю.Л. Метелица. – М., 1991.

20.Михеєнко М.М., Шибіко В.В., Нор В.Т. Кримінально-процесуальне право / М.М. Михеєнко, В.П. Шибіко, В.Т. Нор. – 1999 р. – 356 с.

21.Петрухин И.Л. Свобода личности и уголовно-процессуальное принуждение/ И.Л. Пертухин. - М., 1985.

22.Стахівський С. М. Слідчі дії як засоби збирання доказів : [наук.-практ. посіб.] / Стахівський С. М. — К. : Атіка, 2009. — 64 с.

23. Удалова Л. Д. Практикум з кримінального процесу : [навч. посіб.] / Удалова Л. Д., Рожнова В. В., Шпотаківська О. В. — К. : КНТ, 2010. — 360 с.

24. Шейфер С.А. Следственные действия: система и процессуальная форма / С.А. Шейфер. - М., 1981.

Семінарське заняття 8 **Тема: Повідомлення про підозру**

План

1. Поняття, зміст та значення повідомлення особи про підозру.
2. Зміст і форма письмового повідомлення про підозру.
3. Порядок повідомлення про підозру. Допит підозрюваного.
4. Зміна повідомлення про підозру.

Теми рефератів та доповідей

1. Достатні підстави для підозри – основна умова для прийняття рішення.
2. Підозра – початковий етап функції обвинувачення.
3. Повідомлення про підозру: форма та зміст.
4. Судовий кон
3. Гарантії забезпечення добровільності дачі показань підозрюваним за діючим законодавством.

Питання для самостійного опрацювання

1. Особливості повідомлення про підозру деяким категоріям осіб.
2. Особливості повідомлення про підозру неповнолітньому.
3. Особливості повідомлення про підозру особі, яка проживає за кордоном.
4. Протокол допиту підозрюваного, його форма і зміст.
5. Судовий контроль та прокурорський нагляд за дотримання прав особи при повідомленні їй про підозру.
6. Відсторонення підозрюваного від посади.

Питання та завдання для самоконтролю

1. Розкрийте поняття « підозри » в кримінальному провадженні.
2. Розкрийте випадки повідомлення особі про підозру.
3. Яка структура та зміст підозри?
4. Яка процедура повідомлення особі про підозру?
5. Які підстави для зміни або доповнення підозри?

Практичні завдання

Задача 1. Гришку Г. і Самохіну І. було повідомлено про підозру у вчиненні кримінального правопорушення за ч.2 ст.187 КК. У ході подальшого розслідування була встановлена неправдивість показань Гришка Г., а також

свідка Півня В., на яких ґрунтувався висновок про причетність до вчинення даного кримінального правопорушення Самохіна І.

Які процесуальні рішення має прийняти у зв'язку з цим слідчий?

Задача 2. 2 жовтня 2017 р. слідчий склав повідомлення про підозру Колоскова К. у вчиненні кримінального правопорушення за ч.1 ст.368 КК і повідомив захиснику Колоскова К. адвокату Мирському М., що вручати повідомлення буде 3 жовтня 2017 р. о 10 год. Адвокат і Колосов К. звернулись до слідчого з клопотанням про перенесення часу повідомлення про підозру на 7 жовтня, оскільки до цього часу адвокат буде зайнятий у судовому розгляді іншої справи.

Як слід вирішити це клопотання?

Задача 3. Повідомивши Маркову М. про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ст.367 КК, слідчий вирішив відразу ж перейти до допиту підозрюваного. Останній категорично заперечував проти негайного допиту, зазначивши, що йому потрібно подумати хоча б до наступного дня.

Як бути слідчому?

Задача 4. Носач Н., раніше неодноразово судимий за крадіжки державного майна і особистого майна громадян, ознайомившись з протоколом допиту його як підозрюваного в черговій крадіжці, заявив, що його показання записані неточно, оскільки він говорив зовсім не такою мовою (часто вживав вирази з злочинського жаргону) і поки відповідні поправки не будуть внесені до протоколу, він підписувати його не буде.

Як бути слідчому в цій ситуації?

Задача 5. Бовкуну Б. було повідомлено про підозру у вчиненні злочину, передбаченого ч.2 ст.286 КК - потерпілому Зубку З. були нанесені тяжкі тілесні ушкодження. Через тиждень після проведених дій слідчий дізнався, що потерпілий помер.

Які процесуальні дії він зобов'язаний виконати у зв'язку з цією обставиною?

Задача 6. Під час досудового розслідування слідчим було зібрано достатньо доказів для підозри Крупка К. і Корольова К. у вчиненні розбійного нападу на громадянку Крачковську К. він за згодою прокурора склав спільне письмове повідомлення про підозру щодо обох співучасників і вручив з них по одному примірнику повідомлення.

Оцініть ситуацію з точки зору відповідності закону.

Задача 7. Після повідомлення про підозру у вчиненні 9 квартирних крадіжок у м. Києві Крисіна К. було допитано слідчим як підозрюваного. Під час допиту він визнав себе винним у вчиненні всіх інкримінованих йому крадіжок. Водночас він повідомив, що вчинив ще 5 квартирних крадіжок в інших містах України – у Харкові, Черкасах, Ніжині.

Як діяти слідчому в цій ситуації?

Задача 8. Слідчий, вручивши підозрюваному Вороні В. письмове повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення. Передбаченого ч.2 ст.168 ККУ, вирішив одразу ж перейти до допиту підозрюваного. Підозрюваний відмовився, мотивуючи тим, що без адвокату давати показання не буде.

Як діяти слідчому в цій ситуації?

Задача 9. Прокурором було вручене Ананку А. письмове повідомлення про підозру. На прохання підозрюваного роз'яснити його права прокурор зазначив, що вони повністю викладені у змісті врученого письмового повідомлення про підозру.

Дайте оцінку діям прокурора.

Задача 10. При врученні повідомлення про підозру Шишу К., він відмовився його отримувати і підписувати будь-які документи.

Які права має підозрюваний в кримінальному провадженні?

Задача 11. *Складіть повідомлення про підозру за вигаданими обставинами.*

Література

1. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. ; зі змін. і доповн. — К. : Атіка, 2012. — 68 с.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. // Голос України. — 2012. — 19 травня (№ 90—91).
3. Кримінальний процес : підруч. / Бойко О.П., Гаркуша А.Г., Захарко А.В., Литвинов В.В., Рогальська В.В., Сербін М.М., Солдатенко О.А., Федченко В.М., Черняк Н.П./ кер. авт. кол. д-р юрид. наук, доц. О.Ф. Кобзар. — У 2-х ч. Ч. 1. — Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017 – 337 с.
4. Грошевий Ю.М., Тацій В.Я., Туманянц А.Р. Кримінальний процес: підручник за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило. Харків: Право, 2013.- 824 с.
5. Капліна О.В., Шило О.Г., Трофименко В.М. Кримінальний процес [Текст]: підручник/ О.В. Капліна, О.Г.Шило., В.М. Трофименко- Харків: Видавництво «Право», 2018.- 584 с.
6. Досудове розслідування кримінальних справ : [навч.-практ. посіб.] / Ю. І. Грошевий., В. В. Вапнярчук, О. В. Капліна, О. Г. Шило ; за заг. ред. Ю. М. Грошевого. — Х. : ФІНН, 2009. — 328 с.
7. Дубинский А. Я. Привлечение лица в качестве обвиняемого : [учеб. пособ.] / А. Я. Дубинский, В. А. Сербулов. — К. : КВШ МВД СССР, 1989. — 56 с.
8. Коваленко Є.Г., Маляренко В.Т. Кримінальний процес України : [підруч.] / Є. Г. Коваленко, В. Т. Маляренко. — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 688 с.
9. Михеєнко М. М. Кримінальний процес України : [підруч.] / Михеєнко

М. М., Нор В. Т., Шибіко В. П. — К. : Либідь, 1999. — 534 с.

10. Никоненко М. Я Кримінально-процесуальні гарантії прав і законних інтересів особи, яка підозрюється у вчиненні злочину : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика ; судова експертиза» / М. Я. Никоненко. — К., 2007. — 17 с.

11. Рогатюк І. В. Обвинувачення у кримінальному процесі України : [монографія] / Рогатюк І. В. — К. : Атіка, 2007. — 160 с.

12. Удалова Л. Д Кримінальний процес України : [підруч.] / Удалова Л. Д. — К. : ПАЛИВОДА А.В., 2007. — 352 с.

13. Черкова М. Ю Зміна обвинувачення в кримінально-процесуальному праві України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика ; судова експертиза» / М. Ю. Черкова. — К., 2006. — 18 с.

14. Щегель Н. І. Кримінальне переслідування : зміст та форма : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика ; судова експертиза» / Н. І. Щегель. — К., 2007. — 18 с.

Семінарське заняття 9

Тема: Зупинення і закінчення досудового розслідування

План

1. Підстави та процесуальний порядок зупинення досудового розслідування.
2. Підстави та процесуальний порядок закриття кримінального провадження.
3. Закінчення досудового розслідування у зв'язку із звільненням особи від кримінальної відповідальності.
4. Закінчення досудового слідства складанням обвинувального акту.
5. Оскарження рішень та дій слідчого, прокурора та слідчого судді під час досудового провадження

Теми рефератів та доповідей

1. Процесуальне передумови зупинення досудового розслідування.
2. Постанова про зупинення досудового розслідування.
3. Процесуальні дії прокурора, слідчого щодо осіб, інтереси яких зачіпає закриття кримінального провадження.
4. Судовий контроль за законністю закриття кримінального провадження.
5. Обвинувальний акт – завершальний документ досудового розслідування.
6. Клопотання про застосування примусових заходів медичного характеру, як завершальний документ досудового розслідування.

Питання для самостійного опрацювання

1. Взаємодія слідчого та оперативних підрозділів з метою встановлення місця знаходження обвинуваченого і розкриття злочину.
2. Форми закінчення досудового розслідування.
3. Права захисника при ознайомленні з усіма матеріалами справи.
4. Розв'язання клопотань, заявлених при ознайомленні з матеріалами справи.
5. Пред'явлення підозрюваному та іншим учасникам процесу додаткових матеріалів справи.
6. Відновлення досудового розслідування: підстави та процесуальний порядок.

Питання та завдання для самоконтролю

1. Розкрийте підстави для зупинення досудового розслідування?
2. Розкрийте підстави та процесуальний порядок закриття кримінального провадження за реабілітуючими обставинами.
3. Розкрийте підстави та процесуальний порядок закриття кримінального провадження за нереабілітуючими обставинами.
4. Які підстави передбачені кримінальним законодавством, що зумовлюють звільнення особи від кримінальної відповідальності?
5. Яка процесуальна форма звільнення особи від кримінальної відповідальності?
6. Розкрийте суть та значення обвинувального акту, як завершального документу досудового розслідування.
7. Форма та зміст обвинувального акту.
8. Які підстави та процедура оскарження дій та рішень слідчого, прокурора на стадії досудового розслідування?
9. Які підстави та процедура оскарження рішень слідчого судді на стадії досудового розслідування?
10. Чи можуть бути оскаржені рішення прокурора слідчим? Який порядок?

Практичні завдання

Задача 1. Шуткевич О., підозрювався у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч.2 ст.286 КК, порушив особисте зобов'язання і виїхав з міста у невідомому напрямі. У зв'язку з цим слідчий виніс постанову про зупинення досудового розслідування, оголошення розшуку підозрюваного, зміну запобіжного заходу на тримання під вартою підозрюваного і його етапування.

Чи можна в одній постанові об'єднувати всі ці рішення?

Задача 2. Максимова М. була виявлена в лісосмузі з численними ножовими ранами і доставлена в тяжкому стані до лікарні. У непритомному стані вона перебувала ще 5 діб. Лікарі заборонили слідчому будь-який контакт з потерпілою ще протягом не менше одного місяця. Оскільки осіб, які б дали якісь показання про обставини вчиненого щодо Максимової М. злочину, не

було виявлено, слідчий виніс постанову про зупинення досудового слідства до видужання потерпілої.

Оцініть рішення слідчого.

Задача 3. Слідчий виніс постанову про закриття кримінального провадження з передачею Хоменка О., який обвинувачувався за ч.1 ст.185 КК, на поруки трудовому колективу цеху, в якому працював Хоменко О., і від якого надійшло клопотання про передачу. Прокурор району відмовився дати згоду на таке вирішення цієї справи і вказав слідчому на необхідність передачі справи до суду з обвинувальним актом.

Оцініть ситуацію з точки зору закону.

Задача 4. Касаткіна К. принесла до слідчого заяву про притягнення до кримінальної відповідальності Грицюка Г., який цього дня її згвалтував. Було розпочате провадження. Через п'ять днів потерпіла просила слідчого закрити справу проти Грицюка Г., який одружується на ній.

Чи може слідчий закрити кримінальну справу щодо Грицюка?

Задача 5. 18 грудня 2017 р. Казанкову К. і Фрадкіну Ф. слідчим було повідомлено про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч.2 ст.187 КК. Наступного дня разом з іншими ув'язненими в СІЗО вони напали на співробітників ізолятора, захопили їх зброю. У ході перестрілки з викликаною групою захоплення Казанков К. і Фрадкін Ф. були вбиті.

Якими повинні бути подальші дії і рішення слідчого?

Задача 6. 18 грудня 2017 р. Виноградов В., який підозрювався в 16 крадіжках особистого майна громадян з проникненням в їх житло, після ознайомлення з матеріалами закінченого досудового слідства заявив слідчому, що він вчинив ще дві такі крадіжки з квартир на вулиці Саксаганського і Закревського у м. Київ. Строк досудового розслідування спливав.

Як має діяти слідчий, одержавши таку заяву?

Задача 7. Ознайомившись з матеріалами досудового слідства, Міщенко М., який підозрювався у вчиненні 1 травня 2017 р. близько 12 год. у Києві розбійного нападу на громадянина Рижова Р., заявив клопотання про виклик і допит як свідків Невезучого Н. та його дружини. Останні, за його твердженням, можуть засвідчити, що він 1 травня 2017 р. протягом усього дня гостював у них, у м.Фастові Київської області і не міг вчинити злочин, який йому інкримінується. Слідчий своєю постановою відмовив у задоволенні клопотання Міщенка М., мотивуючи це тим, що винність Міщенка М. в розбійному нападі доведена показаннями потерпілого Рижова Р., свідка Глазового Г., іншими зібраними доказами, а клопотання про допит нових двох свідків заявлено лише тепер з метою затягнути слідство.

Оцініть рішення слідчого.

Задача 8. 20 березня 2017 р. було розпочато провадження за фактом вчинення Бондарчуком В. С злочину, передбаченого ч. 2 ст. 191 КК України. Досудовим слідством було встановлено: Бондарчук В. С, раніше судимий за ч. 1 ст. 185 КК України, працюючи заготувачем ТОВ «Заготівельник» з березня 2006 р. по лютий 2017 р., шляхом привласнення ввірених йому коштів вчинив крадіжку грошей на суму 50 000 гривень.

10 травня цього ж року слідчий прийняв рішення повідомити Бондарчуку В. С. про підозру і по телефону викликав його до себе для проведення певної дії. Однак Бондарчук на виклик не з'явився, а через день слідчому стало відомо, що він перебуває на стаціонарному лікуванні з діагнозом «хронічний тонзиліт, ускладнений ревмокардитом».

Витребувавши з лікарні відповідну довідку, слідчий виніс 6 травня постанову про зупинення досудового слідства у справі. 26 червня Бондарчук В. С був виписаний з лікарні у зв'язку з суттєвим поліпшенням стану здоров'я.

I. Дайте висновок щодо законності дій слідчого, при цьому з'ясуйте:

1. Яке за характером захворювання обвинуваченого є підставою для зупинення кримінальної справи?

2. Чим посвідчується захворювання?

3. Яких заходів має вжити слідчий, перш ніж зупинити провадження у справі на підставі захворювання обвинуваченого?

II. За даними, що містяться у фабулі завдання (характер захворювання до уваги не береться), складіть відповідний процесуальний документ про відновлення досудового слідства.

Задача 9. 28 грудня 2017 р. на автотрасі Київ-Львів сталося зіткнення автомобілів «Москвич» під керуванням Петренка та «Жигулі», за кермом якого перебував Василенко В., внаслідок чого обидва отримали тяжкі тілесні ушкодження. За цими ознаками слідчий розпочав кримінальне провадження за ч. 2 ст. 286 КК. Через п'ять днів після ДТП Василенкові довелося ампутувати обидві ноги, а ще за шість днів помер Петренко. У ході слідства встановлено, що обидва водії порушили Правила дорожнього руху: Петренко значно перевищив допустиму на цій ділянці дороги швидкість, а Василенко В. — правила обгону, що, крім того, підтверджується і висновком судово-автотехнічної експертизи. Автомобілі відновленню не підлягають.

Яке рішення повинен прийняти слідчий у цій кримінальній справі?

Задача 10. Мисливці Іванов І. та Зайцев З., повертаючись надвечір із полювання після невдалих пошуків дикого кабана, почувши у лісі за 20 м від себе тріск сухих гілок, одночасно вистрілили у цьому напрямі, вважаючи, як вони показали згодом на допиті, що то був кабан. Але замість кабана вони виявили там людину — ще одного мисливця — Кротова К., смертельно пораненого. Доставивши потерпілого до лікарні, де лікарі констатували його смерть, Іванов І. та Зайцев З. повідомили про те, що сталося, у міліцію. У

результаті слідчий поліції розпочав кримінальне провадження щодо них за фактом необережного вбивства.

Проведеним розслідуванням було встановлено: смерть Кротова К. настала від того, що йому в голову потрапила куля; ще одну кулю виявлено у дереві біля якого був потерпілий у момент пострілів. Однак ні огляд місця події, ні відтворення обстановки та обставин події, ні проведені балістичні і трасологічні експертизи не дозволили відповісти на запитання, від чийого ж пострілу — Іванова чи Зайцева — загинув Кротов К..

1. Як повинен діяти у цій ситуації слідчий?

2. Складіть проект рішення, яке має бути прийняте за описаних обставин.

Задача 11. Неповнолітньому Бровичню Василю було повідомлено про підозру у вчиненні злочину, передбаченого ч. 4 ст. 296 КК України. Відповідно до зібраних у справі доказів Бровченко В. вчинив хуліганські дії з використанням металевого прута, вийшовши у двір будинку після святкування свого дня народження. Цього дня йому виповнилося 14 років.

Після повідомлення про підозру захисник порушив клопотання про зміну кваліфікації своєму підзахисному. Оскільки останній залізний прут знайшов випадково на місці вчинення злочину і ним завдав кількох ударів потерпілим, то його дії слід кваліфікувати за ч. 3 ст. 296 КК.

Після надходження справи з обвинувальним актом до прокурора, останній, вивчивши всі матеріали справи, дійшов висновку, що кримінальну справу необхідно направити до суду для застосування до неповнолітнього примусових заходів виховного характеру. Він сам виніс постанову про закриття справи та застосування до неповнолітнього Бровченка примусових заходів виховного характеру і направив її до суду.

1. Якими є порядок і умови направлення справи до суду для звільнення неповнолітнього від кримінальної відповідальності у зв'язку із застосуванням до нього примусових заходів виховного характеру?

2. Оцініть законність дій слідчого і прокурора.

Варіант: неповнолітньому Бровченку в день вчинення ним описаних дій виповнилося 11 років.

Задача 12. 15 вересня 2017 р., біля 19 год. 30 хв., Лимаренко Володимир Васильович, 15 серпня 1996 року народження, уродженець м. Житомира, мешканець м. Львова, вул. Топольна, буд. 18, кв. 124, робітник СП «Іскра», неодружений, освіта загальна середня, раніше не судимий, громадянин України, допризовник, перебуваючи у нетверезому стані, перевернув кіоск, що розміщувався на розі вулиць Зеленої і Бондарської у м. Львові і належав товариству з обмеженою відповідальністю (ТОВ) «Імпекс». Як пояснив на допиті Лимаренко В., мотивом, що спонукав його до таких дій, стала нетактовна, на його думку, поведінка продавця кіоска. На його (Лимаренка) пропозицію продати дешевше цигарки продавець відповіла, що хай він іде на ринок і там торгується. Розгнівавшись за таку відповідь, він перевернув кіоск.

Своїми діями Лимаренко В. умисно пошкодив майно, заподіявши ТОВ «Імпекс» збитки в сумі 3 000 грн. На другий день після вчиненого Лимаренко В. вибачився перед керівництвом ТОВ за свою поведінку і частково (2000 грн) відшкодував за завдані збитки.

27 вересня повідомлений про підозру Лимаренко В. був призваний на службу до Збройних Сил України. За повідомленням командування військової частини, він добросовісно несе службу, дисциплінований, вже має заохочення.

1. Чи є за описаних обставин підстави для закриття кримінальної справи?

2. Що є тут підставою для звільнення від кримінальної відповідальності?

3. У якому порядку вирішується питання про звільнення від кримінальної відповідальності?

Задача 13. Скласти постанову про зупинення або закриття провадження в справі.

Задача 14. Скласти обвинувальний акт за вигаданими обставинами.

Література

1. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. ; зі змін. і доповн. — К. : Атіка, 2012. — 68 с.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. // *Голос України*. — 2012. — 19 травня (№ 90—91).

3. Кримінальний процес : підруч. / Бойко О.П., Гаркуша А.Г., Захарко А.В., Литвинов В.В., Рогальська В.В., Сербін М.М., Солдатенко О.А., Федченко В.М., Черняк Н.П./ кер. авт. кол. д-р юрид. наук, доц. О.Ф. Кобзар. — У 2-х ч. Ч. 1. — Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017 — 337 с.

4. *Грошевий Ю.М., Тацій В.Я., Туманянц А.Р. Кримінальний процес: підручник за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило. Харків: Право, 2013.- 824 с.*

5. *Капліна О.В., Шило О.Г., Трофименко В.М. Кримінальний процес [Текст]: підручник/ О.В. Капліна, О.Г.Шило., В.М. Трофименко - Харків: Видавництво «Право», 2018.- 584 с.*

6. *Барабаш А.С., Володина Л.М. Прекращение уголовных дел по нереабилитирующим основаниям в стадии предварительного расследования / А.С. Барабаш, Л.М. Володина. — Томск, 1986.*

7. *Белозеров Ю. Н., Ефимичев С. П. Обвинительное заключение /Ю.Н. Белозеров, С.П. Ефимичев. — М., 1992.*

8. *Боголюбская Т. В. Деятельность следователя органов внутренних дел по розыску скрывшихся обвиняемых / Т.В. Боголюбская. — М., 1986.*

9. *Докази і доказування у кримінальному судочинстві. Навч. посіб. / А.О.Ляш, С.М.Стаховський; За наук.ред. Ю.М.Грошевого. — К.: Університет “Україна”, 2006. — 185 с.*

10. *Дубинский А.Я. Прекращение уголовного дела в стадии предварительного расследования / А.Я.Дубинский. - К., 1975.*

11.Ефимичев С. П. Правовые и организационные вопросы окончания предварительного расследования с обвинительным заключением / С.П. Ефимичев. — Волгоград, 1977.

12.Каткова Т. В., Каткова А. Г. Закінчення досудового слідства та складання обвинувального висновку по кримінальній справі/ Т.В.Каткова, А.Г. Каткова. — Харків, 2002.

13.Малютін І. А. Зупинення досудового розслідування/ І.Ф. Малютін. — К., 2003.

14.Михеєнко М.М., Шибіко В.В., Нор В.Т. Кримінально-процесуальне право / М.М. михеєнко, В.П. Шибіко, В.Т. Нор. — 1999 р. — 356 с.

15.Рыжаков А. 77. Окончание предварительного расследования/ А.Рыжаков. — М., 1999.

16.Сергеев А. Б., Сергеев К. А. Приостановление предварительного следствия/ А.Б.Сергеев, К.А. Сергеев. — Челябинск, 2003.

17.Удалова Л.Д. Кримінальний процес України: особлива частина / Л.Д.Удалова: Підручник. — К.: Кондор, 2005. — 280 с.

Змістовий модуль 4. Судове провадження в першій інстанції

Семінарське заняття 10

Тема: Підсудність кримінальних справ. Підготовче провадження

План

1. Поняття, значення та види підсудності.
2. Суть і значення стадії підготовчого провадження
3. Порядок підготовчого розгляду кримінальної справи.
4. Рішення суду, які приймаються на стадії підготовчого провадження.

Теми рефератів та доповідей

1. “Підсудність”: його зміст та значення.
2. Визначення судді (колегії суддів).
3. Наслідки неприбуття учасників судового провадження.
4. Закордонний досвід диференціації складу суду першої інстанції.
5. Основні тенденції в побудові призначення справи до судового розгляду зарубіжних країн.
6. Межі і умови дослідження (оцінка) доказів при призначенні кримінальної справи до судового розгляду.
7. Особливості призначення кримінальної справи до слухання за участю присяжних засідателів.

Питання для самостійного опрацювання

1. Склад суду першої інстанції.
2. Спори про підсудність.
3. Порядок розгляду клопотань на підготовчому провадженні.

4. Підготовчі дії суду при призначенні справи до розгляду в судовому засіданні, правова регламентація цих дій.

Питання та завдання для самоконтролю

1. В чому полягає суть та значення підсудності кримінальних проваджень?
2. Які види підсудності Ви знаєте? Охарактеризуйте кожну із них.
3. Який існує порядок розгляду справи в підготовчому провадженні?
4. Яка роль прокурора на стадії підготовчого провадження?
5. Які наслідки неприбуття в підготовче судове засідання захисника, обвинуваченого, потерпілого, цивільного позивача і цивільного відповідача?
6. Які рішення ухвалюються на стадії підготовчого провадження?

Практичні завдання

Задача 1. На території м. Києва групою осіб було вчинено декілька кримінальних правопорушень, а саме: 10.01.2017 р. на території Деснянського району – крадіжка, поєднана із проникненням у житло (ч. 3 ст.185 ККУ), 15.02.2014 р. на території Дарницького району – грабіж, вчинений у великих розмірах (ч.3 ст.186 ККУ) та 22.05.2017 р. на території Подільського району – вимагання, що завдало майнової шкоди в особливо великих розмірах (ч.4 ст.189 ККУ).

Який суд буде здійснювати кримінальне провадження відповідно до територіальної підсудності?

Задача 2. До Солом'янського районного суду м. Києва надійшов обвинувальний акт за обвинуваченням Щукіна Л. у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 190 ККУ(шахрайство, що завдало значної шкоди потерпілому). Під час підготовчого провадження встановлено, що кримінальне правопорушення вчинено на території Фастівського району Київської області, а Щукін Л. обіймав посаду судді Солом'янського районного суду м. Києва.

Оцініть ситуацію.

Задача 3. Після завершення підготовки до судового розгляду суддя безпосередньо на обкладинці матеріалів кримінального провадження за обвинуваченням Козлова В. у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 185 ККУ (крадіжка, поєднана з проникненням у житло), написав «Призначити судовий розгляд на 20 липня 2014 року. суддя Маслов В.П.» *Оцініть дії судді.*

Задача 4. До суду надійшов обвинувальний акт за обвинуваченням групи осіб у вчиненні тяжких злочинів.

Протягом якого строку суд призначає підготовче судове засідання? Протягом якого строку має бути призначений судовий розгляд?

Задача 5. Судді районного суду м.Короп Іваненко В.В. на підготовчий розгляд надійшов обвинувальний акт з відповідними додатками щодо Хмельнюка В.С., який обвинувачувався у згвалтуванні п'яти жінок, трьом з яких було спричинено особливо тяжкі наслідки.

Ця справа набула широкого розголосу. Наступного дня голова апеляційного суду надіслала заяву про передачу матеріалів справи для свого провадження.

Суддя відмовив у передачі, мотивуючи це тим, що відповідно до ст. 31, 32 КПК України ця справа підсудна місцевому суду.

Чи правомірна відмова судді?

Задача 6. Закопайко З.У., обвинувачувався у передачі і збиранні з метою передачі іноземній державі відомостей, що становлять державну таємницю, тобто у вчиненні злочину, передбаченого ч.1 ст.114 ККУ.

Справа передана до місцевого суду, по якій було проведено підготовче і судове провадження і винесено обвинувальний вирок.

Які порушення кримінального процесуального закону були допущені?

Задача 7. Військовослужбовці Хропатий В.В. і Зіньков О.В. в м. Київ самовільно залишили військову частину і разом з Газмановим О.С. проникли в житло потерпілого Іванова І.М.: вкрали речі, чим завдали значної шкоди. Потім переїхали до сусіднього міста (Прилуки) і викрали автомобіль. Було розпочато провадження за відповідними статтями ККУ, проведено досудове розслідування, справи були об'єднані в одне провадження і передані до суду.

Визначте підсудність кримінальних справ?

Задача 8. Вироком районного суду Денисова і Трояна було засуджено за ч.3 ст.296 КК. Переглядаючи справу в апеляційному порядку, суд не виявив у справі ухвали суду про призначення справи до судового розгляду.

Яке рішення і на якій підставі має прийняти апеляційна інстанція?

Задача 9. Вироком районного суду Кротенко К. і Назаренко Н. були засуджені за ч.3 ст.296 КК до трьох років позбавлення волі у виправно-трудовій колонії посиленого режиму.

У зв'язку з тим, що по їх справі не було проведено підготовче провадження, то при розгляді справи в апеляційному порядку прокурор дав висновок про необхідність скасування вироку.

Однак, судова колегія в кримінальних справах апеляційного суду не погодилась з висновком прокурора і вирок залишила без змін, зазначивши в ухвалі, що відсутність ухвали про призначення справи не впливає на міру покарання і не є підставою для скасування вироку.

Чи правильним є таке рішення апеляційного суду?

Задача 10. Романов Р. і Крупчан К. обвинувачувалися за п. "б" ст.115 КК. Суд на підготовчому провадженні розглянув справу і вирішив питання про

призначення її до розгляду, обґрунтувавши таке рішення в мотивувальній частині постанови. Зміст же резолютивної частини цієї ухвали свідчить про призначення справи до розгляду лише Крупчана К. Незважаючи на це, справу і щодо Романова Р. було розглянуто в судовому засіданні і винесено вирок щодо обох співучасників.

Оцініть процесуальне рішення про призначення справи до слухання і вирок.

Задача 11. Під час судового розгляду кримінального провадження за обвинуваченням Маркіна М. у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 201 ККУ (контрабанда), суддя дійшов висновку про доцільність передачі кримінального провадження на розгляд іншого суду за місцем проживання обвинуваченого та більшості свідків з метою забезпечення оперативності і ефективності кримінального провадження.

Чи має суддя прийняти таке рішення в даному випадку? Який порядок направлення кримінального провадження з одного суду до іншого?

Література

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. : із змін. і доповн. — К. : Атіка, 2006. — 64 с.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 р. // Голос України. — 2012. — 19 травня (№ 90—91).
3. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. / Є.М. Блажівський, Ю.М. Грошевий, Ю.М. Дьомін та ін.; за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, А.В. Портнова. Х.: Право, 2012. Т. 2. 664 с.
4. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. / Є.М. Блажівський, Ю.М. Грошевий, Ю.М. Дьомін та ін.; за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, А.В. Портнова. Х.: Право, 2012. Т. 1. 768 с.
5. Кримінальний процес : підруч. / Бойко О.П., Гаркуша А.Г., Захарко А.В., Литвинов В.В., Рогальська В.В., Сербін М.М., Солдатенко О.А., Федченко В.М., Черняк Н.П./ кер. авт. кол. д-р юрид. наук, доц. О.Ф. Кобзар. — У 2-х ч. Ч. 1. — Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017 — 337 с.
6. Грошевий Ю.М., Тацій В.Я., Туманянц А.Р. Кримінальний процес: підручник за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило. Харків: Право, 2013.- 824 с.
7. Капліна О.В., Шило О.Г., Трофименко В.М. Кримінальний процес [Текст]: підручник/ О.В. Капліна, О.Г.Шило., В.М. Трофименко- Харків: Видавництво «Право», 2018.- 584 с.
8. Гринюк В. О. Принцип незалежності суддів і підкорення їх тільки закону в кримінальному процесі України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Гринюк Володимир Олексійович. — К., 2004. — 228 с.
9. Коваленко Є. Г. Кримінальний процес України : [підруч.] / Є. Г. Коваленко, В. Т. Маляренко. — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 688 с.
10. Прокурорський нагляд в Україні : курс лекцій для студ. юрид. вищ. навч. закл. / [В. Т. Нор, Я. О. Береський, І. І. Когутич, З. Д. Котик, М. В. Гузела]

; ред. В. Т. Нор ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Кафедра кримінального процесу і криміналістики. — Львів : Тріада плюс, 2002. — 280 с.

11. Оверчук С. В. Поняття та види підсудності в кримінальному процесі України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика ; судова експертиза» / С. В. Оверчук. — К., 2005. — 20 с.

12. Яновська О. Г. Окремі питання доказування в змагальному кримінальному процесі / О. Г. Яновська // Юридична Україна : наук. журнал. — 2009. — № 11—12. — С. 234—240.

13. Гусев Л.Н. Подследственность и подсудность в советском уголовном процессе / Л.Н.Гусев. - М., 1974.

14. Михеєнко М.М., Шибіко В.В., Нор В.Т. Кримінально-процесуальне право / М.М. Михеєнко, В.П. Шибіко, В.Т. Нор. – 1999 р. – 356 с.

15. Удалова Л.Д. Кримінальний процес України: особлива частина: Підручник/ Л.Д.Удалова. – К.: Кондор, 2005. – 280 с.

Семінарське заняття 11

Тема: Загальні положення судового розгляду

План

1. Суть і значення стадії судового розгляду.
2. Незмінність складу суду, головування в судовому засіданні, безперервність судового розгляду, наслідки неявки.
3. Межі судового розгляду.
4. Відкладення, зупинення на закриття кримінального провадження на стадії судового розгляду.
5. Обрання, зміна, скасування запобіжного заходу.
6. Розпорядок судового засідання.

Теми рефератів та доповідей

1. Реалізація принципів кримінального процесу на стадії судового розгляду.
2. Склад суду при розгляді кримінальної справи.
3. Безпосередність дослідження доказів.
4. Безперервність судового розгляду.
5. Усність процесу.

Питання для самостійного опрацювання

1. Запасний присяжний засідатель.
2. Права обвинуваченого під час судового розгляду кримінальної справи.
3. Участь перекладача, спеціаліста, експерта, їх права і обов'язки.
4. Наслідки їх неявки в судові засідання.

5. Підтримання порядку в судовому засіданні.
6. Заходи, які вживаються до осіб, що порушують порядок в судовому засіданні і виявляють неповагу до суду.
7. Журнал судового засідання: форма, зміст, значення.
8. Зауваження на журнал і порядок їх розгляду.

Питання та завдання для самоконтролю

1. В чому полягає значення стадії судового розгляду?
2. В чому полягає суть незмінності складу суду в кримінальному провадженні?
3. В чому суть безпосередності дослідження доказів в кримінальному провадженні?
4. В чому суть безперервності судового розсліду?
5. В чому полягають межі судового розгляду?
6. Який процесуальний порядок зміни обвинувачення в суді?
7. Який процесуальний порядок висунення додаткового обвинувачення в суді?
8. За яких підстав прокурор відмовляється від підтримання обвинувачення в суді?
9. Які підстави відкладення судового розгляду кримінального провадження?
10. Які підстави зупинення кримінального провадження в суді?
11. Які підстави зумовлюють закриття кримінального провадження на стадії судового розгляду?

Практичні завдання

Задача 1. Суддя Михайлов О.О. розглянув 7 липня справу Альського А., який обвинувачувався за ст.364 КК України. Не закінчивши розгляд справ, суддя оголосив перерву до 15 годин наступного дня - 8 липня. Вранці 8 липня суд в тому ж складі розглянув справу Щеглова, який обвинувачувався за ч.3 ст.296 КК України і виніс вирок. Після невеликої перерви в призначений час суддя продовжив розгляд справи Альського А. і в той же день виніс вирок.

Чи є порушення по справі?

Задача 2. При розгляді кримінальної справи в суді по обвинуваченню Єфремова О.О. за ч.2 ст.194 КК України обвинуваченим порушувався порядок в залі судового засідання, за що він був видалений. На підтримку обвинуваченого Єфремова виступив його захисник з репліками в сторону судді, що останній неправомірно видалив Єфремова.

Які порушення допущені?

Як повинен реагувати суд?

Задача 3. Районним судом Сапронов С. був засуджений за ч.2 ст.213 КК до 5 років позбавлення волі.

Переглядаючи справу в апеляційному порядку, апеляційний суд не виявив у журналі судового засідання ніяких даних про те, що Сапронова С. було допитано під час судового розгляду.

Яке рішення і на якій підставі має прийняти апеляційна інстанція?

Чи допускає кримінальний процесуальний закон можливість судового розгляду і вирішення кримінальної справи без проведення допиту обвинуваченого?

Задача 4. Вироком районного суду Касатонova К. було засуджено за ст.122 КК до 3 років позбавлення волі.

Судова колегія у кримінальних справах апеляційного суду переглянула справу за апеляційною скаргою обвинуваченого, вирок скасувала у зв'язку з порушенням його права на захист і повернула справу на новий розгляд у суд іншого району.

При новому розгляді справи не з'явився свідок Кобзистий К., якого було допитано при першому розгляді справи, а свідок Білозерчев Б. дав показання, які суперечили тим, що він дав при допиті під час першого судового розгляду даної справи.

Представник потерпілого адвокат Броун Б. заявив клопотання про оголошення у судовому засіданні попередніх показань зазначених свідків.

Як повинен діяти суд у зв'язку з клопотанням адвоката?

Задача 5. При розгляді кримінальної справи по обвинуваченню Коваленка К. в заподіянні тяжких тілесних ушкоджень своїй дружині його захисник заявив клопотання про допит свідка Сидорової, сусідки Коваленків, не в суді, а вдома. Та лежить вдома прикута до постелі, бо пошкодила внаслідок падіння на слизький тротуар хребет і не може пересуватися.

Допит свідка Сидорової С. на досудовому слідстві було проведено поверхово, без з'ясування обставин, що свідчили б про заподіяння тілесних ушкоджень підсудним у стані сильного душевного хвилювання.

На думку прокурора, допит Сидорової С. слідчим був проведений належним чином. Відповідно до п.2 ст.306 КПК, оскільки явка її до суду неможлива з поважної причини, попередні показання Сидорової С. можна оголосити в судовому засіданні. Кримінальний процесуальний закон взагалі не передбачає можливості допиту свідка за місцем його перебування.

Суд, враховуючи істотне значення показань свідка Сидорової С. для правильного вирішення справи, виніс постанову про задоволення клопотання захисника.

Оцініть доводи захисника і прокурора та рішення суду.

Задача 6. Зубарева З. було засуджено за ч.4 ст.296 ККУ.

Як видно з матеріалів справи, Зубарев З. у судовому засіданні після оголошення обвинувального акту відмовився давати пояснення. Далі активно почав наполягати на видаленні його із залу судового засідання. Суддя прийняв

рішення продовжити розгляд справи без обвинуваченого і перейшов до дослідження доказів.

При закінченні судових дебатів прокурор у репліці попросив суд надати обвинуваченому останнє слово. Той від останнього слова відмовився.

Чи були допущені судом порушення вимог кримінального процесуального закону? Якщо були, то які саме і які наслідки для вироку вони тягнуть?

Задача 7. Суд у складі двох суддів і трьох присяжних засідателів розглянув справу по обвинуваченню Вашука В., Гордона Г., Кобицького К. та інших (всього 6 осіб) у скоєнні злочинів, передбачених пунктами 4, б, 11, 12 ч. 2 ст. 115 КК України. Враховуючи те, що справа буде розглядатися тривалий час, головуючий оголосив про участь у складі суду запасного присяжного засідателя Куліша К., який через два дні приїде з відрадження і прибуде до суду. Прокурор висловив заперечення проти продовження розгляду справи без участі запасного присяжного засідателя і запропонував судові розгляд справи відкласти до його прибуття на судові засідання. Головуючий відхилив пропозицію прокурора, мотивуючи тим, що КПК передбачає відкладення розгляду справи у зв'язку з неявкою кого-небудь із викликаних осіб або у зв'язку з необхідністю витребувати нові докази. Суд виніс ухвалу про продовження розгляду справи.

З'ясуйте такі питання:

- 1. Що таке «законний склад суду» та його незмінність при розгляді справи?*
- 2. Чи допускається заміна когось зі складу суду під час розгляду справи? Якщо так, то кого і за яких умов?*
- 3. У яких випадках суд може відкласти розгляд справи?*
- 4. Яких дій вживає суд у зв'язку з відкладенням розгляду справи (до закриття судового засідання і після його закриття)?*

Задача 8. На завершенні судового слідства у справі по обвинуваченню Горбатюка Г. за ст. 286 КК України захисник обвинуваченого подав до суду фотознімки (панорамний, вузловий і детальний) місця автоподії. Ці фотознімки свідчили, що в протоколі огляду місця події не були відображені суттєві обставини, а гальмівний шлях визначений неточно. У зв'язку з цим захисник заявив клопотання про приєднання до справи поданих ним фотознімків, а також про проведення огляду місця події судом.

Висловлюючи свою думку щодо заявленого захисником клопотання, прокурор відзначив, що повторне проведення огляду місця події навряд чи внесе щось нове у зібрану досудовим слідством доказову базу, а тому нехай це клопотання суд вирішує на свій розсуд. Що ж стосується приєднання до справи поданих захисником фотознімків, то він заперечує проти цього, оскільки збирання доказів — це функція органів досудового слідства, прокурора і суду, а не захисника.

Суддя ухвалив постанову про задоволення клопотання захисника.

Зробіть аналіз описаної ситуації і дайте оцінку діям захисника, державного обвинувача і суду під кутом зору чинного КПК.

Задача 9. Під час розгляду кримінальної справи по обвинуваченню Петренка П. за ст. 116 КК України (у підготовчій частині судового засідання) суддя, попри заперечення прокурора, задовольнив клопотання захисника обвинуваченого про виклик до суду ще двох свідків, які не були допитані на досудовому слідстві. Незадоволений таким рішенням суду прокурор почав кидати репліки на адресу судді, звинувачуючи його в необ'єктивності та упередженості щодо сторони обвинувачення. Головуючий зробив йому зауваження про недопустимість такої поведінки, на що державний обвинувач відповів погрозою заявити йому відвід. Слідом за прокурором потерпілий також почав висловлювати обурення діями судді та звинуватив його «у несправедливості». Головуючий попередив прокурора і потерпілого, що у випадку продовження порушення ними порядку судового засідання він усуне їх від участі у розгляді справи.

- 1. Якою є роль головуючого у судовому засіданні?*
- 2. Як КПК регулює поведінку учасників судового розгляду?*
- 3. Які заходи вправі вживати головуючий до учасників судового розгляду та інших осіб, які присутні в залі суду, коли вони не виконують його розпоряджень?*
- 4. Як мав діяти головуючий в описаній ситуації?*

Задача 10. Обвинувачений Кондратюк К., який обвинувачувався у вчиненні злочину, передбаченого п. 6 ст. 115 КК України, зробив у судовому засіданні заяву про відмову від послуг свого захисника — адвоката Гикавки. Своє рішення він мотивував так: «Моя позиція в справі не збігається з позицією мого захисника».

Вислухавши думку учасників судового розгляду, суд відхилив клопотання обвинуваченого, мотивуючи тим, що «санкція статті, за якою кваліфікується злочин, передбачає довічне позбавлення волі». У процесі судового слідства обвинувачений знову заявив клопотання про відмову від захисника. Адвокат Гикавка Г. підтримав це клопотання, підтвердивши, що «дійсно, їх позиції мають істотні розбіжності», а крім того, він до вступу у справу надавав юридичну допомогу потерпілому, склавши йому позовну заяву для пред'явлення цивільного позову у справі.

За таких обставин суд задовольнив клопотання обвинуваченого, звільнив адвоката від участі в судовому засіданні і продовжив розгляд справи без участі захисника.

- 1. Якими процесуальними правами наділений обвинувачений під час судового розгляду?*
- 2. Якими є процесуальні функції захисника в судовому розгляді?*
- 3. У чому полягає суть заборони «відмови захисника в судовому засіданні від захисту обвинуваченого»? Чи є ця заборона абсолютною?*
- 4. Чи допустив суд у цій справі порушення права обвинуваченого на захист?*

Задача 11. Під час судового розгляду кримінальної справи по обвинуваченню Слюсаренка С. у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 121 КК України, прокурор вирішив змінити обвинувачення, пред'явлене обвинуваченому. На його переконання, дані судового слідства підтверджують, що обвинувачений вчинив злочин, передбачений ч. 1 ст. 115 КК. Про зміну обвинувачення прокурор заявив судові клопотання. Висловлюючи свою думку щодо цього клопотання, захисник обвинуваченого, адвокат Гикавка Г. вважав, що воно не може бути задоволене. Він відзначив, що змінити обвинувачення в суді на більш тяжке або таке, що істотно змінює пред'явлене обвинувачення за фактичними обставинами прокурор не вправі. Не вправі цього зробити і суд, оскільки відповідно до ст.337 КПК він розглядає справу тільки в межах пред'явленого обвинуваченому обвинувачення.

Представник потерпілого, адвокат Перебийніс П., із приводу клопотання прокурора висловив таку думку: змінити обвинувачення в суді прокурор вправі, винісни про це відповідну постанову і вручивши її учасникам сурового розгляду з обох сторін. Така зміна може відбутися як із метою полегшення становища обвинуваченого (зменшення обсягу обвинувачення або перекваліфікація діяння на кримінальний закон, який передбачає відповідність за менш тяжкий злочин), так і його обтяження. Але прокурор не дотримав процедури зміни обвинувачення в суді, а тому його клопотання не підлягає задоволенню.

Проаналізуйте описану ситуацію і дайте відповіді на такі запитання:

- 1. Чи вправі прокурор змінити обвинувачення?*
- 2. Якщо вправі, то за яких умов і в якому процесуальному порядку?*
- 3. Чи вправі прокурор змінити обвинувачення в суді на більш тяжке?*
- 4. Чи правильно діяв суд в описаній ситуації?*

Література

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України від 28 черв. 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. // Голос України. — 2012. — 19 травня (№ 90—91). — С. 9—59.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. / Є.М. Блажівський, Ю.М. Грошевий, Ю.М. Дьомін та ін.; за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, А.В. Портнова. Х.: Право, 2012. Т. 2. 664 с.

4. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. / Є.М. Блажівський, Ю.М. Грошевий, Ю.М. Дьомін та ін.; за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, А.В. Портнова. Х.: Право, 2012. Т. 1. 768 с.

5. Кримінальний процес : підруч. / Бойко О.П., Гаркуша А.Г., Захарко А.В., Литвинов В.В., Рогальська В.В., Сербін М.М., Солдатенко О.А., Федченко В.М., Черняк Н.П./ кер. авт. кол. д-р юрид. наук, доц. О.Ф. Кобзар. — У 2-х ч. Ч. 1. — Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017 — 337 с.

6. Грошевий Ю.М., Тацій В.Я., Туманянц А.Р. Кримінальний процес: підручник за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило. Харків: Право, 2013.- 824 с.
7. Капліна О.В., Шило О.Г., Трофименко В.М. Кримінальний процес [Текст]: підручник/ О.В. Капліна, О.Г.Шило., В.М. Трофименко- Харків: Видавництво «Право», 2018.- 584 с.
8. Бартовщук О. Судовий розгляд у розумні строки : мрії чи реальність / О. Бартовщук // Право України. — 2006. — № 7. — С. 46—51.
9. Бігун В. С. Філософія правосуддя (до постановки проблеми) / В. С. Бігун // Проблеми філософії права. — К., 2006/2007. — Т. 4/5. — С. 113—119.
10. Веретехин Е.Г. Проблемы предварительного расследования и их восполнение в суде первой инстанции / Е.Г. Веретехин. – Казань, 1988.
11. Загурський О. Б. Судові дебати в кримінальному процесі : правові та психологічні проблеми : [монографія] / Загурський О. Б. — Івано-Франківськ : Місто НВ, 2005. — 208 с.
12. Калашникова Н.Я. Гарантія права обвиняемого на захисту при изменении обвинения и наказания / Н.Я. Калашникова. - М., 1975.
13. Леоненко В.В. Професійна етика учасників уголовного судопроизводства/ В.В. Леоненко. - К., 1981.
14. Лившиц В.Я. Принцип непосредственности в советском уголовном процессе/ В.Я. Лившиц. - М.- Л., 1949.
15. Ликас А.Л. Культура правосудия / А.Л. Ликас. - М., 1990.
16. Мартынчик Е.Г. Гарантії прав обвиняемого в суде первой инстанции / Е.Г. Мартынчик. - Кишинев, 1975.
17. Михеєнко М.М., Шибіко В.П., Нор В.Т. Кримінально-процесуальне право / М.М. Михеєнко, В.П. Шибіко, В.Т. Нор. – 1999 р. – 356 с.
18. Морщакова Т.Г., Петрухин І.Л. Оцінка якості судового розбиральства по уголовним делам / Т.Г. Морщакова, І.Л. Петрухин. - М., 1987.
19. Попелюшко В. Чи можливий справжній змагальний судовий розгляд в українському кримінальному процесі / В. Попелюшко // Право України. — 2006. — № 3. — С. 94—97.
20. Рогатюк І. В. Обвинувачення у кримінальному процесі України : [монографія] / Рогатюк І. В. — К. : Атіка, 2006. — 160 с.
21. Тертишник В. М. Гарантії істини та захисту прав і свобод людини в кримінальному процесі / Тертишник В. М. ; МВС України. Юридична академія. — Дніпропетровськ : Дніпропетр. Юрид. акад. МВС України, 2002. — 432с.
22. Тетерин Б.С. Протокол судового засідання по уголовному делу / Б.С. Терерин. - М., 1960.
23. Яновська О. Г. Основні напрями розвитку змагального кримінального судочинства в Україні у світлі євроінтеграційних процесів / О. Г. Яновська // Юридична Україна : наук. журнал. — 2011. — № 11. — С. 91—96.

Семінарське заняття 12
Тема: Судовий розгляд кримінальної справи

План

1. Підготовча частина судового засідання.
2. Судовий розгляд
4. Судові дебати. Право на репліку.
5. Останнє слово обвинуваченого.

Теми рефератів та доповідей

1. Судовий розгляд: поняття, задачі і значення.
2. Коротка характеристика загальних умов судового розгляду.
3. Суд, сторони, інші учасники судового розгляду, їх процесуальне становище.
4. Структура судового розгляду.

Питання для самостійного опрацювання

1. Особливості допиту неповнолітнього в суді.
2. Види процесуальних дій під час судового слідства.
3. Особливості розгляду справ в суді присяжних: загальна характеристика.
4. Особливості структури розгляду справ в суді присяжних.
5. Етапи судового розгляду з участю присяжних засідателів.
6. Особливості промови захисника.
7. Особливості промови державного обвинувача.
8. Особливості промови цивільного позивача і цивільного відповідача.

Питання та завдання для самоконтролю

1. В чому суть та значення стадії судового розгляду?
2. З яких частин складається судовий розгляд?
3. Яка процесуальна форма підготовчої частини судового розгляду?
4. Яка процедура дослідження доказів під час судового розгляду?
5. Структура та зміст промови прокурора під час судових дебатів.
6. Структура та зміст промови захисника під час судових дебатів.
7. Структура та зміст промови потерпілого під час судових дебатів.
8. Структура та зміст промови цивільного позивача і цивільного відповідача під час судових дебатів.
9. В чому суть та значення останнього слова обвинуваченого?
10. В чому полягає зміст репліки та яке її значення в кримінальному провадженні?

Практичні завдання

Задача 1. 12 липня 2017 р. апеляційний суд закінчив судове слідство і наступного дня збирався перейти до судових дебатів у справі семи обвинувачених, які обвинувачувалися у вбивствах, розбійних нападах, зґвалтуваннях та інших тяжких злочинах.

При переїзді з апеляційного суду до слідчого ізолятора (СІЗО) шестеро обвинувачених, скориставшись безвідповідальним ставленням до своїх службових обов'язків військовослужбовців внутрішніх військ МВС, які конвоювали ув'язнених, втекли зі спецмашини, прихопивши з собою зброю конвою. Сьомий добровільно повернувся до СІЗО.

Як діяти суду далі у цій справі? Чи може він продовжити судовий розгляд?

Які органи будуть проводити розслідування і судовий розгляд справи щодо осіб, які входили до складу конвою (караулу)?

Які заходи можуть бути вжиті для охорони життя і здоров'я свідків та потерпілих від підсудних, які втекли?

Задача 2. Районний суд розглянув у судовому засіданні справу по обвинуваченню Колосова К. за ч.4 ст.296 КК і ч.1 ст.121 КК і виніс щодо нього обвинувальний вирок.

Як видно з матеріалів справи, розгляд її судом першої інстанції розпочався 26 січня 2013 р., а потім було оголошено перерву до 30 січня. 30 січня Колосова К. не було доставлено в суд у зв'язку з тим, що він захворів - вдарився головою і одержав струс головного мозку. Наступного дня, тобто 31 січня, суд виїхав до слідчого ізолятора, де утримувався Колосов, йому було надано останнє слово і суд, повернувшись, виніс вирок.

У цей період, з 29 січня до 7 лютого 2013 р., Колосов К. перебував на стаціонарному лікуванні в медчастині з приводу удару головою і струсу головного мозку першого ступеня. Однак суд не мав висновку лікаря про можливість участі обвинуваченого в судовому засіданні.

Оцініть дії і рішення суду.

Задача 3. Неповнолітні підсудні Громов Г. і Закопайко З., по справі яких було проведено підготовче судове засідання, які обвинувачувались у крадіжці особистого майна громадян з проникненням у приміщення (квартиру), одержали копії обвинувального акту 13 січня 2017 р. о 10 год. 16 січня з 14 год. почалося слухання їх справи в суді.

Громов Г. і Закопайко З. просили суд допустити їх знайомого Канішенка К. до участі у справі як захисника. Суд відхилив це клопотання, мотивуючи тим, що Канішенко К. на попередньому судовому засіданні порушував порядок, і за власною ініціативою призначив для участі у справі іншого адвоката.

У зв'язку з недопустимою поведінкою обвинувачених останні були видалені з залу судового засідання і справа розглядалась без їх участі. Суд виніс обвинувальний вирок.

Оцініть дії і рішення суду.

Задача 4. Боришполець Б. і Гриценко Г. були засуджені за ч.3,4 ст.187 і п."б" ст.115 КК. Вони визнані винними у розбійному нападі на Михайлова М. та Янгеля і умисному вбивстві з корисливих мотивів Янгеля.

У судовому засіданні підсудні винними себе не визнали, пояснивши, що вони на Михайлова М. і Янгеля Я. не нападали, а їм відомо, що ці особи, які перебували в сусідній кімнаті гуртожитку, самі затіяли бійку між собою. Обвинувачені наполягали на виклику і допиті в судовому засіданні потерпілого Михайлова М., який проживає нині в сусідній області, та основного свідка - очевидця Жданова Ж. - працівника поліції, якого переведено по службі до сусіднього району. Це ж прохання підтримали захисник і прокурор.

Суд, розглянувши ці клопотання, оголосив показання свідка Жданова Ж. і потерпілого Михайлова М., які вони дали на досудовому слідстві, зробивши висновок про неможливість їх явки до суду через їх проживання в інших щодо розташування суду місцевостях.

Які порушення вимог кримінального процесуального закону допущені судом? Чи впливають вони на законність вироку?

Задача 5. Обвинувачений Кияниця К., який обвинувачувався за ст.86¹ КК, під час виголошення останнього слова дуже розхвилювався і знепритомнів. Опам'ятавшись, просив суд дослухати його, "як тільки краще стане з серцем". Лікарі "Швидкої допомоги" констатували: "Інфаркт міокарда".

Як бути суду в цій ситуації? Чи може він піти до нарадчої кімнати і винести вирок?

Задача 6. Блинова О. обвинувачувалась у тому, що на ґрунті ревнощів облила свого чоловіка та його знайому бензином і підпалила їх, в результаті чого обоє померли.

Після закінчення досудового розслідування справу було передано до апеляційного суду. Блинова заявила перед судом клопотання про розгляд справи без неї у зв'язку з її хворобою. Суд своєю ухвалою задовольнив це клопотання і, розглянувши справу за відсутності обвинуваченої, виніс щодо неї обвинувальний вирок.

Оцініть законність ухвали і вироку суду.

Задача 7. Леонов Л., який обвинувачувався в злісному порушенні правил адміністративного нагляду (ст.395 КК), у судовому засіданні відмовився від послуг адвоката і заявив, що захищатися буде самостійно. Після виступу в судових дебатах прокурора Леонову Л. було надано останнє слово, а далі суд пішов до нарадчої кімнати і виніс обвинувальний вирок.

Яке порушення кримінального процесуального закону допустив суд?

Чи може воно бути підставою для скасування вироку щодо Леонова Л.?

Задача 8. Томаш Т., який обвинувачувався у розкраданні державного майна на суму 600 гривень і в халатності з заподіянням шкоди на суму 25000 гривень, був виправданий вироком районного суду відповідно за відсутністю в його діях складу злочину та за недоведеністю його участі у вчиненні злочину.

Заявлений до Томаша Т. цивільний позов суд залишив без розгляду.

Оцініть законність вироку суду в частині цивільного позову.

Задача 9. Підготувати ділову гру по темі “Судовий розгляд” Порядок проведення

Учасники гри:

- суддя (студент №1)
- прокурор (студент №2)
- потерпілий (студент №4)
- обвинувачений (студент №5)
- захисник (студент №6)
- свідок №1 (студент №7)
- свідок №2 (студент №8)
- свідок №3 (студент №9)
- секретар судового засідання (студент №10)

Вихідні дані. Особа (студент №5) обвинувачується в тому, що будучи в нетверезому стані, вкрав мотоцикл “Ява-350” біля стоянки автомобілів, який належав потерпілому (студент №4). Вчинене ним діяння містить склад злочину, передбачений ч.2 ст.185 КК України.

Підготовча частина

Головуючий відкриває судове засідання і оголошує про розгляд відповідного кримінального провадження.

Секретар судового засідання доповідає суду хто з учасників провадження, викликаних і повідомлених осіб прибув в судове засідання, встановлює їх особи, встановлює їх повноваження: захисник - адвокат, державний обвинувач, потерпілий, свідки №1 і №2. Якщо не з’явилися в суд свідки, то вказати в зв’язку з якою причиною і чи підтверджується це документами.

Секретар судового засідання повідомляє про здійснення повного фіксування судового розгляду, а також про умови фіксування судового засідання.

Головуючий оголошує склад суду, а також прізвище прокурора, захисника, секретаря і роз’яснює обвинуваченому, іншим учасникам судового розгляду право відводу.

Кожний окремо повідомляють, чи заявляють вони такий відвід.

В судове засідання не з’явився свідок №3. Суд вислуховує думку учасників судового розгляду про можливість розгляду справи у відсутності неприбулого свідка.

Судовий розпорядник роздає особам, які беруть участь у судовому розгляді, пам’ятку про їхні права та обов’язки, передбачені КПК. При необхідності головуєчий роз’яснює належні їм права.

За розпорядженням головуєчого свідки видаляються із залу судового засідання в окрему кімнату до початку допиту.

Судовий розгляд

Після закінчення підготовчих дій головуєчий оголошує про початок судового розгляду.

Державний обвинувач оголошує обвинувальний акт і пояснює обвинуваченому суть обвинувачення.

Головуючий з'ясовує думку учасників судового розгляду щодо визначення обсягу доказів, що підлягають дослідженню, та порядку їх дослідження.

Один з учасників пропонує порядок: почати з допиту обвинуваченого, потім допитати потерпілого і свідків, оголосити висновки експертів та дослідити речові докази, оголосити документи.

Всі учасники погоджуються з таким порядком (якщо ні - то пропонують свій).

Суд розглядає клопотання учасників, заслуховує думку кожного з них і постановляє ухвалу.

Допит обвинуваченого

Обвинувачений у формі вільної розповіді дає показання.

Потім обвинувачений відповідає на поставлені запитання (доповнюючі, нагадуючі, уточнюючі і контрольні):

- прокурора;
- захисника;
- потерпілого;
- інших обвинувачених;
- цивільного позивача, цивільного відповідача;
- головуєчого, інших суддів.

Допит потерпілого

Суд встановлює особу потерпілого, з'ясовує стосунки потерпілого з обвинуваченим, з'ясовує чи зрозумілі належні йому права. Попереджає про кримінальну відповідальність за дачу завідомо неправдивих показань.

Потерпілий у формі вільної розповіді дає показання.

Потім потерпілий відповідає на поставлені запитання:

- прокурора
- захисника
- обвинувачених
- цивільного позивача і цивільного відповідача
- головуєчого, інших суддів.

Допит свідків

Викликається свідок №1.

Головуючий встановлює відомості про його особу та з'ясовує стосунки свідка з обвинуваченим і потерпілим.

Головуючий роз'яснює його права (пам'ятка – за необхідності) та обов'язки і попереджує про кримінальну відповідальність за ст.384, 385 КК України, за відмову від показань і за дачу завідомо неправдивих показань та приводить до присяги.

Свідок дає показання у формі вільної розповіді, а потім відповідає на поставлені запитання:

- прокурора
- захисника
- потерпілого
- обвинувачених
- цивільного позивача і цивільного відповідача
- головуючого, інших суддів.

Викликається в зал судового засідання свідок №2 (порядок допиту такий же, як і свідка №1)

Під час судового розгляду можуть бути проведені такі судові дії:

- пред'явлення для впізнання (ст. 355 КПК)
- дослідження висновку експерта та його допит (ст. 356 КПК)
- досліджуються речові докази (ст. 357 КПК)
- досліджуються документи (ст.358 КПК)
- отримуються консультації та роз'яснення спеціаліста (ст. 360 КПК)
- проводиться огляд на місці (ст.361 КПК)

Головуючий опитує учасників судового розгляду чи бажають вони доповнити судове слідство і чим саме.

Судові дебати

Промова державного обвинувача за своїм змістом має:

- громадсько-політичну оцінку злочину й особи підсудного;
- характеристику складу злочину, який на його думку, знайшов своє підтвердження в судовому засіданні;
- вичерпний аналіз зібраних і перевірених на судовому слідстві доказів і обґрунтування ними своєї пропозиції стосовно до вини підсудного, кваліфікації його дій та міри покарання;
- підтримує пред'явлений ним або цивільним позивачем цивільний позов, якщо цього вимагає охорона державних чи громадських інтересів.

Промова потерпілого (його представника):

- дає загальну характеристику проведеного судового розгляду;
- висловлює свою думку щодо доведеності вини обвинуваченого у вчиненні злочину;
- звертається до суду з відповідним проханням про призначення відповідної міри покарання.

Промова цивільного позивача (його законного представника та представника):

- обґрунтовує свої позовні вимоги, підстави та розмір заявленого цивільного позову;
- акцентує увагу на доведеності вчинення злочину, наявності безпосереднього причинного зв'язку між вчиненим діянням і настанням матеріальних збитків, а також висловлюється щодо розміру завданої шкоди;

- висловлюється з інших питань, які пов'язані із цивільним позовом (підстави і мотиви виправдання).

Промова цивільного відповідача (його представника):

- викладає питання, пов'язані із цивільним позовом;
- доведення фактів, що підтверджують неможливість вчинення обвинуваченим злочину, відсутність матеріальних збитків від дій обвинуваченого, заподіяння шкоди меншої за своїм розміром, ніж заявлений позов;
- відсутність обов'язку цивільного відповідача відшкодувати завдані збитки.

Промова обвинуваченого (його законного представника):

- дає загальну характеристику проведеного судового розгляду;
- висловлює думку щодо доведеності його вини встановленими під час судового розгляду доказами.

Промова захисника

В залежності від обставин конкретної справи захисник може:

- спростувати обвинувачення в цілому і просити суд виправдати - підсудного або заперечувати окремі пункти обвинувачення;
- не заперечувати обвинувачення в цілому, якщо воно повністю знайшло своє підтвердження на судовому слідстві, під іншим кутом зору, ніж обвинувач, дати пояснення діяння підсудного, доказуючи його меншу суспільну небезпеку;
- заперечувати кваліфікацію злочину, пропонуючи іншу, менш тяжку;
- висловлювати свою думку про обставини, які пом'якшують відповідальність обвинуваченого;
- сперечатися щодо підстав та розміру цивільного позову.

Головуючий роз'яснює учасникам судових дебатів право скористатись репліками.

Головуючий оголошує про закінчення судових дебатів і надає *останнє слово обвинуваченому*.

Головуючий виходить до нарадчої кімнати для постановлення вироку.

Вирок проголошується в залі судового засідання і головуєчий роз'яснює обвинуваченому і іншим учасникам судового розгляду суть, порядок і строк оскарження вироку.

Література

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України від 28 черв. 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. // Голос України. — 2012. — 19 травня (№ 90—91). — С. 9—59.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. / Є.М. Блажівський, Ю.М. Грошевий, Ю.М. Дьомін та ін.; за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, А.В. Портнова. Х.: Право, 2012. Т. 2. 664 с.
4. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. / Є.М. Блажівський, Ю.М. Грошевий, Ю.М. Дьомін та ін.; за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, А.В. Портнова. Х.: Право, 2012. Т. 1. 768 с.
5. Кримінальний процес : підруч. / Бойко О.П., Гаркуша А.Г., Захарко А.В., Литвинов В.В., Рогальська В.В., Сербін М.М., Солдатенко О.А., Федченко В.М., Черняк Н.П./ кер. авт. кол. д-р юрид. наук, доц. О.Ф. Кобзар. – У 2-х ч. Ч. 1. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017 – 337 с.
6. Грошевий Ю.М., Тацій В.Я., Туманянц А.Р. Кримінальний процес: підручник за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило. Харків: Право, 2013.- 824 с.
7. Капліна О.В., Шило О.Г., Трофименко В.М. Кримінальний процес [Текст]: підручник/ О.В. Капліна, О.Г.Шило., В.М. Трофименко- Харків: Видавництво «Право», 2018.- 584 с.
8. Алексеев Н.С., Макарова З.В. Ораторское искусство в суде / Н.С. Алексеев, З.В. Макарова. - Л., 1989.
9. Бартовщук О. Судовий розгляд у розумні строки : мрії чи реальність / О. Бартовщук // Право України. — 2006. — № 7. — С. 46—51.
10. Воробьев Г.А. Планирование судебного следствия / Г.А. Воробьев. - М., 1978.
11. Загорский Г.И. Судебное разбирательство по уголовному делу. - М., 1985.
12. Загурський О. Б. Судові дебати в кримінальному процесі : правові та психологічні проблеми : [монографія] / Загурський О. Б. — Івано-Франківськ : Місто НВ, 2005. — 208 с.
13. Каз В.М. Проблемы доказывания в суде первой инстанции/ В.М. Каз. – Саратов, 1978.
14. Коваленко Є. Г. Кримінальний процес України : [підруч.] / Є. Г. Коваленко, В. Т. Маляренко. — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 688 с.
15. Колбая Г.Н. Соотношение предварительного следствия и судебного разбирательства / Г.Н. Колбая. - М., 1975.
16. Кошинець В. В. Спеціальні психологічні знання в кримінальному процесі: теоретичні засади та практичні проблеми : [навч. посіб.] / В. В. Кошинець, В. Я. Марчак. — Чернівці : Рута, 2007. — 215 с.
17. Литвиненко Е.А. Судебная речь / Е.А. Литвиненко. – Минск, 1972.
18. Михеєнко М.М., Шибіко В.П., Нор В.Т. Кримінально-процесуальне право / М.м. Михеєнко, В.П. Шибіко, В.Т. Нор. – 1999 р. – 356 с.
19. Молдован В.В. Риторика: загальна та судова/ В.В. Молдован. - К., 1999.
20. Очередин В.Т. Производство в суде присяжных / В.Т. Очередин. Уч.пособие. – Волгоград, 1997.
21. Перлов И.Д. Подготовительная часть судебного разбирательства в советском уголовном процессе / И.Д. Перлов. – М., 1956.

22. Побегайло Г.Д. Судебные прения в советском уголовном процессе/ Г.Д. Побугайло. - М., 1982.
23. Потеружа И.И. Воспитательно-предупредительное значение судебного разбирательства уголовных дел / И.И. Потеружа. – Минск, 1976.
24. Савицкий В.М. Государственное обвинение в суде / В.М. Савицкий. - М.. 1971.
25. Саркисянц Г.П. Законный представитель несовершеннолетнего обвиняемого в суде /Г.П. Саркисянц . – Ташкент, 1985.
26. Сергеич П. Искусство речи на суде / П. Сергеич. - М., 1988.
27. Тertiшник В. М. Гарантії істини та захисту прав і свобод людини в кримінальному процесі / Тertiшник В. М. ; МВС України. Юридична академія. — Дніпропетровськ : Дніпропетр. Юрид. акад. МВС України, 2002. — 432с.
28. Трофименко Н.С. Правовые и психологические вопросы взаимодействия субъектов уголовно-процессуальной деятельности в суде первой инстанции / Н.С. Трофименко. - Днепропетровск: ДГУ, 1995.
29. Чеджемов Т.Б. Судебное следствие / Т.Б.Чеджемов - М., 1979.
30. Яновська О. Г. Основні напрями розвитку змагального кримінального судочинства в Україні у світлі євроінтеграційних процесів / О. Г. Яновська // Юридична Україна : наук. журнал. — 2011. — № 11. — С. 91—96.

Семінарське заняття 13

Тема: Постановлення та проголошення судового рішення

План

1. Поняття і значення судового рішення (вироку, ухвали).
2. Види вироків.
3. Процесуальний порядок постановлення вироків.
4. Структура та зміст вироків.
5. Ухвали суду.

Теми рефератів та доповідей

1. Вирок – акт правосуддя.
2. Правові властивості вироків.
3. Винесення вердикта присяжних.
4. Окрема ухвала суду.

Питання для самостійного опрацювання

1. Порядок наради суддів.
2. Відновлення судового розгляду.
3. Розв'язання цивільного позову.
4. Забезпечення цивільного позову.
5. Вирішення питання про речові докази.

- 6.Вирішення питання про судові витрати.
- 7.Визначення міри покарання за сукупністю злочинів.
- 8.Обчислення строку відбуття покарання.
9. Окрема думка судді.
- 10.Надання родичам дозволу на побачення з засудженим.
11. Заходи піклування про неповнолітніх дітей і збереження майна засудженого.

Питання та завдання для самоконтролю

1. В чому полягає значення судових рішень в кримінальному провадженні?
2. Які види вироків передбаченні чинним КПК України?
3. Розкрийте зміст та форму вироку суду.
4. За яких підстав виноситься ухвала судом?
5. Розкрийте зміст та форму ухвали суду.
6. Який існує порядок поставлення судового рішення?
7. В якому випадку суддя може скласти окрему думку і яка її роль в кримінальному провадженні?

Практичні завдання

Задача 1. Терник О.С. і Єрмоленко О.Г. було пред'явлено обвинувачення в тому, що вони, працюючи продавцями відділу крамниці, присвоїли 1438 грн., які були отримані від продажу товару (ч.2 ст.191 КК України). Недостача вказаної суми була виявлена в ході ревізії.

На досудовому слідстві і в судовому розгляді обвинувачені себе винними не визнали, а недостачу, яка мала місце, пояснили тим, що продавцями працювали всього 6 місяців і внаслідок того, що досвіду було зовсім мало, невірно вели і оформляли документацію у відділі.

Суд виніс обвинувальний вирок і визнав обвинувачених винними у викраденні шляхом присвоєння 1438 грн. В основу вироку були покладені наступні висновки суду: “Терник і Єрмоленко не представили доказів того, що вони при отриманні і відпуску товарів допускали помилки, які і привели до недостачі товарів; свідки, які допитані на судовому розгляді, характеризують обвинувачених як гарно підготовлених працівників, які не просили про допомогу для оформлення документації; хоча факт присвоєння грошей в сумі 1438 грн. викликає деякий сумнів, але суд впевнений в тому, що недостача товарів мала місце, а сума недостачі обвинуваченими не оскаржується і в справі немає даних, які свідчать про те, що викрадення було скоєно іншими особами”.

Чи може бути визнаний законним і обґрунтованим вирок, винесений по даній справі?

Задача 2. Крепкин К.С. підозрювався у вчиненні вбивства Карташова О.С. з хуліганських спонукань. Повідомивши Крепкину К.С. про підозру по п. “7” ст.115 КК України, слідчий в подальшому на підставі даних, що є у справі піддався сумніву в психічній повноцінності обвинуваченого і призначив

стаціонарну судово-психіатричну експертизу. Експерти в своєму висновку вказали, що Крепкин страждає психічним захворюванням у формі алкогольного псевдопараліча і є неосудним.

Маючи ці дані, слідчий, не запрошуючи до справи захисника, склав клопотання про закриття кримінальної провадження і направлення справи в суд для вирішення питання про застосування до Крепкина К.С. примусових заходів медичного характеру. Прокурор затвердив це клопотання слідчого і направив справу в суд. Суд розглянув справу з участю прокурора, але без захисника і після допиту свідків і експерта виніс постанову про направлення Крепкина К.С. на примусове лікування строком на 3 роки в психіатричну лікарню загального типу.

Оцініть ситуацію з точки зору кримінального процесуального закону?

Задача 3. Іванов І.І. і Піменов П.П. по справі яких було проведено підготовче провадження, які обвинувачувались в тому, що вони систематично скоювали крадіжки з квартир в селі Будівниче.

На судовому розгляді один з вказаних в обвинувальному акті епізодів - крадіжка з квартири Олейника О. - не знайшов свого підтвердження. Разом з тим з'ясувалось, що крім злочинів, вказаних в обвинувальному акті, обвинувачені скоїли також крадіжку з квартири Попова П.П.

Як повинен поступити суд?

Задача 4. Суд призначив розгляд справи по обвинуваченню 20-річного Кудінова К. в хуліганстві з участю захисника. Останній на початок розгляду в судові засідання не з'явився. Після допитів обвинуваченого, потерпілого, свідків суд оголосив обвинуваченому, що в судові засідання для захисту його інтересів з'явився адвокат, якого суд запросив через адвокатське об'єднання на підставі ст.49 КПК України.

Суд задовольнив заявлений Кудіновим К. відвід адвокату, розглянув справу без захисника і виніс обвинувальний вирок.

Оцініть законність вироку суду.

Задача 5. Гриньків Ф. І. обвинувачувався в тому, що, їдучи на закріпленому за ним автомобілі по вулиці, де було багато пішоходів, проявив необачність — не зауважив, як із правого боку за ходом автомобіля до нього наблизився Паньків А. Була ожеледь, і при гальмуванні (спереду на відстані біля 5 м був пішохідний перехід) автомобіль закинуло і задня частина кузова вдарила потерпілого. Від одержаних тілесних ушкоджень останній помер. Провівши судові слідство, суд дійшов висновку, що Гриньків Ф.І. не порушив правил вуличного руху, і виніс виправдувальний вирок за недоведенням участі обвинуваченого у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 286 КК України. Суд також відмовив у задоволенні цивільного позову, заявленому дружиною померлого Паньківа П..

1. Чи правильно суд визначив підставу виправдання обвинуваченого?

2. За якими підставами може бути постановлено виправдувальний вирок?

3. Чи впливають підстави виправдання на вирішення цивільного позову у кримінальній справі?

Задача 6. Громадянина Томаша Т., якого звинувачували у розкраданні майна на суму 6 тис. грн. та у службовій недбалості із заподіянням шкоди на суму 15 тис. грн, вироком місцевого суду було виправдано відповідно за відсутністю у його діях складу злочину та недоведеністю його участі у вчиненні злочину. Заявлений до Томаша Т. цивільний позов суд залишив без розгляду.

Чи правильно вчинив суд у цій ситуації?

Задача 7. Одночасно з вироком суд постановив окремі ухвали щодо потерпілих Максимова М. та Михайлова М. У них суддя зазначив, що 20 грудня 2017 р. потерпілі не з'явилися без поважних причин на судове засідання, а 24 грудня відмовилися давати показання і порушували порядок у судовому засіданні. Окремі ухвали було надіслано адміністрації за місцем роботи потерпілих.

Чи правильно діяв суд у цій ситуації?

Задача 8. Скласти обвинувальний вирок суду.

Задача 9. Скласти виправдувальний вирок суду.

Задача 10. Скласти окрему постанову (ухвалу судді, суду).

Література

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. ; із змін. і доповн. — К. : Атіка, 2006. — 64 с.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. // Голос України. — 2012. — 19 травня (№ 90—91). — С. 9—59.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. / Є.М. Блажівський, Ю.М. Грошевий, Ю.М. Дьомін та ін.; за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, А.В. Портнова. Х.: Право, 2012. Т. 2. 664 с.

4. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. / Є.М. Блажівський, Ю.М. Грошевий, Ю.М. Дьомін та ін.; за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, А.В. Портнова. Х.: Право, 2012. Т. 1. 768 с.

5. Кримінальний процес : підруч. / Бойко О.П., Гаркуша А.Г., Захарко А.В., Литвинов В.В., Рогальська В.В., Сербін М.М., Солдатенко О.А., Федченко В.М., Черняк Н.П./ кер. авт. кол. д-р юрид. наук, доц. О.Ф. Кобзар. — У 2-х ч. Ч. 1. — Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017 — 337 с.

6. Грошевий Ю.М., Тацій В.Я., Туманянц А.Р. Кримінальний процес: підручник за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило. Харків: Право, 2013.- 824 с.

7. Капліна О.В., Шило О.Г., Трофименко В.М. Кримінальний процес [Текст]: підручник/ О.В. Капліна, О.Г.Шило., В.М. Трофименко- Харків: Видавництво «Право», 2018.- 584 с.
8. Бушуев Г.И. Советские судьи при постановлении приговора \ Г.И. Бушуев. - М., 1988.
9. Грошевой Ю.М. Правові властивості вироку - акту правосуддя / Ю.М. Грошевой. - Х., 1994.
10. Грошевой Ю.М. Сущность судебных решений в советском уголовном процессе / Ю.М. Грошевой. - Харьков, 1979. - С. 101-136.
11. Добровольская Т.Н. Частные (особые) определения по уголовным делам / Т.Р. Добровольская. - М., 1975.
12. Докази і доказування у кримінальному судочинстві. Навч.посіб. / А.О.Ляш, С.М.Стаховський; За наук.ред. Ю.М.Грошевого. – К.: Університет “Україна”, 2006. – 185 с.
13. Мартынчик Е.Г. Особое мнение судьи по уголовному делу / Е.Г. Мартынчик. - Кишинев, 1980.
14. Мирецкий С.Г. Приговор суда / С.Г. Мирецкий. - М., 1989.
15. Михеенко М.М., Шибіко В.П., Нор В.Т. Кримінально-процесуальне право / М.М. Михеенко, В.П. Шибіко, В.Т. Нор. – 1999 р. – 356 с.
16. Толочко О.М. Судовий вирок і його мотивування / О.М. Толочко. - К., 1991.
17. Удалова Л.Д. Кримінальний процес України: особлива частина: Підручник / Л.Д. Удалова. – К.: Кондор, 2005. – 280 с.

Змістовий модуль 5. Перегляд судових рішень у кримінальному провадженні

Семінарське заняття 14

Тема: Провадження в суді апеляційної інстанції

План

1. Поняття, та значення апеляційного провадження.
2. Коло учасників стадії апеляційного провадження.
3. Порядок і строки подачі апеляції.
4. Прийняття та процесуальний порядок розгляду апеляційної скарги судом.
5. Підстави для зміни або скасування судового рішення.

Теми рефератів та доповідей

1. Основні риси апеляційного провадження.
2. Задачі та значення стадії апеляційного провадження.
3. Апеляція: зміст і структура.
4. Ухвала апеляційного суду.
5. Вирок (ухвала) апеляційного суду.

Питання для самостійного опрацювання

1. Недопустимість погіршення правового становища обвинуваченого.
2. Закриття кримінального провадження судом апеляційної інстанції підстави для призначення нового розгляду в суді першої інстанції.
3. Розгляд справи судом першої інстанції після скасування вироку (постанови).
4. Порядок перевірки ухвал суду.

Питання та завдання для самоконтролю

1. В чому полягає суть та значення стадії апеляційного провадження?
2. Хто має право на апеляційне оскарження?
3. Розкрийте порядок і строки апеляційного оскарження.
4. Які вимоги пред'являються до апеляційної скарги?
5. Хто вправі подати заперечення на апеляційну скаргу і яке її значення?
6. Які повноваження суду апеляційної інстанції?
7. Розкрийте підстави для зміни або скасування судового рішення.
8. За яких підстав відбувається закриття кримінального провадження судом апеляційної інстанції?
9. Охарактеризуйте зміст ухвали апеляційної інстанції.

Практичні завдання

Задача 1. Шпортун Ш. був засуджений судом на 3 роки позбавлення волі. Сторони захисту та обвинувачення в апеляційному порядку вирок не оскаржили. За три дні до закінчення строку на апеляційне оскарження в апеляційний суд надійшла апеляційна скарга батька засудженого Шпортуна Ш., який просив змінити призначене синові покарання на покарання, не пов'язане з позбавленням волі, посилаючись на те, що без батька залишилися двоє малолітніх дітей, а дружина Шпортуна за станом здоров'я працювати не може.

Шпортун Ш. після ознайомлення зі скаргою написав заперечення на неї, зазначивши, що він з нею не погоджується і бажає відбувати призначене йому покарання.

Назвіть суб'єктів права на апеляційне оскарження.

Чи підлягає розгляду ця кримінальна справа в суді апеляційної інстанції?

Задача 2. Захисник засудженого Іванчука І. вирішив подати апеляцію на обвинувальний вирок, в якій довести, що Іванчука І. засуджено незаконно, і просити суд апеляційної інстанції вирок скасувати, а справу закрити.

Повідомивши про це Іванчука І., який перебував під вартою, він дізнався від нього, що вирокком він задоволений, оскаржувати його не збирається і вимагає від адміністрації слідчого ізолятора негайного відправлення до місця відбування покарання.

Незважаючи на відсутність згоди свого підзахисного, захисник оскаржив вирок.

Чи зв'язаний захисник думкою свого підзахисного щодо оскарження судового рішення?

Задача 3. Постановою судді Глибоцького районного суду Чернівецької області від 28 травня 2017 р. потерпілим Рябцеву Василю та Рябцеву Андрію відмовлено у відновленні пропущеного строку на апеляційне оскарження обвинувального вироку від 27 лютого 2017 р., постановленого цим судом щодо Зарубицького.

Відмовляючи у відновленні строку на апеляційне оскарження вироку, суддя вказав на те, що причини пропущення строку не можуть бути визнані поважними.

Як видно з матеріалів справи, потерпілі Рябцев Василь та Рябцев Андрій проживають в Алтайському краї Російської Федерації. Після давання показань у судовому засіданні Глибоцького районного суду Чернівецької області у справі Зарубицького потерпілі повернулися до свого місця проживання, узгодивши з головуєчим можливість наступного розгляду справи за їх відсутності.

27 лютого 2017 р. був постановлений вирок у цій кримінальній справі.

30 березня 2017 р. потерпілі отримали направлену їм судом поштою копію вироку. 5 квітня 2017 р. потерпілі також поштою надіслали апеляційні скарги та клопотання про відновлення пропущеного строку на апеляційне оскарження, які надійшли до районного суду 18 квітня 2017 р.

У клопотаннях потерпілі посилалися на те, що вказані вище дати підтверджені штемпелями поштових відділень, просили відновити для них пропущений строк на оскарження вироку в апеляційному порядку.

Чи є відмова судді у відновленні пропущеного потерпілими строку на апеляційне оскарження обґрунтованою?

У який строк можна оскаржити постанову (ухвалу) суду про відмову у відновленні пропущеного строку на апеляційне оскарження?

Яке рішення повинен ухвалити суд апеляційної інстанції у випадку оскарження потерпілими постанови судді Глибоцького районного суду Чернівецької області в апеляційному порядку?

Задача 4. Демиденко Д. був засуджений 10 грудня місцевим судом за розбій і обвинувальний вирок в апеляційному порядку не оскаржив. 27 грудня того ж року в апеляційний суд надійшла скарга його дружини, в якій вона просила суд пом'якшити призначену міру покарання. Суддя апеляційного суду за результатами попереднього розгляду відмовив у прийнятті апеляції до апеляційного розгляду з таких підстав:

а) апеляційна скарга дружини засудженого Демиденка подана з порушенням строку, встановленого законом;

б) апеляційна скарга подана не через суд, який постановив вирок, а безпосередньо до суду апеляційної інстанції.

Чи правомірним є рішення судді апеляційного суду?

Якщо ні, то як належить правильно вчинити в описаній ситуації?

Задача 5. Вироком апеляційного суду від 7 лютого 2017 р. Волкову О. було засуджено за ч.2 ст.190 і ч.1 ст.369 КК до позбавлення волі з конфіскацією майна. 9 лютого 2017 р. їй було вручено копію вироку, а 11 березня вона подала касаційну скаргу і просила поновити строк на оскарження вироку з тих мотивів, що її адвокат захворів /за листком непрацездатності - з 14 лютого по 9 березня 1996 р./ і не зміг подати їй допомогу в написанні скарги.

Апеляційний суд ухвалою від 20 березня 2017 р. відмовив Волковій В. у відновленні строку, пославшись на те, що він пропущений без поважної причини, бо адвокат захворів не відразу після проголошення вироку, а Волкова, маючи середню спеціальну освіту, могла сама скласти касаційну скаргу.

Оцініть рішення апеляційного суду.

Яке рішення має прийняти Вищий спеціалізований суд за окремою скаргою Волкової на рішення?

Задача 6. Шершень О. був засуджений за ч.2 ст.286 КК. Він, перебуваючи в стані сп'яніння, вчинив трактором наїзд на Кухареву К. і її малолітню дочку, внаслідок чого дівчинка загинула, а Кухаревій К. заподіяні легкі тілесні ушкодження.

Потерпіла Кухарева К. подала апеляційну скаргу на м'якість покарання, призначеного Шершню О., і просила повідомити про час розгляду справи в апеляційному порядку. Апеляційний суд, не повідомивши Кухареву К. про час розгляду справи, розглянув справу без її участі і залишив вирок районного суду без змін.

Оцініть законність рішення апеляційного суду.

Задача 7. Вироком районного суду Орлов О. був засуджений за ч.3 ст.296 КК до 5 років позбавлення волі.

В межах апеляційного строку до районного суду надійшов адресований апеляційному суду і підписаний 102 мешканцями будинку, де проживав засуджений, лист з проханням пом'якшити йому міру покарання.

Районний суд приєднав листа до справи як апеляційну скаргу і надіслав його по закінченні строку на апеляційне оскарження до відповідного суду.

Яке рішення має прийняти апеляційний суд?

Чи може бути такий лист приводом до розгляду справи в апеляційному порядку?

Задача 8. Адвокат Нестеров Н. уклав угоду з засудженим Золкіним З. про захист його інтересів у суді апеляційної інстанції. Про це було своєчасно повідомлено суду, який виніс вирок. Останній не сповістив адвоката про час розгляду справи в суді другої інстанції і справу було розглянуто без захисника.

Які порушення кримінального процесуального закону були допущені судом першої інстанції? Яке рішення має бути прийняте прийняти у зв'язку з цим.

Задача 9. Від Раменка Р. і Мікашвілі М., засуджених за ч.2 ст.289 КК до 2 років виправних робіт за угон автомашини “Москвич”, до районного суду, який виніс вирок, надійшла поштою у встановлений законом строк спільна апеляційна скарга на суворість покарання.

Чи може така скарга бути приводом до розгляду справи в апеляційному порядку?

Задача 10. Районний суд засудив Красавчика К. до 3 років позбавлення волі за хуліганство і залишив без змін до набрання вироком законної сили запобіжний захід у вигляді особистого зобов’язання.

На 29-тий день після вручення копії вироку засуджений Красавчик К., побоюючись пропустити строк на апеляційне оскарження вироку, коли робочий день у районному суді наближався до кінця, зателефонував до канцелярії цього суду і попросив прийняти у вигляді телефонограми його апеляційну скаргу, у якій він просить обласний суд пом’якшити покарання, призначене районним судом.

Чи підлягає прийняттю апеляційна скарга в такій формі? Чи змінилося б рішення, якби він передав її телеграфом?

Задача 11. Вироком районного суду Зуйко З. був засуджений за замах на згвалтування Нудель Н. за ст.152 КК України. Згодом у вирок були вписані іншим чорнилом і не застережені слова: “ст.15 і ч.1” ст.152 КК України.

Які порушення вимог кримінально-процесуального закону допустив районний суд? Як на них має реагувати апеляційна інстанція?

Література

1. Конституція України : прийнята на п’ятій сесії Верховної Ради України від 28 черв. 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. // Голос України. — 2012. — 19 травня (№ 90—91). — С. 9—59.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. / Є.М. Блажівський, Ю.М. Грошевий, Ю.М. Дьомін та ін.; за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, А.В. Портнова. Х.: Право, 2012. Т. 2. 664 с.

4. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. / Є.М. Блажівський, Ю.М. Грошевий, Ю.М. Дьомін та ін.; за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, А.В. Портнова. Х.: Право, 2012. Т. 1. 768 с.

5. Кримінальний процес : підруч. / Бойко О.П., Гаркуша А.Г., Захарко А.В., Литвинов В.В., Рогальська В.В., Сербін М.М., Солдатенко О.А., Федченко В.М., Черняк Н.П./ кер. авт. кол. д-р юрид. наук, доц. О.Ф. Кобзар. — У 2-х ч. Ч. 1. — Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017 — 337 с.

6. Грошевий Ю.М., Тацій В.Я., Туманянц А.Р. Кримінальний процес: підручник за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило. Харків: Право, 2013.- 824 с.

7. Капліна О.В., Шило О.Г., Трофименко В.М. Кримінальний процес [Текст]: підручник/ О.В. Капліна, О.Г.Шило., В.М. Трофименко- Харків: Видавництво «Право», 2018.- 584 с.
8. Докази і доказування у кримінальному судочинстві. Навч.посіб. / А.О.Ляш, С.М.Стаховський; За наук.ред. Ю.М.Грошевого. – К.: Університет “Україна”, 2006. – 185 с.
9. Клятковская Т.Г. Апелляция (очерки) / Т.Г. Клятковская. – Алма-Ата, 1990.
10. Мельниковский М.С. Составление кассационных и надзорных жалоб по уголовным делам / М.С. Мельниковский. – М., 1996.
11. Михеєнко М.М., Шибіко В.П., Нор В.Т. Кримінально-процесуальне право/ М.М. Михеєнко, В.П. Шибіко, В.Т. Нор . – 1999 р. – 356 с.
12. Морщакова Т.Г., Петрухин И.Л. Оценка качества судебного разбирательства по уголовным делам / Т.Г. Морщакова, И.Л. Пертухин. - М., 1987.
13. Потеружа И.И. Роль суда второй инстанции в укреплении законности / И.И. Потеружа. – Минск, 1980.
14. Темушкин О.П. Организационно-правовые формы проверки законности и обоснованности приговоров / О.П.Темушкин. - М., 1978.
15. Удалова Л.Д. Кримінальний процес України: особлива частина: Підручник / Л.Д. Удалова. – К.: Кондор, 2005. – 280 с.

Семінарське заняття 15

Тема: Провадження в суді касаційної інстанції

План

1. Поняття та значення стадії касаційного провадження.
2. Коло учасників стадії касаційного провадження.
3. Процесуальний порядок розгляду касаційної скарги.
4. Підстави для скасування або зміни судового рішення судом касаційної інстанції.
5. Недопустимість погіршення правового становища виправданого та засудженого

Теми рефератів та доповідей

1. Порівняльна характеристика апеляційного і касаційного провадження.
2. Касаційна скарга: поняття, зміст, структура.
3. Заперечення на касаційну скаргу: поняття, зміст, структура.
4. Порядок касаційного оскарження .
5. Підстави для зміни або скасування вироку, ухвали суду.

Питання для самостійного опрацювання

- 1.Обсяг перевірки справи касаційним судом.
- 2.Недопустимість погіршення становища засудженого.
- 3.Істотне порушення кримінально-процесуального закону.
- 4.Неправильне застосування закону про кримінальну відповідальність.
5. Невідповідність висновків суду, викладених у судовому рішенні, фактичним обставинам кримінального провадження.
6. Невідповідність призначеного покарання тяжкості кримінального правопорушення та особі обвинуваченого.
7. Обов'язковість вказівок касаційної інстанції.

Питання та завдання для самоконтролю

1. В чому полягає суть та значення стадії касаційного провадження?
2. Хто має право на касаційне оскарження?
3. Розкрийте порядок і строки касаційного оскарження.
4. Які вимоги пред'являються до касаційної скарги?
5. Хто вправі подати заперечення на касаційну скаргу і яке її значення?
6. Які повноваження суду касаційної інстанції?
7. Розкрийте підстави для зміни або скасування судового рішення.
8. Охарактеризуйте зміст ухвали касаційної інстанції.

Практичні завдання

Задача 1. Директора продмагазину Андрєєва А. було засуджено за ч.1 ст.120 і ч.2 ст.365 КК апеляційним судом до 4 років позбавлення волі за перевищення своїх посадових повноважень і доведення до самогубства 17-річної студентки Марини Березуєвої.

12 травня 2017 р. Верховним судом вирок залишено без змін. Але, як повідомлялося у пресі 21 липня 2017 р., Андрєєва під варту не взято і він продовжує працювати в системі торгівлі.

Як виявилось, виконання вироку щодо Андрєєва було зупинено.

На який строк можливо зупинити виконання вироку?

Що фактично означає зупинити виконання вироку, за яким призначено покарання у вигляді позбавлення волі, виправних робіт, штрафу та ін.? Чи може особа, яка зупинила виконання вироку, скасувати своє ж рішення про це?

Задача 2. Районний суд засудив Івченка за ч.2 ст.187 КК до 5 років позбавлення волі. Рішення було оскаржено обвинуваченим і прокурором до апеляційного суду.

Вивчивши матеріали справи і окрему думку судді, голова апеляційного суду дійшов висновку, що є підстави для оскарження вироку з метою посилення покарання. Разом з тим, він одержав офіційне повідомлення про те, що Івченко раптово помер.

Дайте оцінку даним обставинам?

Задача 3. Ухвалою апеляційного суду визнано доказаним вчинення Дубасом Д. суспільно небезпечного діяння, передбаченого п. 4 ч. 2 ст. 115 КК України, але він був звільнений від кримінальної відповідальності, і до нього застосовані примусові заходи медичного характеру.

У касаційній скарзі захисник Дубаса стверджував, що ознака особливої жорстокості при кваліфікації вбивства за п. 4 ч. 2 ст. 115 КК України не може стосуватися діянь, вчинених неосудними особами. Дубас Д. тяжко хворий, тому до нього не можуть бути застосовані положення про прямий умисел або свідоме допущення особливої жорстокості у своїх діях. Його дії необхідно розцінювати як вбивство, передбачене ч. 1 ст. 115 КК України. А оскільки кваліфікацією діяння визначаються підслідність та підсудність справ, то справу Дубаса Д. потрібно направити за підсудністю до місцевого суду для нового судового розгляду.

Чи обґрунтовані доводи захисника, викладені у касаційній скарзі?

Чи є підстави для скасування або зміни ухвали апеляційного суду?

Задача 4. Місцевим судом Демченко Д. виправданий за недоведеністю його участі у вчиненні крадіжки. В апеляційному порядку вирок не переглядався.

Прокурор, який підтримував державне обвинувачення у цій справі, подав скаргу на цей вирок, в якому просив касаційний суд його скасувати, а справу повернути на новий судовий розгляд.

Адвокат Тимчишин Т., ознайомившись із поданням прокурора, подав на нього свої заперечення. З метою перевірки доводів адвоката прокурор додатково допитав трьох свідків та призначив трасологічну експертизу. Протоколи допиту свідків та висновки експерта були використані прокурором у ході обґрунтування свого подання.

Касаційний суд, розглянувши справу за поданням прокурора, на підставі поданих ним нових матеріалів скасував вирок та повернув справу на новий судовий розгляд.

Що слід розуміти під новими (додатковими) матеріалами?

Чи правильно вчинив суд касаційної інстанції?

Задача 5. Томенко Т. засуджений місцевим судом за ч. 2 ст. 186 КК України до п'яти років позбавлення волі. Цим же вирокком частково був задоволений цивільний позов потерпілої. В апеляційному порядку вирок не переглядався. Засуджений подав касаційну скаргу на вирок, у якій просив замінити йому позбавлення волі на звільнення від відбування покарання з випробуванням, а прокурор вніс касаційну скаргу в частині цивільного позову, вважаючи, що суд першої інстанції помилково задовольнив цивільний позов частково.

Касаційний суд, розглянувши справу за касаційними скаргами засудженого та прокурора, дійшов висновку, що подання прокурора обґрунтоване та підлягає задоволенню. Водночас суд касаційної інстанції

визнав, що призначене Томенку Т. покарання є явно м'яким та не відповідає ступеню тяжкості злочину та особі засудженого.

З урахуванням вказаних обставин, касаційний суд скасував вирок і повернув справу на новий судовий розгляд.

Дайте оцінку рішенню касаційного кримінального суду.

Задача 6. Суддя Касаційного кримінального суду, розглянувши касаційну скаргу потерпілої Зеленко О. на вирок Печерського районного суду м. Києва від 07 квітня 2018 року та ухвалу колегії суддів судової палати у кримінальних справах Апеляційного суду м. Києва від 09 червня 2018 року щодо Манича М., встановила, що у касаційній скарзі потерпіла ставить питання про перегляд ззначених судових рішень у касаційному порядку. Однак до скарги не долучена копія вироку суду першої інстанції, завірена належним чином.

Хто має право на касаційне оскарження?

Якими є вимоги до касаційної скарги?

Яке рішення має бути прийняте?

Задача 7. Судом касаційної інстанції після відкриття касаційного провадження було надіслано копії ухвали про відкриття касаційного провадження учасникам судового провадження разом з копіями касаційної скарги, але не встановлено строку, протягом якого можуть бути подані заперечення на касаційну скаргу.

Оцініть ситуацію з точки зору відповідності закону.

Література

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України від 28 черв. 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. // Голос України. — 2012. — 19 травня (№ 90—91). — С. 9—59.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. / Є.М. Блажівський, Ю.М. Грошевий, Ю.М. Дьомін та ін.; за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, А.В. Портнова. Х.: Право, 2012. Т. 2. 664 с.

4. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. / Є.М. Блажівський, Ю.М. Грошевий, Ю.М. Дьомін та ін.; за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, А.В. Портнова. Х.: Право, 2012. Т. 1. 768 с.

5. Кримінальний процес : підруч. / Бойко О.П., Гаркуша А.Г., Захарко А.В., Литвинов В.В., Рогальська В.В., Сербін М.М., Солдатенко О.А., Федченко В.М., Черняк Н.П./ кер. авт. кол. д-р юрид. наук, доц. О.Ф. Кобзар. — У 2-х ч. Ч. 1. — Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017 — 337 с.

6. Грошевий Ю.М., Тацій В.Я., Туманянц А.Р. Кримінальний процес: підручник за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило. Харків: Право, 2013.- 824 с.

7. Капліна О.В., Шило О.Г., Трофименко В.М. Кримінальний процес [Текст]: підручник/ О.В. Капліна, О.Г.Шило., В.М. Трофименко- Харків: Видавництво «Право», 2018.- 584 с.
8. Богословская Л.А., Хотенец В.М Законность и обоснованность кассационного определения / Л.А. Богословская. -Харьков, 1977.
9. Грошевий Ю.М., Пономаренко Л.Г., Хотенец В.М. Кассационний протест прокурора по уголовным делам/ Ю.М. Грошевий, Л.Г. Пономаренко. - К., 1989.
10. Мартынчик Е.Г. Гарантии прав осужденного в надзорном производств Е.Г. Мартынчик. - Кишинев, 1985.
11. Михеєнко М.М., Шибіко В.П., Нор В.Т. Кримінально-процесуальне право / М.М. Михеєнко, В.П. Шибіко, В.Т. Нор. – 1999 р. – 356 с.
12. Морщакова Т.Г., Петрухин И.Л. Оценка качества судебного разбирательства по уголовным делам / Т.Г. Морщакова, И.Л. Петрухин. - М., 1987.
13. Перлов И.Д. Кассационное производство в советском уголовном процессе / И.Д. Перлов. - М.,1974.
14. Перлов И.Д. Надзорное производство в уголовном процессе / И.Д. Перлов. -М., 1974.
15. Познанский В.А. Вопросы теории и практики кассационного производства в советском уголовном процессе / В.А. Познанский. - Саратов, 1978.
16. Удалова Л.Д. Кримінальний процес України: особлива частина / Л.Д. Удалова: Підручник. – К.: Кондор, 2005. – 280 с.

Змістовий модуль 6. Особливі порядки кримінального провадження Семінарське заняття 16

Тема: Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру

План

1. Поняття, суть і значення кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру.
2. Підстави для здійснення кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру.
3. Порядок здійснення досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру та щодо обмежено осудних осіб.
4. Предмет доказування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру.
5. Психіатрична експертиза у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру.
6. Закінчення досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру.

7. Судовий розгляд і ухвали суду у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру.

8. Продовження, зміна або припинення застосування примусових заходів медичного характеру.

Теми рефератів та доповідей

1. Процесуальний статус особи щодо якої вирішується питання про застосування щодо неї примусових заходів медичного характеру.

2. Розмежування понять «осудність», «неосудність», «обмежена осудність».

3. Цивільний позов в кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру.

Питання для самостійного опрацювання

1. Поняття примусових заходів медичного характеру та їх види.

2. Судово-психіатрична експертиза: поняття та підстави призначення.

3. Комплексна психолого-психіатрична експертиза.

Питання та завдання для самоконтролю

10. Визначте коло осіб, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру.

11. Охарактеризуйте підстави та умови до здійснення кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру.

12. Визначте обставини, що підлягають встановленню під час досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру.

13. Які запобіжні заходи можуть бути застосовані до особи щодо якої вирішується питання про застосування примусових заходів медичного характеру?

14. Назвіть форми закінчення досудового розслідування у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру.

15. Окресліть процесуальні рішення, які може ухвалити суд за результатами розгляду кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру.

16. Визначте порядок продовження, зміни або припинення застосування примусових заходів медичного характеру.

17. Сформулюйте поняття та визначте види примусових заходів медичного характеру.

18. Назвіть форми закінчення кримінального провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру.

19. Охарактеризуйте особливості судового розгляду у кримінальному провадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру.

20. Укажіть підстави та порядок для продовження, зміни або припинення примусових заходів медичного характеру.

Практичні завдання

1. Громадянин Масонов М. вчинив ряд крадіжок в магазині «Сільпо» внаслідок чого був затриманий. В ході розслідування відповідного кримінального правопорушення у слідчого виникли сумніви щодо психічної повноцінності Масонова М. Яку експертизу слід призначити слідчому?

Складіть проект процесуального рішення.

2. Громадянина Соловейко С.С. було затримано за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ст. 127 Кримінального кодексу України (катування). В ході проведення розслідування мати Соловейко С.С. принесла довідки про стан здоров'я сина, в яких зазначалось, що він в 2012 року перебуває на обліку в психоневрологічному диспансері. Які подальші дії має вчинити слідчий?

3. Карасика К. було засуджено за хуліганство. Судова колегія у кримінальних справах апеляційного суду, переглянувши справу в апеляційному порядку, скасувала вирок і повернула справу на новий розгляд. Взято до уваги такі обставини: як видно з висновку судово-психіатричної експертизи, проведеної на досудовому розслідування, Карасик К. виявляв ознаки розумової відсталості в ступені легкої дебільності. У школі він вчився слабо, у 5 і 6 класах залишався на другий рік і у зв'язку з психічними вадами був демобілізований з армії. Захисник брав участь у справі Карасика К. при ознайомленні з матеріалами закінченого досудового розслідування. У суді першої інстанції його не було. Оцініть правильність рішення суду апеляційної інстанції. Коли участь захисника у кримінальній справі є обов'язковою?

Література

1. Булатов, Б. Б. Правовое положение лица, в отношении которого осуществляется производство о применении принудительных мер медицинского характера, нуждается в регламентации / Б. Б. Булатов // Рос. следователь. - 2010. - № 1. — С. 9-12.

2. Воскобойник И. Проблемы обеспечения прав и законных интересов лиц, в отношении которых ведется производство по применению принудительных мер медицинского характера / И. Воскобойник // Уголов. право. - 2009. - № 1. - С. 81-86.

3. Книга М. Проблеми правової регламентації продовження та зміни примусових заходів медичного характеру / М. Книга // Підприємництво, госп-во і право. - 2012. - № 4. —С. 131-134.

4. Колмаков П. Б. Некоторые проблемы производства по применению принудительных мер медицинского характера / П. Б. Колмаков // Уголов. право. - 2006. - № 6. -С. 73-76.

5. Колмаков П. О законных интересах лица, к которому применяются принудительные меры медицинского характера / П. Колмаков // Уголов. право. - 2006. — № 2. -С. 131-134.

6. Лавдаренко Л. И. К вопросу о правах лица, подвергаемого принудительному помещению в психиатрический стационар в уголовном

судопроизводстве / Л. И. Лавдаренко // Рос. следователь. - 2010. - № 18. - С. 8-11.

7. Ортиков Е. Применение принудительных мер медицинского характера / Е. Ортиков // Законность. - 2009. - № 4. - С. 40—42.

8. Пукач, І. Б. Нагальні питання визнання особи обмежено осудною / І. Б. Пукач // Актуальні проблеми юридичних наук у дослідженнях учених. - К., 2009. - № 82. - С. 14-18.

9. Пукач І. Б. Проблеми досудового слідства у справах обмежено осудних осіб [Текст] / І. Б. Пукач // Держава і право. - К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького, 2009. - Вип. 43. - С. 555-558.

10. Сенченко Н. Міжнародно-правові стандарти по справам щодо застосування примусових заходів медичного характеру / Н. Сенченко // Підприємництво, госп-во і право. - 2012. - № 4. - С. 123-126.

11. Сенченко Н. Поняття та види процесуальних гарантій у провадженні по застосуванню примусових заходів медичного характеру / Н. Сенченко // Підприємництво, госп-во і право. - 2006. - № 1. - С. 124-127.

12. Сенченко Н. Своєчасність виявлення психічного захворювання в учасників процесуальних відносин як гарантія забезпечення їх прав / Н. Сенченко // Підприємництво, госп-во і право. - 2012. - № 3. - С. 133-135.

13. Сенченко Н. Участь у справі законного представника при провадженні по застосуванню примусових заходів медичного характеру / Н. Сенченко // Підприємництво, господарство і право, - 2005. - № 3. - С. 137-141.

14. Шаренко С. Л. Кримінально-процесуальні проблеми застосування примусових заходів медичного характеру: монографія / С. Л. Шаренко. - Х.: Право, 2002. - 208 с.

Семінарське заняття 17

Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення

План

1. Поняття та підстави кримінального провадження у формі приватного обвинувачення
2. Особливості кримінального провадження у формі приватного обвинувачення.
3. Наслідки відмови потерпілого від обвинувачення.

Теми рефератів та доповідей

1. Відмова від обвинувачення як одна із альтернативних форм вирішення кримінально-правового конфлікту.
2. Співвідношення понять «справи приватного характеру» і «справи публічного характеру».
3. Відшкодування шкоди потерпілому у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення.

Питання для самостійного опрацювання

1. Характеристика категорій кримінальних правопорушень, за якими відбувається провадження у формі приватного обвинувачення.
2. Підходи вчених-процесуалістів щодо визначення категорії «приватне обвинувачення».
3. Форма звернення потерпілого щодо відмови від обвинувачення.
4. Особливості оскарження рішення розглянуте у формі приватного обвинувачення в апеляційному та касаційному порядку.

Питання та завдання для самоконтролю

8. Дайте визначення кримінального провадження у формі приватного обвинувачення.
9. Який процесуальний порядок здійснення кримінального провадження у формі приватного обвинувачення?
10. Який перелік кримінальних правопорушень, що належать до кримінальних проваджень приватного обвинувачення?
11. Які правові наслідки тягнуть за собою відмова потерпілого від підтримання обвинувачення?

Практичні завдання

1. Слідчий СВ Голосіївського РУ ГУ МВС України в м. Києві прийняв рішення про початок кримінального провадження у формі приватного обвинувачення на підставі поданої заяви представника потерпілого Зубкова З.З., щодо якого було вчинено кримінальне правопорушення за ознаками ч. 2 ст. 126 КК (побої з обтяжуючими обставинами). *Дайте юридичну оцінку діям слідчого. Яким чином здійснюється кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення?*

2. В селі Рудка Чернігівського району сусіди Яма Я. і Вода В. тривалий час не могли дійти згоди щодо поділу межі земельних ділянок. 13 квітня 2019 року між ними сталася бійка, внаслідок якої Яма Я. звернувся до відділення Нацполіції із відповідною заявою, в якій виклав всі подробиці стосунків із сусідом. Слідчим було розпочате кримінальне провадження і внесено відомості до ЄРДР за ознаками ст. 129 Кримінального кодексу України. *Чи можливо віднести дане провадження до приватного? Оцініть ситуацію з точки зору можливості примирення. Яка існує процедура врегулювання даних правовідносин?*

3. Іваніщенко І.І. вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 296 КК України в п.г.т. Ріпки, а також в той же день ввечері після вжиття спиртних напоїв із ревностів наніс тяжкі тілесні ушкодження громадянину Петренко П.П. внаслідок чого був затриманий працівниками Нацполіції. Слідчий, провівши невідклані слідчі дії, прийняв рішення об'єднати обидві

справи в одне провадження. *Які, на вашу думку, невідкладні С(Р)Д повинні бути проведені слідчим? Оцініть ситуацію з точки зору закону.*

4. Потерпіла Михайлова М.М. звернулась до правоохоронних органів про притягнення до кримінальної відповідальності Пирого П.П. за чю1 ст.152 КК України. Через тиждень Михайлова М.М. вимагала віддати їй заяву про зглавтування, оскільки Пиріг П.П. запропонував їй одружитися. *Як буде вирішена дана ситуація з позицій діючого законодавства?*

Література

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : Науково-практичний коментар / За заг. ред.: В. Г. Гончаренка, В. Т. Нора, М. Є. Шумила. – К.: Юстініан, 2012. – 1224 с.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Науково-практичний коментар : у 2 т. Т. 2 / Є. М. Блажівський, Ю. М. Грошевий, Ю. М. Дьомін та ін.; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. – Х.: Право, 2012. – 664 с.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України : Науково-практичний коментар / Відп. ред.: С. В. Ківалов, С. М. Міщенко, В. Ю. Захарченко. – Х.: Одиссей, 2013. – 1104 с.

4. Кримінальний процес : підручник / За заг. ред. В. В. Коваленка, Л. Д. Удалової, Д. П. Письменного. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 544 с.

5. Кримінальний процес України в питаннях і відповідях : навчальний посібник / Л. Д. Удалова, В. В. Рожнова, Д. О. Савицький, О. Ю. Хабло. – 3-тє вид., допов. – К.: «Скіф», 2013. – 256 с.

6. Комарницька О. Б. Колізії у предметі доказування у справах приватного обвинувачення // Актуальні проблеми кримінального процесу, криміналістики, судової експертизи та оперативно-розшукової діяльності. – О., 2011. – С. 198–199.

7. Костовська О. Доказування у справах про злочини приватного обвинуваченого /О.Костовська //Підприємництво, господарство і право . – 2012. – № 1. – с.151–154.

8. Перепелиця С. І. До питання збільшення кількості складів злочинів, провадження у яких здійснюється у формі приватного обвинувачення, за проектом нового кримінального процесуального кодексу України / С. І. Перепелиця // Право і безпека. – 2012. – № 1. – С. 172–177.

9. Роль Г.В. Справа приватного обвинувачення: необхідність вдосконалення законодавчої регламентації // Вісник Дуганського держ.ун-ту внутр.справ. – 2012. – №1. – С.102-110.

10. Савицький Д.О. Доказування у справах про злочин приватного обвинувачення: монографія / Д.О. Савицький, О.М. Костовська. – Львів: Каменяр, 2012. – 235 с.

11. Ященко А. М. Співвідношення кримінально-правового інституту примирення з інститутом примирення у справах приватного обвинувачення // Збірник наукових праць. – Х., 2007. – Вип. 8. – С. 122–128.

5 САМОСТІЙНА РОБОТА ЗВО

Самостійна робота ЗВО з дисципліни «Кримінальний процес» має важливе значення при підготовці фахівців в юриспруденції, сприяє оволодінню майбутніми фахівцями в галузі права знаннями, уміннями та навичками, що можуть бути застосовані в різних контекстах роботи.

Самостійна робота має характер пошуково-аналітичної і наукової роботи. Завдання, які виникають у ЗВО в процесі самостійної роботи, сприяють мисленню, формуванню умінь та навичок. Завдання для самостійної роботи поглиблюють та закріплюють знання та уміння, які студенти отримують на лекціях та семінарських заняттях.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (д)
1	Поняття, завдання і система курсу кримінального процесу	2
2	Кримінальне процесуальне законодавство	4
3	Наука кримінального процесу: предмет, система, завдання	6
4	Кримінальні процесуальні засади та їх правовий зміст	4
5	Державний захист суддів, працівників суду і правоохоронних органів та осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні	6
6	Процесуальні строки і судові витрати	6
7	Запобіжні заходи	2
8	Загальні положення теорії доказів	4
9	Особливості процесу доказування на стадіях кримінального процесу	4
10	Відшкодування шкоди у кримінальному провадженні	2
11	Загальні положення досудового розслідування	2
12	Негласні слідчі (розшукові) дії	4
13	Особливості досудового розслідування кримінальних проступків	2
14	Взаємодія слідчого з оперативними підрозділами на стадії досудового розслідування	2
15	Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування	4
16	Загальні положення судового розгляду	2
17	Особливі порядки провадження в суді першої інстанції	4
18	Зміна обвинувачення в суді першої інстанції та реалізація правил про недопустимість погіршення становища обвинуваченого	2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (д)
19	Дія принципів кримінального процесу на стадії судового розгляду	2
20	Особливості промови адвоката на стадії судового провадження	2
21	Особливості промови прокурора на стадії судового провадження	2
22	Виконання судових рішень	4
23	Провадження за ново виявленими обставинами	4
24	Провадження за виключними обставинами	2
25	Реалізація правил про недопустимість погіршення становища засудженого (виправданого) у стадії апеляційного провадження кримінальної справи	4
26	Кримінальний процес зарубіжних країн	8
27	Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів виховного характеру	4
28	Кримінальне провадження на підставі угод	4
29	Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення	2
30	Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб	4
31	Кримінальне провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю	4
32	Кримінальне провадження на території дипломатичних представництв, консульських установ України на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні	4
33	Особливий режим досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції	4
34	Відновлення втрачених матеріалів	4
35	Визнання та виконання вироків судів іноземних держав та передача засуджених осіб	6
36	Кримінальне провадження в порядку перейняття	6
37	Міжнародно-правові стандарти в сфері захисту прав людини у кримінальному провадженні	6
38	Проблеми реабілітації в кримінальному процесі	4
39	Загальні засади міжнародного співробітництва	8
40	Міжнародна правова допомога при проведенні процесуальних дій	8
41	Видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція)	10
Разом		170

Тема 1. Поняття, завдання і система курсу кримінального процесу

Теми рефератів

1. Сутність та значення кримінального процесу.
2. Завдання кримінального процесу.
3. Кримінальні процесуальні відносини.
4. Кримінальні процесуальні акти.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Історичний нарис розвитку кримінального процесуального права в Україні.
2. Методологічні питання кримінальної процесуальної діяльності.

Тема 2. Кримінальне процесуальне законодавство

Теми рефератів

1. Передумови для реформування системи кримінальної юстиції у напрямі захисту прав і свобод людини.
2. Види особливих порядків кримінального провадження.
3. Розширення диспозитивності кримінального провадження, як передумова виникнення інституту – провадження на підставі угод.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Складові кримінального процесуального законодавства
2. Міжнародні договори України якими регулюється здійснення провадження щодо кримінальних правопорушень, вчинених на території дипломатичного представництва чи консульської установи України за кордоном.
3. Особливості застосування кримінального процесуального законодавства України до осіб, які користуються дипломатичним імунітетом.

Тема 3. Наука кримінального процесу: предмет, система, завдання

Теми рефератів

1. «Наука кримінального процесу», як особливий вид пізнавальної діяльності.
2. Об'єкт науки кримінального процесу.
3. Предмет науки кримінального процесу.
4. Типи, форми та тенденції розвитку кримінального процесу.
5. Методологія кримінальної процесуальної теорії.
6. Методи правового регулювання кримінального процесуального права.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Типи кримінального процесу.
2. Історичний шлях розвитку кримінального процесу.
3. Моральні засади кримінального судочинства.

Тема 4. Кримінальні процесуальні засади та їх правовий зміст

Теми рефератів

1. Презумпція невинуватості та забезпечення доведеності вини.
2. Свобода від самовикриття та право не свідчити проти близьких родичів і членів сім'ї.
3. Забезпечення права на захист.
4. Заборона двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне і те саме правопорушення.
5. Публічність.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Значення кримінальних процесуальних засад.
2. Проблеми обвинувального ухилу та недоліки судової реформи.

Тема 5. Державний захист суддів, працівників суду і правоохоронних органів та осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні

Теми рефератів

1. Загальні положення державного захисту учасників кримінального провадження.
2. Суб'єкти правовідносин у сфері державного захисту осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні, їх права та обов'язки.
3. Відповідальність суб'єктів правовідносин у сфері державного захисту осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні.
4. Приводи та підстави для прийняття рішення про застосування заходів безпеки відносно особи, яка потребує державного захисту, чи скасування вказаних заходів.
5. Спеціальні заходи забезпечення безпеки осіб, взятих під державний захист.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Порядок супроводження осіб, взятих під державний захист, під час забезпечення заходів особистої охорони.
2. Особливості доказування в умовах застосування заходів державних заходів до учасників кримінального судочинства.

Тема 6. Процесуальні строки та судові витрати

Теми рефератів

1. Поняття процесуальних строків.
2. Правила обчислення процесуальних строків.
3. Порядок продовження та поновлення процесуальних строків.

4. Поняття та склад процесуальних витрат.

5. Коло суб`єктів кримінального провадження, які мають право на відшкодування витрат, пов`язаних з явкою за викликом дол місця досудового розслідування або судового провадження.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Роль процесуальних строків у виконанні завдань кримінального провадження.

2. Класифікація процесуальних строків за юридичною природою, залежно від їх часового прояву та функціонального призначення.

3. Порядок встановлення процесуальних строків прокурором, слідчим, суддею, судом.

4. Особи, на яких може бути покладений обов'язок з відшкодування витрат на правову допомогу.

5. Порядок відшкодування витрат, пов`язаних із зберіганням і пересиланням речей і документів.

Тема 7. Запобіжні заходи

Теми рефератів

1. Застава як захід забезпечення кримінального провадження.

2. Домашній арешт як захід забезпечення кримінального провадження.

3. Тримання під варту як захід забезпечення кримінального провадження.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Історичний шлях становлення інституту запобіжних заходів.

2. Заходи процесуального примусу в зарубіжних країнах

Тема 8. Загальні положення теорії доказів

Теми рефератів

1. Доказування як форма пізнання у кримінальному процесі.

2. Доказування і кримінальна процесуальна форма.

3. Мета доказування.

4. Поняття доказового права в теорії доказів у кримінальному процесі

5. Завдання кримінального процесуального законодавства і доказового права

6. Місце теорії доказів у системі наукових знань

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Безпосереднє спостереження: теоретична модель слідчих дій

2. Проблеми допустимості використання в доказуванні сучасних науково-технічних методів і заходів

3. Презумпція невинуватості в процесі доказування

Тема 9. Особливості процесу доказування на стадіях кримінального процесу

Теми рефератів

1. Доказування на стадії досудового розслідування.
2. Доказування на стадії підготовчого провадження.
3. Доказування на стадії судового провадження.
4. Доказування на стадії апеляційного та касаційного провадження

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Слідчі і судові версії.
2. Застосування технічних засобів при збирання та перевірці доказів.
3. Особливості доказування в кримінальному повадженні щодо застосування примусових заходів медичного характеру.
4. Особливості доказування у справах про злочин неповнолітніх.

Тема 10. Відшкодування шкоди в кримінальному провадженні

Теми рефератів

1. Форми відшкодування (компенсації) шкоди у кримінальному провадженні.
2. Відшкодування (компенсація) шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Добровільне відшкодування (компенсація) шкоди у кримінальному провадженні.
2. Примусове відшкодування (компенсація) шкоди у кримінальному провадженні.

Тема 11. Загальні положення досудового розслідування

Теми рефератів

2. Сутність і структура досудового розслідування.
3. Провадження щодо початку досудового розслідування.
4. Форми досудового розслідування.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Етапи досудового розслідування.
2. Підслідність та її види.

3. Форми взаємодії органів досудового розслідування під час досудового розслідування.
4. Строки досудового розслідування та порядок їх продовження.
5. Недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування.

Тема 12. Негласні слідчі (розшукові) дії

Теми рефератів

1. Поняття, види та основні риси негласних слідчих (розшукових) дій.
2. Суб'єкти, уповноважені на проведення негласних слідчих(розшукових) дій.
3. Підстави та загальний порядок проведення негласних слідчих(розшукових) дій.
4. Фіксація результатів негласних слідчих (розшукових) дій, дослідження та використання інформації, отриманої при їх проведенні.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Використання конфіденційного співробітництва при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій.
2. Характеристика негласної слідчої дії – аудіо-, відеоконтроль особи.
3. Характеристика негласної слідчої дії – накладення арешту на кореспонденцію.
4. Характеристика негласної слідчої дії – огляд і виїмка кореспонденції.
5. негласної слідчої дії – зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж.
6. Характеристика негласної слідчої дії – зняття інформації з електронних інформаційних систем.
7. Характеристика негласної слідчої дії – установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу.
8. Характеристика негласної слідчої дії – спостереження за особою, річчю або місцем.
9. Характеристика негласної слідчої дії – моніторинг банківських рахунків.
10. Характеристика негласної слідчої дії – аудіо, відеоконтроль місця.
11. Характеристика негласної слідчої дії – контроль за вчиненням злочину.
12. Характеристика негласної слідчої дії – використання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації.

Тема 13. Особливості досудового розслідування кримінальних проступків

Теми рефератів

1. Поняття кримінального проступку.

2. Особливості досудового розслідування кримінальних проступків.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Співвідношення кримінального проступку і злочину.
2. Оскарження недотримання розумних строків під час розслідування кримінальних проступків.

Тема 14. Взаємодія слідчого з оперативними підрозділами на стадії досудового розслідування

Теми рефератів

1. Взаємодія слідчого з оперативними підрозділами на етапі повідомлення особі про підозру.
2. Взаємодія слідчого з оперативними підрозділами при проведенні допитів, обшуків та інших слідчих (розшукових) дій.
3. Взаємодія слідчого з оперативними підрозділами при закінченні досудового розслідування.
4. Критерії оцінки ефективності взаємодії слідчого з оперативними підрозділами та їх значення для удосконалення досудового розслідування.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Науково-історичний огляд взаємодії органів досудового розслідування з оперативними підрозділами.
2. Характеристика нормативно-правових та організаційних засад взаємодії органів досудового розслідування і оперативних підрозділів при провадженні у кримінальних справах.
3. Нормативно-правове регулювання взаємодії органів досудового розслідування та оперативними підрозділами в Україні.

Тема 15. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування

Теми рефератів

1. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів досудового розслідування чи прокурора під час досудового розслідування.
2. Оскарження недотримання розумних строків.
3. Оскарження ухвал слідчого судді під час досудового розслідування.
4. Оскарження слідчим рішень, дій чи бездіяльності прокурора.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Оскарження рішень та дій (бездіяльності) слідчого, прокурора, як гарантія забезпечення прав учасників досудового розслідування.
2. Оскарження дій та рішень прокурора слідчим.

Тема 16. Взаємодія слідчого з оперативними підрозділами на стадії досудового розслідування

Теми рефератів

1. Криміналістична сутність і функції взаємодії слідчого з оперативними підрозділами та іншими суб'єктами у кримінальному провадженні як структурного елемента методики розслідування злочинів.
2. Система методики розслідування окремих видів злочинів та місце в ній взаємодії слідчого з оперативними підрозділами та іншими суб'єктами у кримінальному провадженні.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Структура взаємодії слідчого з оперативними підрозділами та іншими суб'єктами у кримінальному провадженні як одного з елементів видової (групової) методики розслідування злочинів
2. Форми, види і тактичні засоби взаємодії слідчого у кримінальному провадженні. Їх систематизація.

Тема 17. Загальні положення судового розгляду

Теми рефератів

1. Поняття та значення загальних положень судового розгляду.
2. Види загальних положень судового розгляду.
3. Межі судового розгляду: поняття та значення.
4. Розпорядок судового засідання.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Строки та загальний порядок судового розгляду кримінальної справи.
2. Незмінність складу суду.
3. Запасний суддя під час кримінального розгляду кримінальної справи.
4. Головуючий в судовому засіданні.
5. Безперервність судового розгляду.
6. Безпосередність дослідження доказів під час судового провадження.
7. Наслідки неприбуття в судове засідання.

Тема 18. Особливі порядки провадження в суді першої інстанції

Теми рефератів

1. Спрощене провадження щодо кримінальних проступків.
2. Провадження в суді присяжних.
3. Англо-американська модель суду присяжних.
4. Європейська (континентальна) модель суду присяжних.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Статус присяжного в США.
2. Статус присяжного У Великій Британії.
3. Статус присяжного в Німеччині.
4. Статус присяжного у Франції.
5. Статус присяжного в Іспанії.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Розмежування понять «злочин», «проступок», «кримінальне правопорушення».
2. Утворення суду присяжних в ланці судової системи України.
3. Порядок формування списку присяжних та їх виклик.
4. Підстави та процесуальні умови усунення присяжного від подальшої участі у судовому розгляді.
5. Сутність правової допомоги головуєчого, яка надається присяжним при ухваленні вироку.

Тема 19. Зміна обвинувачення в суді першої інстанції та реалізація правил про недопустимість погіршення становища обвинуваченого

Теми рефератів

1. Поняття і суть недопустимості погіршення становища обвинуваченого.
2. Місце недопустимості погіршення становища обвинуваченого в системі правових гарантій.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Співвідношення правила про недопустимість погіршення підозрюваного (обвинуваченого) на стадії досудового розслідування і судового розгляду.
2. Міжнародний досвід застосування практики неможливості погіршення становища обвинуваченого

Тема 20. Дія принципів кримінального процесу на стадії судового розгляду

Теми рефератів

1. Підсистема принципів, яка відображає змагальний тип кримінального процесу.
2. Підсистема принципів, яка відображає розшуковий тип кримінального процесу.
3. Характеристика принципів кримінального процесу, які діють виключно на стадії судового розгляду.

4. Спільне й відмінне в принципах кримінального процесу континентальної і загальної правових систем.

5. Теорія єдності процесу та її вплив на зміст і класифікацію принципів.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Правова природа принципів кримінального процесу України, їх нормативний зміст і значення.

2. Система принципів кримінального процесу та її елементи.

Тема 21. Особливості промови адвоката на стадії судового провадження

Теми рефератів

1. Адвокат, як учасник судових дебатів.

2. Підготовка до захисної промови

3. З'ясування фактичних обставин справи.

4. Особливості дослідження адвокатом речових доказів.

5. Звернення уваги суду на відомості, які характеризують особу обвинуваченого.

6. Акцентування уваги суду на заявленому цивільному позові.

7. Аргументація адвокатом міри покарання.

8. Заключна частина промови адвоката.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Участь адвоката в кримінальному провадженні, як гарантія забезпечення права на захист.

2. Основні поняття про судову риторику.

Тема 22. Особливості промови прокурора на стадії судового провадження

Теми рефератів

1. Прокурор, як учасник судових дебатів.

2. Підготовка до обвинувальної промови

3. З'ясування фактичних обставин справи.

4. Особливості дослідження прокурором речових доказів.

5. Звернення уваги суду на відомості, які характеризують особу обвинуваченого.

6. Акцентування уваги суду на заявленому цивільному позові.

7. Аргументація прокурором міри покарання.

8. Заключна частина промови прокурора.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Сутність публічного обвинувачення.

2. Відмова прокурора від обвинувачення.
3. Основні поняття про судову риторику.

Тема 23. Виконання судових рішень

Теми рефератів

1. Порядок набрання законної сили судовим рішенням.
2. Порядок звернення вироку, ухвали суду до виконання.
3. Питання, які розглядаються судом під час та після виконання вироків, і порядок їх вирішення.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Особливості набрання законної сили виправдувальним вироком.
2. Підстави відстрочення виконання вироку.
3. Вирішення судом питань, пов'язаних з виконанням вироку.
4. Строки та порядок розгляду клопотань, пов'язаних з виконанням судового рішення.
5. Нормативно-правові акти, якими врегульовуються питання, пов'язані з виконанням вироку.

Тема 24. Проведення за нововиявленими обставинами

Теми рефератів

1. Загальні положення перегляду судових рішень за нововиявленими обставинами.
2. Підстави для здійснення кримінального провадження за нововиявленими обставинами.
3. Порядок здійснення перегляду судового рішення за нововиявленими обставинами.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Сутність, завдання та значення кримінального провадження за нововиявленими обставинами.
2. Суди, які здійснюють перегляд справ за нововиявленими обставинами.
3. Строки перегляду справ за нововиявленими обставинами.
4. Структура та зміст заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами.
5. Коло осіб, які вправі відмовитися від заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами, та наслідки такої відмови.

Тема 25. Проведення за виключними обставинами

Теми рефератів

1. Сутність і завдання провадження у Верховному Суді.

2. Підстави для перегляду судових рішень Верховним судом.
3. Порядок подання заяви про перегляд судового рішення Верховним судом.
4. Порядок розгляду справи Верховним судом.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Місце і значення провадження у Верховному Суді в системі стадій кримінального процесу.
2. Строки подання заяви про перегляд судового рішення та вимоги до заяви про перегляд судового рішення Верховним Судом.
3. Правова природа поняття «обовязковість судових рішень Верховного Суду».

Тема 26. Реалізація правил про недопустимість погіршення становища засудженого (виправданого) у стадії апеляційного провадження кримінальної справи

Теми рефератів

1. Поняття і суть недопустимості погіршення становища обвинуваченого та її місце в системі правових гарантій.
2. Правила, що регулюють дію недопустимості погіршення становища засудженого (виправданого) у стадії апеляційного провадження.
3. Дія правила про недопустимість погіршення становища обвинуваченого на стадії апеляційного провадження.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Суть та значення стадії апеляційного провадження.
2. Співвідношення правила про недопустимість погіршення становища обвинуваченого (засудженого) на стадії судового та апеляційного провадження

Тема 27. Кримінальний процес зарубіжних країн

Теми рефератів

1. Кримінальний процес Федеративної Республіки Німеччини.
2. Кримінальний процес Франції.
3. Кримінальний процес Англії.
4. Кримінальний процес Сполучених Штатів Америки.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Форми перегляду рішень суду в німецькому кримінальному процесі.
2. Форми оскарження вироків у французькому кримінальному процесі.
3. Види апеляції в англійському кримінальному процесі.
4. Форми оскарження вироків у кримінальному процесі США.

Тема 28. Кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів виховного характеру

Теми рефератів

1. Сутність та значення кримінального провадження щодо застосування примусових заходів виховного характеру
2. Обставини, що підлягають встановленню по справах щодо застосування примусових заходів виховного характеру.
3. Застосування примусових заходів виховного характеру до неповнолітніх, які не досягли віку кримінальної відповідальності.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Залучення захисника та законного представника у справах щодо застосування примусових заходів виховного характеру.
2. Комплексна психолого-психіатрична і психологічна експертиза у справах щодо застосування примусових заходів виховного характеру.
3. Особливості застосування запобіжних заходів у справах неповнолітніх.
4. Особливості проведення слідчих (розшукових) дій з участю неповнолітніх у справах щодо застосування примусових заходів виховного характеру.

Тема 29. Кримінальне провадження на підставі угод

Теми рефератів

4. Сутність та значення кримінального провадження на підставі угод.
5. Види угод в кримінальному провадженні.
6. Ініціювання та укладення угоди.
7. Зміст угоди про примирення.
8. Зміст угоди про визнання винуватості

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Наслідки укладення та затвердження угоди.
2. Порядок судового провадження на підставі угоди.
3. Вирок на підставі угоди.
4. Наслідки невиконання угоди.

Тема 30. Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення

Теми рефератів

1. Поняття кримінального провадження у формі приватного обвинувачення.
2. Підстави, приводи і умови, за яких кримінальне провадження може відбуватись у формі приватного обвинувачення.
3. Особливості досудового розслідування та судового розгляду кримінального провадження у формі приватного обвинувачення.
4. Особливості оскарження рішення розглянуте у формі приватного обвинувачення в апеляційному та касаційному порядку.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Співвідношення понять «справи приватного характеру» і «справи публічного характеру».
2. Відшкодування шкоди потерпілому у кримінальному провадженні у формі приватного обвинувачення.

Тема 31. Кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб

Теми рефератів

1. Особи, щодо яких здійснюється особливий порядок кримінального провадження.
2. Особливості порядку притягнення до кримінальної відповідальності, затримання і обрання запобіжного заходу щодо особи до яких здійснюється особливий порядок кримінального провадження.
3. Інформування державних та інших органів чи службових осіб.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Особливості кримінального провадження щодо народного депутата України.
2. Характерні ознаки кримінального провадження щодо судді КСУ, професійного судді, присяжного та народного засідателя на час здійснення ними правосуддя.
3. Особливості кримінального провадження щодо кандидата у Президенти України, Уповноваженого ВР України з прав людини.

Тема 32. Кримінальне провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю

Теми рефератів

1. Охорона державної таємниці під час кримінального провадження.
2. Особливості проведення експертизи у кримінальному провадженні, яке містить державну таємницю.
3. Порядок організації та забезпечення режиму секретності в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Поняття «режим секретності».
2. Поняття «державна таємниця» та її значення в кримінальному процесі.

Тема 33. Кримінальне провадження на території дипломатичних представництв, консульських установ України на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до потру, розташованого в Україні

Теми рефератів

1. Поняття дипломатичних установ: поняття та значення.

2. Правове регулювання кримінального провадження на території дипломатичних представництв, консульських установ України на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до потру, розташованого в Україні

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Законне затримання особи на повітряному, морському або річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або впізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні.

2. Особливості процесуальної форми кримінального провадження на території дипломатичних представництв, консульських установ України на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до потру, розташованого в Україні.

Тема 34. Особливий режим досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану або у раоні проведення антитерористичної операції

Теми рефератів

1. Воєнний, надзвичайний стан або район проведення антитерористичної операції: поняття та значення.

2. Особливий режим досудового розслідування в умовах воєнного, надзвичайного стану абоу раоні проведення антитерористичної операції.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Проблеми застосування норм кримінального процесуального законодавства в умовах проведення АТО.

2. Реалізація окремих норм кримінального процесуального кодексу України в умовах проведення антитерористичної операції: проблеми, шляхи вирішення.

3. Правове регулювання оперативно-розшукової діяльності в районі проведення антитерористичної операції.

Тема 35. Відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження

Теми рефератів

1. Умови відповлення втрачених матеріалів кримінального провадження.

2. Особи, які мають право звернутися до суду із заявою про відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження.

3. Підсудність заяви про відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження.

4. Процесуальний порядок розгляду заяви по відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Заява про відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження, її зміст.
2. Наслідки недодержання вимог до змісту заяви, відмова у відкритті провадження або залишення заяви без розгляду.
3. Судове рішення кримінальному провадженні щодо втрачених матеріалів.

Тема 36. Визнання та виконання вироків судів іноземних держав та передача засуджених осіб

Теми рефератів

1. Визнання та виконання вироків судів іноземних держав.
2. Передача засуджених осіб і їх прийняття для відбування покарання.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Вироки іноземних держав, які не підлягають виконанню в Україні.
2. Процесуальні рішення, які може прийняти суд за результатами розгляду питання про виконання вироку суду іноземної держави.
3. Умови передачі засуджених осіб і їх прийняття для відбування покарання.

Тема 37. Кримінальне провадження в порядку перейняття

Теми рефератів

1. Порядок та умови перейняття кримінального провадження від іноземних держав.
2. Порядок кримінального провадження, що перейняте від іншої держави.
3. Наслідки передання кримінального провадження компетентному органу іншої держави.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Неможливість перейняття кримінального провадження
2. Порядок та умови передання кримінального провадження компетентному органу іншої держави.
3. Зміст та форма клопотання про передання кримінального провадження іншій державі.

Тема 38. Міжнародно-правові стандарти в сфері захисту прав людини у кримінальному провадженні

Теми рефератів

1. Міжнародні стандарти з питань прав, обов'язків громадянина: стан і практика їх реалізації в Україні.
2. Правове забезпечення та імплементація міжнародних стандартів в справах щодо неповнолітніх.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Права людини і громадянина в Україні.
2. Міжнародні стандарти застосування заходів процесуального примусу.

Тема 39. Проблеми реабілітації в кримінальному провадженні **Теми рефератів**

1. Соціальна і правова природа відповідальності держави перед особою за незаконні процесуальні дії і рішення.
2. Реабілітація – форма відповідальності держави перед особою в кримінальному процесі
3. Підстави реабілітації в кримінальному процесі.
4. Процесуальний порядок реабілітації в кримінальному процесі.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Юридична природа і галузєва належність інституту реабілітації.
2. Гносеологічне і юридичне підґрунтя реабілітації в кримінальному процесі.
3. Недокіки в правозастосовній діяльності і прийняття рішень, що надають право на реабілітацію.

Тема 40. Загальні засади міжнародного співробітництва **Теми рефератів**

1. Обсяг міжнародного співробітництва під час кримінального провадження.
2. Законодавство, що регулює міжнародне співробітництво під час кримінального провадження.
3. Надання та отримання міжнародної правової допомоги чи іншого міжнародного співробітництва без договору.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Центральний орган України.
2. Виконання процесуальних дій дипломатичними представництвами або консульськими установами.
3. Запит про міжнародне співробітництво.
4. Доказова сила офіційних документів.

Тема 41. Міжнародна правова допомога при проведенні процесуальних дій

Теми рефератів

1. Запит про міжнародну правову допомогу.
2. Зміст та форма запиту про міжнародну правову допомогу.
3. Наслідки виконання запиту в іноземній державі.
4. Процесуальні дії, які можуть бути проведені в порядку надання міжнародної правової допомоги.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Тимчасова передача.
2. Виклик особи, яка перебуває за межами України.
3. Розшук, арешт, конфіскація майна.
4. Створення і діяльність спільних слідчих груп.

Тема 42. Видача осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція)

Теми рефератів

1. Поняття видачі осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція).
2. Центральний орган України щодо видачі особи (екстрадиції).
3. Межі кримінальної відповідальності виданої особи.
4. Тимчасова видача.
5. Права особи, стосовно якої розглядається питання про видачу (екстрадицію).
6. Тимчасовий арешт.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Поняття «екстрадиція» та її значення в кримінальному процесі.
2. Нормативно-правові акти, якими регулюються питання міжнародного співробітництва під час кримінального провадження.
3. Види процесуальних дій, які можуть бути проведені при наданні міжнародної правової допомоги та їх нормативний зміст.
4. Підстави, строки та процесуальний порядок застосування тимчасового та екстрадиційного арештів.
6. Проведення екстрадиційної перевірки.
7. Видача особи (екстрадиція) у спрощеному порядку.

6 МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни використовуються такі методи навчання: інтерактивні лекції, анотування юридичної літератури, проведення круглих столів, дебатів, підготовка реферативних завдань та доповідей, виконання завдань для самостійної роботи, тестові завдання для самоконтролю до змістових модулів I-IV (відповідно до методичного забезпечення дисципліни). Складання юридичних словників з окремих тем за ключовими словами.

Під час лекцій аналізуються проблемні ситуації, організовується зворотний зв'язок з аудиторією шляхом формулювання запитань і стислих відповідей з обох сторін. На семінарських заняттях розглядаються теоретичні положення відповідно до тематичного плану занять, докладно розбираються приклади.

7 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється у формі опитування, проведення контрольних робіт за темами, дискусій, виконання індивідуальних робіт.

Підсумковий контроль включає модульний та семестровий контроль. Модульний контроль проводиться у вигляді тестових завдань. Систематичний поточний контроль знань під час семінарських занять проводиться у формі вибіркового усного опитування, підготовки доповідей, доповнень до доповідей, участі в обговоренні, презентації самостійних завдань, рішення ситуаційних задач.

Семестровий контроль за результатами вивчення дисципліни проводиться в останній атестаційний тиждень семестру (сесію) шляхом зваженого додавання результатів модульного контролю та постановки підсумкової оцінки до екзаменаційної відомості.

Оцінювання рівня виконання самостійної роботи на основі перевірки роботи (змістовність і конкретність, достатня повнота викладення питання; завершеність викладення думок, відсутність повторів; професійна грамотність; правильність в оформленні роботи), впевненість та аргументованості на захисту.

8 ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Перелік питань на залік з кримінального процесу

1. Загальне поняття та історичні форми кримінального процесу.
2. Поняття і завдання кримінального процесу як діяльності компетентних органів та посадових осіб.
3. Кримінального процесуального закону та кримінальні процесуальні норми.
4. Чинність кримінального процесуального закону у часі, у просторі і за колом осіб.
5. Процесуальна форма.
6. Процесуальні гарантії.
7. Кримінальні процесуальні функції.
8. Стадії кримінального провадження.
9. Наука кримінального процесуального права.
10. Зв'язок кримінального провадження з іншими галузями права та суміжними науками.
11. Верховенство права, законність, як основні засади кримінального судочинства.
12. Рівність перед законом та судом, повага до людської гідності.
13. Забезпечення права на свободу та особисту недоторканість, недоторканість житла чи іншого володіння особи.
14. Невтручання у приватне життя, таємниця спілкування.
15. Принцип презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини.
16. Забезпечення права на захист, свобода від самовикриття.

17. Змагальність сторін та диспозитивність.
18. Безпосередність дослідження показань, речей і документів.
19. Гласність і відкритість судового провадження та його повне фіксування технічними засобами.
20. Розумні строки.
21. Суд, суддя у кримінальному провадженні.
22. Слідчий суддя у кримінальному провадженні.
23. Прокурор у кримінальному провадженні.
24. Слідчий у кримінальному провадженні.
25. Дізнавач у кримінальному провадженні.
26. Керівник органу досудового розслідування. Керівник органу дізнання.
27. Оперативні підрозділи.
28. Підозрюваний, обвинувачений у кримінальному провадженні.
29. Потерпілий у кримінальному провадженні.
30. Цивільний позивач у кримінальному провадженні.
31. Цивільний відповідач у кримінальному провадженні.
32. Законні представники підозрюваного, обвинуваченого та потерпілого.
33. Представник потерпілого, цивільного позивача та цивільного відповідача у кримінальному провадженні.
34. Захисник у кримінальному провадженні.
35. Свідок у кримінальному провадженні.
36. Експерт, спеціаліст у кримінальному провадженні.
37. Секретар судового засідання, судовий розпорядник.
38. Понятий у кримінальному процесі.
39. Поняття кримінально-процесуального доказування. Доказове право.
40. Збирання та фіксація доказів.
41. Перевірка та оцінка доказів.
42. Предмет, межі та суб'єкти доказування.
43. Поняття та класифікація доказів та їх джерел.
44. Показання, як джерела доказів у кримінальному провадженні.
45. Речові докази і документи, як джерела доказів у кримінальному провадженні.
46. Висновок експерта, як джерело доказів у кримінальному провадженні.
47. Поняття та значення процесуальних строків у кримінальному провадженні.
48. Поняття та значення процесуальних витрат у кримінальному провадженні.
49. Поняття заходів забезпечення кримінального провадження і підстави їх застосування.
50. Виклик слідчим, прокурором, судовий виклик .
51. Привід особи.
52. Накладення грошового стягнення.

53. Тимчасове обмеження в користуванні спеціальним правом.
54. Відсторонення від посади.
55. Тимчасовий доступ до речей і документів.
56. Тимчасове вилучення майна.
57. Арешт майна.
58. Особисте зобов'язання.
59. Особиста порука.
60. Домашній арешт.
61. Застава.
62. Тримання під вартою
63. Затримання особи на підставі ухвали слідчого судді, суду.
64. Затримання особи без ухвали слідчого судді, суду.
65. Підслідність кримінальних проваджень.
66. Об'єднання та виділення матеріалів досудового розслідування.
67. Строки досудового розслідування.
68. Взаємодія слідчого з оперативними підрозділами.
69. Складання процесуальних документів на стадії досудового розслідування.
70. Допит, як слідча дія.
71. Пред'явлення особи та предметів для впізнання.
72. Обшук: поняття та види.
73. Огляд. Експертиза трупа.
74. Освідування особи.
75. Слідчий експеримент.
76. Призначення та проведення експертизи.

Перелік питань на екзамен з кримінального процесу

1. Загальне поняття та історичні форми кримінального процесу.
2. Поняття і завдання кримінального процесу як діяльності компетентних органів та посадових осіб.
3. Кримінального процесуального закону та кримінальні процесуальні норми.
4. Чинність кримінального процесуального закону у часі, у просторі і за колом осіб.
5. Кримінальні процесуальні функції.
6. Процесуальна форма. Процесуальні гарантії.
7. Стадії кримінального провадження.
8. Зв'язок кримінального провадження з іншими галузями права та суміжними науками.
9. Верховенство права, законність, як основні засади кримінального судочинства.
10. Рівність перед законом та судом, повага до людської гідності.
11. Забезпечення права на свободу та особисту недоторканість, недоторканість житла чи іншого володіння особи.
12. Невтручання у приватне життя, таємниця спілкування.

13. Принцип презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини.
14. Забезпечення права на захист, свобода від самовикриття.
15. Змагальність сторін та диспозитивність.
16. Безпосередність дослідження показань, речей і документів.
17. Гласність і відкритість судового провадження та його повне фіксування технічними засобами.
18. Суд, суддя у кримінальному провадженні.
19. Слідчий суддя у кримінальному провадженні.
20. Прокурор у кримінальному провадженні.
21. Слідчий у кримінальному провадженні.
22. Дізнавач у кримінальному провадженні.
22. Керівник органу досудового розслідування. Оперативні підрозділи.
23. Підозрюваний, обвинувачений у кримінальному провадженні.
24. Потерпілий у кримінальному провадженні.
25. Цивільний позивач, цивільний відповідач у кримінальному провадженні.
26. Законні представники підозрюваного, обвинуваченого та потерпілого.
27. Представник потерпілого, цивільного позивача та цивільного відповідача у кримінальному провадженні.
28. Захисник у кримінальному провадженні.
29. Свідок у кримінальному провадженні.
30. Експерт, спеціаліст у кримінальному провадженні.
31. Секретар судового засідання, судовий розпорядник.
32. Понятий у кримінальному процесі.
33. Поняття кримінально-процесуального доказування. Доказове право.
34. Збирання та фіксація доказів.
35. Перевірка та оцінка доказів.
36. Предмет, межі та суб'єкти доказування.
37. Поняття та класифікація доказів та їх джерел.
38. Показання, як джерела доказів у кримінальному провадженні.
39. Речові докази і документи, як джерела доказів у кримінальному провадженні.
40. Висновок експерта, як джерело доказів у кримінальному провадженні.
41. Поняття та значення процесуальних строків у кримінальному провадженні.
42. Поняття та значення процесуальних витрат у кримінальному провадженні.
43. Поняття заходів забезпечення кримінального провадження і підстави їх застосування.
44. Виклик слідчим, прокурором, судовий виклик .
45. Привід особи.
46. Накладення грошового стягнення.
47. Тимчасове обмеження в користуванні спеціальним правом.
48. Відсторонення від посади.
49. Тимчасовий доступ до речей і документів.

50. Тимчасове вилучення майна.
51. Арешт майна.
52. Особисте зобов'язання. Особиста порука.
53. Домашній арешт.
54. Застава.
55. Тримання під вартою
56. Затримання особи на підставі ухвали слідчого судді, суду.
57. Затримання особи без ухвали слідчого судді, суду.
58. Підслідність кримінальних проваджень.
59. Об'єднання та виділення матеріалів досудового розслідування.
60. Строки досудового розслідування.
61. Взаємодія слідчого з оперативними підрозділами.
62. Складання процесуальних документів на стадії досудового розслідування.
63. Допит, як слідча дія.
64. Пред'явлення особи та предметів для впізнання.
65. Обшук: поняття та види.
66. Огляд. Ексгумація трупа.
67. Освідування особи.
68. Слідчий експеримент.
69. Призначення та проведення експертизи.
70. Повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального правопорушення.
71. Затримання та допит підозрюваного.
72. Втручання у приватне спілкування.
73. Обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи.
74. Спостереження за особою, річчю або місцем.
75. Аудіо-, відеоконтроль місця.
76. Підстави та процесуальний порядок зупинення досудового розслідування.
77. Підстави та процесуальний порядок закриття кримінального провадження.
78. Закінчення досудового розслідування у зв'язку із звільненням особи від кримінальної відповідальності.
79. Закінчення досудового розслідування складанням обвинувального акту.
80. Суть та значення підготовчого провадження.
81. Порядок підготовчого розгляду кримінальної справи.
82. Рішення суду, які приймаються на стадії підготовчого провадження.
83. Суть та значення судового розгляду кримінальної справи.
84. Незмінність складу суду, наслідки неприбуття осіб, які викликались в судові засідання.
85. Межі судового розгляду.
86. Відкладення, зупинення та закриття кримінального провадження на стадії судового розгляду.

87. Підготовча частина судового засідання.
88. Судовий розгляд кримінальної справи.
89. Судові дебати і останнє слово обвинуваченого.
90. Спрощене провадження щодо кримінальних проступків.
91. Провадження в суді присяжних.
92. Поняття та значення вироку.
93. Види вироків.
94. Процесуальний порядок постановлення вироку.
95. Структура та зміст вироку.
96. Ухвали суду.
97. Поняття та значення апеляційного провадження.
98. Коло учасників стадії апеляційного провадження.
99. Порядок та строки подачі апеляції.
10. Прийняття та процесуальний порядок розгляду апеляційної скарги судом.
101. Підстави для зміни або скасування судового рішення.
102. Поняття та значення касаційного провадження.
103. Коло учасників стадії касаційного провадження.
104. Набрання судовим рішенням законної сили та звернення його до виконання.
105. Порядок виконання судових рішень у кримінальному провадженні.
106. Питання та порядок їх вирішення судом під час виконання вироків.
107. Процесуальний порядок розгляду касаційної скарги.
108. Підстави перегляду судових рішень за нововиявленими обставинами.
109. Процесуальний порядок перегляду судових рішень за нововиявленими обставинами.
110. Кримінальне провадження на підставі угод.
111. Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення
112. Кримінальне провадження щодо неповнолітніх.

9 РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗВО

Поточний контроль

№	Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю	К-сть балів
	Змістовий модуль 1. Поняття, принципи, система курсу кримінального процесу	0 - 10
1	Підготовленість до семінарського заняття	0 - 6
2	Виконання індивідуальних завдань (сам. роб)	0 -4

	Змістовий модуль 2. Доказування в кримінальному процесі. Заходи забезпечення кримінального провадження	0 - 10
1	Підготовленість до семінарського заняття	0 - 4
2	Виконання індивідуальних завдань (сам. роб)	0 - 3
3	Виконання контрольної роботи	0 - 3
	Змістовий модуль 3. Процесуальна форма досудового розслідування	0-10
	Підготовленість до семінарського заняття	0-6
	Виконання індивідуальних завдань (сам. роб)	0-4
	Змістовий модуль 4. Судове провадження кримінальної справи	0-10
	Підготовленість до семінарського заняття	0-6
	Виконання індивідуальних завдань (сам. роб)	0-4
	Змістовий модуль 5. Перегляд судових рішень в кримінальному провадженні	0-10
	Підготовленість до семінарського заняття	0-6
	Виконання індивідуальних завдань (сам. роб)	0-4
	Змістовий модуль 6. Особливі порядки кримінального провадження	0-10
	Підготовленість до семінарського заняття	0-6
	Виконання індивідуальних завдань (сам. роб)	0-4

Підсумковий контроль

	Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю	К-сть балів
	Змістовий модуль 1. Поняття, принципи, система курсу кримінального процесу	0-16
1	Відповідь на теоретичне запитання	0 - 3
2	Виконання індивідуальних завдань	0 - 3
3	Результат поточного контролю	0 - 10
	Змістовий модуль 2. Доказування в кримінальному процесі. Заходи забезпечення кримінального провадження	0-18
1	Відповідь на теоретичне питання	0 - 4
2	Виконання індивідуальних завдань	0 - 4
3	Результат поточного контролю	0 - 10
	Змістовий модуль 3. Процесуальна форма досудового розслідування	0-17
	Відповідь на теоретичне питання	0-4
	Виконання індивідуальних завдань	0-3
	Результат поточного контролю	0 - 10

	Змістовий модуль 4. Судове провадження кримінальної справи	0-16
	Відповідь на теоретичне питання	0-3
	Виконання індивідуальних завдань	0-3
	Результат поточного контролю	0 - 10
	Змістовий модуль 5. Перегляд судових рішень в кримінальному провадженні	0-17
	Відповідь на теоретичне питання	0-3
	Виконання індивідуальних завдань	0-4
	Результат поточного контролю	0-10
	Змістовий модуль 6. Особливі порядки кримінального провадження	0-16
	Відповідь на теоретичне питання	0-3
	Виконання індивідуальних завдань	0-3
	Результат поточного контролю	0-10
	Зважена семестрова оцінка	0 - 100

10 ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
66-74	D	задовільно	
60-65	E		
0-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

11 МІНІМАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

З тими ЗВО, які до проведення підсумкового семестрового контролю не встигли виконати всі обов'язкові види робіт та мають підсумкову оцінку від 0 до 59 балів (за шкалою оцінювання), проводяться додаткові індивідуальні заняття, за результатами яких визначається, наскільки глибоко засвоений матеріал, та чи необхідне повторне вивчення дисципліни.

Дисципліну можна вважати такою, що засвоєна, якщо ЗВО:

1) знає:

- завдання і систему кримінального процесуального законодавства та зміст складових його інститутів;
- джерела кримінального процесуального права та їх структуру;
- принципи кримінального процесу та гарантії забезпечення права і свобод людини і громадянина;
- правовий статус суб'єктів кримінального процесу та особливості процесуальних правовідносин;
- функції судової влади у кримінальному судочинстві;
- здійснення правозастосовчої діяльності у різних стадіях кримінального процесу;
- поняття, види, порядок збирання, дослідження, перевірки, оцінки та застосування доказів, кримінально-процесуальні засоби доказування, встановлення обставин, що підлягають доказуванню у справі;
- умови, підстави та форми прийняття процесуальних рішень та дій, вимоги закону до їх змісту та структури;
- способи застосування кримінально-процесуальних норм;
- процесуальні методи і форми розкриття та попередження злочинів;
- поняття і процесуальні форми взаємодії органів та осіб, які здійснюють кримінальну процесуальну діяльність між собою, а також з іншими державними органами;
- основні проблеми науки кримінального процесу.

2) **вміє:**

- використовувати дані науки кримінального процесу під час тлумачення та застосування норм кримінального процесуального права;
- оцінювати відповідність слідчих та інших процесуальних дій, а також процесу збирання, дослідження, перевірки, оцінки та використання доказів вимогам закону;
- оцінювати їх належність, достовірність, допустимість та достатність для прийняття правомірних, законних, обґрунтованих процесуальних рішень;
- забезпечувати захист прав і свобод людини та громадянина;
- орієнтуватися в системі кримінального процесуального права та в судовій практиці у кримінальних справах;
- приймати обґрунтовані та законні рішення.

12 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. : [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254K/96-Bp>
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950р. : [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon4.rada.gov!ua/laws/shgw/995_004
3. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р.: [Електронний

ресурс]. — Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015

4. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 р.: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/99>

5. Конвенція ООН проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання від 10 грудня 1984 р.: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_085

6. Мінімальні стандартні правила відправлення правосуддя щодо неповнолітніх («Пекінські правила») від 29 листопада 1985 р.: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: ua-info.biz/legal/baseni/ua-rmpubu/index.htm

7. Про засади державної мовної політики : Закон України від 3 липня 2012 р.: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/50>

8. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 2 червня 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2011. — № 51. — Ст. 577.

9. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06. 2016 р. № 1402-УШ // Відомості Верховної Ради України. — 2016. — № 31. — Ст. 545.

10. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23 лютого 2006 р. // Офіційний вісник України. — 2006. — № 12. — С 16-22.

11. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : Закон України від 23 грудня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1994. — № 11. — Ст. 50.

12. Про державну таємницю : Закон України від 21 січня 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1994. — № 16. — Ст. 93.

13. Про міжнародні договори України : Закон України від 29 червня 2004 р. : [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main>

14. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2015.—№ 40-41. — Ст. 379.

15. "Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лютого 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 22. — Ст. 303.

16. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон, України від 30 червня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1993: — № 35. — Ст. 358.

17. Про попереднє ув'язнення : Закон України від 30 червня 1993 р. // Відомості Верховної Ради. — 1993. — № 35. — Ст. 360.

18. Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду : Закон України від 1 грудня 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1995. — № 1. — Ст. 1

19. Про Службу безпеки України : Закон України від 25 березня 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — №27. — Ст. 382.

20. Про судову експертизу: Закон України від 25 лютого 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1994. — № 28. — Ст. 232.

21. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 46 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення положень статті 58 Конституції України, статей 6, 81 Кримінального кодексу України (справа про зворотну дію кримінального закону в часі) від 19 квітня 2000 р. // Вісник Конституційного Суду України. — 2000. — № 2. — С. 29-34.

22. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Президента України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України «Про внесення змін до деяких-законодавчих актів України» (справа про податки) від 5 квітня 2001 р. // Вісник Конституційного Суду України. — 2001. — № 2. — С. 19-22.

23. Рішення Конституційного Суду України від 2 листопада 2004 р. № 15-рп/2004 (справа про призначення судом більш м'якого покарання : [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v015p710-04>

24. Порядок внесення коштів на спеціальний рахунок у разі застосування застави як запобіжного заходу: затв. постан. Кабінету Міністрів України від 11 січня 2012 р. № 15 // Офіційний вісник України. — 2012. — № 4. — Ст. 151.

25. Про внесення змін до Порядку внесення коштів на спеціальний рахунок у разі застосування застави як запобіжного заходу: Постанова Кабінету Міністрів України від 18 січня 2012 р. № 27 // Офіційний вісник України. — 2012. — № 5. — Ст. 177.

26. Положення про порядок застосування електронних засобів контролю : затв. наказом МВС України від 9 серпня 2012 р. // Офіц. вісн. України. — 2012. — № 76. — Ст. 3093.

27. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень: затв. наказ. Мін'юсту України від 26 грудня 2012 р. № 1950/5 // Офіційний вісник України. — 2013. — № 3, 22 січня. — Ст. 91.

Начальна література:

28. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / О. М. Бандурка, Є. М. Блажівський, Є. П. Бурдоль та ін.; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Шпонки, А. В. Портнова. — Х.: Право, 2012. — Т. 1. — 768 с

29. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / Є. М. Блажівський, Ю. М. Грошевий, Ю. М. Дьомін та ін. ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Шпонки, А. В. Портнова.- Х.: Право, 2012. — Т. 2. — 664 с

30. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / за заг. ред. В. Г. Гончаренка, В. Т. Нора, М. Є. Шумила. — К.: Юстініан, 2012. — 1224 с

31. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. 3-тє вид., переробл. та доповн. / за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. — К.:

Атіка, 2005. — 1064 с.

32. Курс лекцій з кримінального процесу за новим Кримінальним процесуальним кодексом України (Загальна частина) / В. В. Рожнова, Д. О. Савицький, Я. Ю. Конюшенко та ін. — К.: Нац. акад. внутр. справ, 2012. — 280 с.

33. Курс лекцій з кримінального процесу за новим Кримінальним процесуальним кодексом України (Особлива частина) / О. Ю. Хабло, О. С. Степанов, М. П. Климчук та ін. — К.: Нац. акад. внутр. справ, 2012. — 200 с.

34. Кримінальний процес : підруч. / за ред. Ю. М. Грошевого та О. В. Каготіної. — Х.: Право, 2010. — 608 с.

35. Кримінальний процес: Підручник/ [Ю.М. Грошевий, В.Я. Тацій, А.Р. Туманянц та ін. ; за ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило] – Харків: Право, 2013.- 824 с.

36. Капліна О.В., Шило О.Г., Трофименко В.М. Кримінальний процес [Текст]: підручник/ О.В. Капліна, О.Г. Шило., В.М. Трофименко — Харків: Видавництво «Право», 2018.- 584 с.

37. Кримінально-процесуальне право України : підруч. / за ред. Ю. П. Аленіна. — Х.: ТОВ «Одіссей», 2009. — 816 с

38. Назаров В. В. Кримінальний процес України [посіб. для підготовки до іспитів] / В. В. Назаров. — К.: Магістр-XXI ст., 2008. — 216 с.

39. Назаров В. В. Кримінальний процес України : [навч. посіб.] / В. В. Назаров, Г. М. Омеляненко. — [2-е вид.]. — К.: Атіка, 2007. — 584 с.

Додаткова література:

40. Кримінальний процес в питаннях і відповідях: Загальна і Особлива частини: навч. посіб. /Л.Д. Удалова, В.В. Рожнова, Д.О. Савицький, О.Ю. Хабло. — [3-тє вид., доповн. і перероб]. — К: Скіф, 2013. — 250 с.

41. Назаров В.В. Права людини у кримінальному провадженні України: сучасні проблеми і реальність / В.В. Назаров // Правова інформатика. — 2012. — № 1. — С. 112-117.

42. Кримінальний процесуальний кодекс України: структурно-логічні схеми і таблиці, типові бланки та зразки процесуальних документів: науково-практичний посібник / автор. кол.: Андреев Р.Г., Блажівський СМ., Гошовський М.І. та ін. - К.: Алерта, 2012. - 736 с.

43. Городовенко В.В. Принципи судової влади: монографія / В.В. Городовенко. - Х.: Право, 2012. - 448 с.

44. Захист у кримінальному процесі за новим Кримінальним процесуальним кодексом України : практ. посіб. / упоряд. Ю. І. Руснак. — К.: Центр учб. л-ри, 2013. — 352 с.

45. Зейкан Я. П. Методика захисту в окремих категоріях кримінальних справ за КПК 2012 року / Я. П. Зейкан. — Х.: Коваленко О. В., 2013. — 376 с.

46. Каркач П. М. Державне обвинувачення в суді за новим кримінальним процесуальним законодавством України : навч. посіб. / П. М. Каркач. — Х.: Право, 2013. — 184 с.

47. Кобзар О.Ф. Кримінальний процес : підруч. / Бойко О.П., Гаркуша А.Г., Захарко А.В., Литвинов В.В., Рогальська В.В., Сербін М.М., Солдатенко О.А., Федченко В.М., Черняк Н.П./ кер. авт. кол. д-р юрид. наук, доц. О.Ф. Кобзар. – У 2-х ч. Ч. 1. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017 – 337 с.
48. Коваленко Є. Г. Наукові засади кримінально-процесуального доказування : монографія / Є. Г. Коваленко. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 448 с.
49. Кухарук Ю. О. Відвід захисника від участі у кримінальній справі в кримінальному процесі України : монографія / Ю. О. Кухарук. – К. : Центр учб. л-ри, 2013. – 147 с.
50. Ланцедова Ю. О. Сутність і послідовність роботи з особистісними і речовими джерелами доказів у кримінальному судочинстві: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / Юлія Олександрівна Ланцедова; Харк. нац. ун-т вн. справ. – Харків, 2009. - 229 с.
51. Лапкін А. В. Роль прокурора в забезпеченні прав і законних інтересів потерпілого у кримінальному судочинстві України : монографія / А. В. Лапкін. – Х. : Право, 2012. – 264 с.
52. Лиховая С.Я. Европейские стандарты в сфере назначения наказаний в Украине / С.Я. Лиховая, А.О. Кочнева // Тендеції розвитку юридичної науки в ХХІ столітті: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції до Дня науки, м. Київ, Національний авіаційний університет, 22 травня 2014 р. – К.: ТОВ МП ЛЕСЯ, 2014 – С. 243–245.
53. Підтримання прокурором державного обвинувачення в умовах дії нового Кримінального процесуального кодексу України: зб. метод. рек. / В. П. Пшонка [та ін.]. – К.: Прав. єдність: Алерта, 2013. – 438 с.
54. Статус органів публічного обвинувачення: міжнародні стандарти, зарубіжне законодавство і пропозиції щодо реформування в Україні / за заг. ред. О. А. Банчука. – К.: Атіка, 2012. – 623 с.
55. Тунтула О. С. Отримання доказів та форми їх представлення, оцінки та використання у кримінальному провадженні України : дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Кримінальний процес і криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність» / Олександра Сергіївна Тунтула; Національна академія прокуратури України. – К., 2013. – 233 с.
56. Удалова Л. Д. Надання свідку правової допомоги у кримінальному процесі: монографія / Л. Д. Удалова, О. В. Панчук. – К.: КНТ, 2014. – 160 с.
57. Удалова Л. Д. Суб'єкти кримінально-процесуального доказування: навч. посіб. / Л. Д. Удалова, О. В. Рибалка. – К.: КНТ, 2012. – 160 с.
58. Хитра А.Я. Кримінальний процес: підручник / Р. І. Благута, Ю. В. Гуцуляк, О. М. Дуфенюк та ін.; за заг. ред. А. Я. Хитри, Р. М. Шехавцова, В. В. Луцика. Львів: ЛьвДУВС, 2019. Ч. 1. 532 с.
59. Хитра А.Я. Кримінальне процесуальне право України: навч. посібник / Р. І. Благута, Ю. В. Гуцуляк, О. М. Дуфенюк та ін.; за заг. ред. А. Я. Хитри, Р. М. Шехавцова. – Львів: ЛьвДУВС, 2017. – 774 с.

60. Яновська О. Г. Концептуальні засади функціонування і розвитку змагального кримінального судочинства : моногр. / О. Г. Яновська. — К.: Прецедент, 2011. — 303 с

61. Criminal Law and Its Processes: Cases and Materials (Aspen Casebook Series), 9th Edition, 1360 pages.

1 Інформаційні ресурси

<http://www.nbuuv.gov.ua>;

<http://kpk.u.info/index.html>;

<http://www.naiu.kiev.ua>;

<http://jur-academy.kharkov.ua>;

http://uk.wikipedia.org/wiki/Кримінальний_процес;

<http://kalinovskiy-k.narod.ru>;

http://www.pravo.vuzlib.org/txt-books_23.html;

<http://criminal-process.onua.edu.ua>;

<http://interjustice.blogspot.com>;

<http://criminal-process.onua.edu.ua/navcalni-kursi/kriminalnij-proces-lektor-m-i-paskovskij/prezentaciie-z-kursu-kriminalnogo-procesu>;

<http://www.gp.gov.ua>;

<http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/index>;

<http://www.scourt.gov.ua>;

<http://sc.gov.ua>;

<http://www.sbu.gov.ua/sbu/control/uk/index>;

<http://minrd.gov.ua>;

<http://www.kvs.gov.ua/peniten/control/main/uk/index>.